

รายงานการศึกษา

เรื่อง

การบูรณาการความร่วมมือในการเผยแพร่พระราชกรณียกิจสู่เยาวชน
ในโครงการเยาวชนจิตอาสาเพื่อเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ (รุ่นที่ ๓)

โดย

นางสาวเพ็ญศรี เสมเสริมสุข

เสนอ

คณะกรรมการหลักสูตรนักบริหาร

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรมหลักสูตรนักบริหารมหานครระดับสูง รุ่นที่ ๑๐
ระหว่างวันที่ ๒๐ เมษายน – ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๕๘

คำนำ

การจัดทำรายงานการศึกษาส่วนบุคคล (Individual Study) นี้ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีก็โดยได้รับความอนุเคราะห์จากบุคคลหลายท่านที่ให้การสนับสนุนในเรื่องของการให้ข้อมูลที่สำคัญในการศึกษา การบูรณาการความร่วมมือในการเผยแพร่พระราชกรณียกิจสู่เยาวชนในโครงการเยาวชนจิตอาสาเพื่อเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ (รุ่นที่ ๓) ตลอดจนคำแนะนำที่มีคุณค่า รวมทั้งกำลังใจ ขอกราบขอบพระคุณผู้บริหารสำนักราชเลขาธิการที่ได้ให้การสนับสนุนการเรียนรู้โดยส่งผู้ศึกษามาเข้ารับการอบรมหลักสูตรนักบริหารมหานครระดับสูง รุ่นที่ ๑๐ ซึ่งเป็นการดำเนินรอยตามพระราชดำริในเรื่องของการศึกษาตลอดชีวิต ขอกราบขอบพระคุณกรุงเทพมหานคร ที่ได้จัดโครงการฝึกอบรมหลักสูตรที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งนี้ และกรุณาให้ผู้ศึกษาเข้าร่วมการฝึกอบรมหลักสูตรดังกล่าว และกราบขอบพระคุณ ดร. สุรสิทธิ์ วชิรขจร ที่ได้กรุณาให้คำชี้แนะในงานศึกษานี้เป็นอย่างดี

ผู้ศึกษา หวังเป็นอย่างยิ่งว่างานศึกษานี้จะเป็นประโยชน์ในการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมอื่นใดที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนมาช่วยเติมเต็มในส่วนที่องค์กรขาด หรือไม่สมบูรณ์ เพื่อให้การดำเนินงานหรือกิจกรรมที่เป็นประโยชน์นั้น ๆ สำเร็จสมบูรณ์สมตามเจตนารมณ์หรือเป้าหมายของโครงการ

เพ็ญศรี เสมเสริมสุข

ผู้เข้ารับการอบรมหลักสูตรนักบริหารมหานครระดับสูง รุ่นที่ ๑๐

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบูรณาการความร่วมมือในการเผยแพร่พระราชกรณียกิจสู่เยาวชนในโครงการเยาวชนจิตอาสาเพื่อเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ (รุ่นที่ ๓) โดยเป็นงานศึกษาเชิงพรรณนา เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้บริหารสำนักพระราชเลขาธิการ เจ้าของโครงการ และคณะทำงานโครงการเยาวชนจิตอาสาเพื่อเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ รวมทั้งบุคคลที่เกี่ยวข้อง โดยนำเสนอในลักษณะพรรณนาผลการศึกษา ดังนี้

ผลจากการศึกษาทำให้ทราบว่า การบูรณาการความร่วมมือในการเผยแพร่พระราชกรณียกิจสู่เยาวชนในโครงการเยาวชนจิตอาสาเพื่อเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ (รุ่นที่ ๓) มี**จุดแข็ง** คือ ๑. ความเป็นประโยชน์ในการกิจในการเผยแพร่พระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ ๒. ความเป็นประโยชน์ต่อผู้เข้าร่วมโครงการ ฯ ทั้งบุคลากรภายนอกองค์กร และบุคลากรภายในองค์กร ๓. ความเป็นประโยชน์ต่อโครงการ ฯ หรือองค์กร ๔. บุคลากร ประกอบด้วย ผู้บริหาร ผู้นำองค์กรเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ มีภาวะผู้นำ บุคลากรผู้ดำเนินงาน หรือคณะทำงานโครงการเยาวชนจิตอาสาเพื่อเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ ที่ทำงานอย่างทุ่มเทในลักษณะมุ่งถึงผลลัพธ์ของงาน ๕. การบริหารจัดการ มีการบูรณาการความร่วมมือระหว่างองค์กรและภายในองค์กร การมีส่วนร่วม รวมทั้ง สร้างช่องทางการสื่อสาร เพื่อให้การดำเนินโครงการ ฯ ประสบผลสัมฤทธิ์ **จุดอ่อน** การดำเนินโครงการ ฯ ด้วยตนเองเกือบทุกกระบวนการเป็นครั้งแรก ทำให้มีข้อขัดข้องบางประการเกี่ยวกับการบริหารจัดการ ในเรื่องกำหนดระยะเวลาดำเนินการ ขอบเขตหน้าที่การดำเนินงานที่ชัดเจน การสื่อสารระหว่างการดำเนินงาน การเลือกสรรองค์ความรู้และจุดการเรียนรู้ รวมทั้ง การที่บุคลากรภายในองค์กรที่เป็นคณะทำงานบางครั้งติดภารกิจหลักในหน่วยงาน ไม่สามารถมาร่วมดำเนินงานในโครงการ ฯ ได้เต็มที่ **ภัยคุกคาม หรืออุปสรรค** เป็นเรื่องของปัจจัยภายนอก เช่น เยาวชนไม่ให้ความสนใจในการอ่านป้ายประกาศ ทำให้ขาดความสนใจที่จะเข้าร่วมโครงการ ฯ ส่วน**โอกาส** เนื่องจากยังมีเยาวชนอีกเป็นจำนวนมากทั้งที่สมัครมาเข้าร่วมโครงการ ฯ และที่ยังไม่รู้จักโครงการ ฯ การจัดโครงการน่าจะยังคงดำเนินต่อไปด้วยมีผลสัมฤทธิ์ปรากฏทั้งในรุ่นที่ ๑ และรุ่นที่ ๒ ทั้งนี้ ด้วยวิสัยทัศน์ของผู้บริหาร ที่เห็นความสำคัญในการบูรณาการความร่วมมือของบุคลากรภายในองค์กร กับบุคลากรอื่น ๆ ภายนอกองค์กร ก็ยังคงเป็นแนวทางในการดำเนินโครงการที่เป็นประโยชน์ในการเผยแพร่พระราชกรณียกิจในลักษณะนี้ต่อไป

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเผยแพร่พระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ และพระบรมวงศานุวงศ์ให้ประชาชนได้รับทราบอย่างกว้างขวางทั้งในประเทศและต่างประเทศ เป็นพันธกิจที่สำคัญประการหนึ่งของสำนักพระราชเลขาธิการ ซึ่งมีกองข่าวเป็นหน่วยงานที่มีภาระหน้าที่ในการดำเนินการดังกล่าว โดยการจัดทำข่าวในพระราชสำนักออกเผยแพร่ผ่านทางสถานีวิทยุแห่งประเทศไทย กรมประชาสัมพันธ์ และประสานการเผยแพร่ผ่านทางสถานีโทรทัศน์ช่องต่าง ๆ รวมทั้งจัดทำหนังสือประมวลพระราชกรณียกิจประจำปีออกเผยแพร่ และดำเนินการในเรื่องการขอพระราชทานพระมหากรุณาในเรื่องต่าง ๆ เพื่อการเผยแพร่ด้วย แต่เมื่อโลกก้าวเข้าสู่ยุคโลกาภิวัตน์ ที่มีสื่อดิจิทัลเป็นช่องทางในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ในปี ๒๕๕๐ สำนักพระราชเลขาธิการจึงได้จัดทำเว็บไซต์ www.ohm.go.th (www.ohmpps.go.th เดิม) ให้เป็นแหล่งในการเผยแพร่ข้อมูลปฐมภูมิขนาดใหญ่เกี่ยวกับพระราชกรณียกิจ พระบรมราชโองการและพระราชดำรัส รวมทั้งจัดทำ InfodivOHM fanpage เพื่อตอบสนองการเข้าถึงข้อมูลของคนรุ่นใหม่ที่ใช้ social network เป็นช่องทางในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารในลักษณะ Internet Everywhere โดยมี devices ที่พกพาไปยังที่ต่างๆได้สะดวกสบายเป็นตัวขับเคลื่อน รวมทั้งจัดทำ applications ต่างๆ อาทิ “OHM Bookshelves” และ “สุขพochtที่พอสอน” ร่วมกับสำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ ให้เป็นอีกช่องทางหนึ่งในการเผยแพร่พระราชกรณียกิจด้วย

อย่างไรก็ดี การเผยแพร่พระราชกรณียกิจในลักษณะดังกล่าวก็ยังเป็นไปในแบบการจัดเตรียมคลังข้อมูลเพื่อให้ผู้ที่สนใจผ่านเข้ามาแวะชม รับรู้ แต่ไม่ได้ตระหนักรู้ด้วยตนเองถึงพระราชกรณียกิจ พระมหากรุณาธิคุณ และแนวพระราชดำริที่อาจสามารถนำไปสานต่อ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เยาวชนไทยในปัจจุบันที่มีพื้นฐานความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพระราชกรณียกิจที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ ได้ทรงปฏิบัติเพื่อการพัฒนาและยกระดับคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของราษฎรให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นไม่มากนัก ที่เป็นอย่างนี้ อาจสืบเนื่องมาจากช่วงชีวิตของเยาวชนที่อยู่ต่างยุคสมัยกับทั้งสองพระองค์ในขณะเสด็จพระราชดำเนินไปทรงงานทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ โดยทรงใช้เวลาถึง ๘ เดือนในแต่ละปี ในการเสด็จพระราชดำเนินแปรพระราชฐานเพื่อทรงงานเพื่อความผาสุกของปวงชน ดังนั้น สำนักพระราชเลขาธิการจึงได้จัด “โครงการเยาวชนจิตอาสาเพื่อเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ” ขึ้น เพื่อให้โครงการดังกล่าว เป็นช่องทางหนึ่งในการเผยแพร่พระราชกรณียกิจและพระมหากรุณาธิคุณไปสู่เยาวชนโดยมีกลุ่มเป้าหมายคือเยาวชนไทยทั่วประเทศ และเยาวชนไทยในต่างประเทศ

จำนวน รวม ๔๐ คน ให้ได้มีโอกาสไปเรียนรู้แนวพระราชดำริด้วยการลงมือทำ โดยใช้ชีวิตร่วมกับเกษตรกร ที่ได้น้อมนำแนวพระราชดำริไปปรับใช้ในการดำรงชีวิตจนมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น โครงการเยาวชนจิตอาสาเพื่อเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ ได้ดำเนินโครงการด้วยงบประมาณปี ๒๕๕๖ มาแล้ว ๒ รุ่น รุ่นที่ ๑ ระหว่างวันที่ ๑๐ - ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๖ และรุ่นที่ ๒ ระหว่างวันที่ ๑๗ มีนาคม - ๖ เมษายน ๒๕๕๗ ณ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเชียงใหม่ และบ้านเกษตรกรขยายผลบริเวณโดยรอบศูนย์ ฯ เป็นระยะเวลารุ่นละ ๒๐ วัน โดยการจัดจ้าง บริษัทรักลูก ฮิวแมน แอนด์ โซเชียล อินโนเวชั่น จำกัด เข้ามาดำเนินโครงการ ทั้งนี้ สำนักราชเลขาธิการจะจัดโครงการดังกล่าวขึ้นเป็น รุ่นที่ ๓ ระหว่างวันที่ ๑ - ๒๔ มิถุนายน ๒๕๕๘ ณ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดสกลนคร แต่ครั้งนี้เป็นการบริหารจัดการโครงการโดยสำนักราชเลขาธิการ โดยมี จุดมุ่งหมายเพื่อการเผยแพร่พระราชกรณียกิจไปสู่เยาวชนโดยตรงจากบุคลากรของสำนักราชเลขาธิการเอง เป็นผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม ซึ่งการดำเนินโครงการครั้งนี้ เป็นการดำเนินการในสถานที่ใหม่ ทั้งหมด จำเป็นต้องมีการดำเนินงานในหลายขั้นตอน ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องการศึกษาดูงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ณ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ การประสานบ้านเกษตรกรขยายผลบริเวณโดยรอบศูนย์ ฯ การเข้าพักและเยี่ยมชมพระตำหนัก ภูพานราชนิเวศน์ โครงการชลประทานห้วยदीก การศึกษาดูงานในพื้นที่ต่างๆ การนำกิจกรรมสันตนาการและสรุปสิ่งที่เยาวชนได้ เรียนรู้ รวมทั้ง การประสานงานในการรับสมัครเยาวชนไทยในต่างประเทศ ฯลฯ ซึ่งโครงการจะจัดให้เกิดขึ้น อย่างสัมฤทธิ์ผลได้ก็จากความร่วมมือของหลายฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นกระทรวงการต่างประเทศ สำนักงาน คณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ กรมชลประทาน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการ โทรคมนาคมแห่งชาติ สำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติ (SIPA) และหน่วยงานอื่นๆ ทั้ง ภายในและภายนอกองค์กร ในการที่จะช่วยส่งเสริม สนับสนุนให้เกิดกิจกรรมที่นำไปสู่การดำเนินโครงการฯ ได้อย่างครบถ้วน สมบูรณ์ มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ดังนั้น การศึกษาเรื่อง “การบูรณาการความร่วมมือในการเผยแพร่พระราชกรณียกิจสู่เยาวชนในโครงการเยาวชนจิตอาสาเพื่อเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ (รุ่นที่ ๓) ” ก็เพื่อศึกษาถึงการบูรณาการความร่วมมือระหว่างสำนักราชเลขาธิการ และ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการโครงการเยาวชนจิตอาสาเพื่อเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ ในการเป็น แนวทางแก่สำนักราชเลขาธิการและหน่วยงานอื่นๆ เช่นกรุงเทพมหานคร ที่มีโรงเรียนอยู่ในสังกัดเป็น จำนวนมาก และทำงานเกี่ยวข้องกับเยาวชนในการนำไปปรับใช้ในการบูรณาการความร่วมมือในการ ดำเนินโครงการเผยแพร่พระราชกรณียกิจและหรือข้อมูลอื่นๆ ในเชิงพัฒนา แก่เยาวชนได้อย่างมี ประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาถึงการบูรณาการความร่วมมือระหว่างสำนักราชเลขาธิการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกองค์กร ในการดำเนินโครงการเยาวชนจิตอาสาเพื่อเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ (รุ่นที่ ๓) อันเป็นหนทางในการเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานโครงการ ฯ ให้สามารถส่งผ่านความรู้เกี่ยวกับพระราชกรณียกิจและพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ ไปสู่เยาวชนได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

๑.๓ ขอบเขตของการศึกษา

ขอบเขตเชิงเนื้อหา การศึกษาครั้งนี้ มุ่งศึกษาการบูรณาการความร่วมมือระหว่างสำนักราชเลขาธิการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกองค์กรในการดำเนินโครงการเยาวชนจิตอาสาเพื่อเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ (รุ่นที่ ๓)

ขอบเขตเกี่ยวกับสถานที่ : กรุงเทพมหานคร และจังหวัดสกลนคร

ขอบเขตเกี่ยวกับเวลาที่ศึกษา : ๑ พฤษภาคม – ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๗ และ ๑ มกราคม – ๒๑ มิถุนายน ๒๕๕๘

๑.๔ นิยามศัพท์

-หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายในองค์กร ได้แก่ หน่วยงานที่อยู่ในส่วนราชการของสำนักราชเลขาธิการที่มีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการ ฯ ได้แก่ กลุ่มงานการเจ้าหน้าที่ กลุ่มงานอำนวยการและบริหารทั่วไป กองกลาง กองการในพระองค์ กองการต่างประเทศ ศูนย์สารสนเทศสำนักราชเลขาธิการ ทั้งนี้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายในองค์กรยังมีหน่วยงานอื่น ๆ อีก อาทิ กองราชเลขาธิการในพระองค์สมเด็จพระบรมราชินีนาถ กลุ่มงานการคลัง กลุ่มงานคอมพิวเตอร์และข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ กองกลาง กองโครงการสัมพันธ์ กองศิลปาชีพ สถาบันสิริกิติ์ ศูนย์สารสนเทศสำนักราชเลขาธิการ สำนักงานเลขาธิการองคมนตรี แต่ไม่ได้เป็นหน่วยงานของแหล่งข้อมูลประเภทบุคคลที่ใช้ในการศึกษา

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายนอกองค์กร ในที่นี้ได้แก่ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์วิทยาเขตสกลนคร ธนาคาร ธนชาติประกันภัย จำกัด (มหาชน) ทั้งนี้ ความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายนอกองค์กรยังมีหน่วยงานอื่น ๆ อีก อาทิ สำนักพระราชวัง กระทรวงการต่างประเทศ สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่อง

มาจากพระราชดำริ กรมชลประทาน สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และ กิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ สำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติ (SIPA) บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย กองพลทหารราบที่ ๓ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย (Thai PBS) นายสรยุทธ์ สุทัศนะจินดา ผู้ ดำเนินรายการเรื่องเล่าเช้านี้ สถานีโทรทัศน์ไทยรัฐทีวี สถานีโทรทัศน์ Mono ๒๙ คณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวง ศึกษาธิการมหาวิทยาลัยทักษิณ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล เป็นต้น และสถานเอกอัครราชทูตไทยในต่างประเทศ จำนวน ๑๓ ประเทศ รายละเอียดปรากฏในภาคผนวก แต่ไม่ได้เป็นหน่วยงานของแหล่งข้อมูลประเภทบุคคลที่ใช้ในการศึกษา

๑.๕ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

เพื่อทราบถึงการบูรณาการความร่วมมือในการเผยแพร่พระราชกรณียกิจสู่เยาวชนในโครงการเยาวชนจิตอาสาเพื่อเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ (รุ่นที่ ๓)

๑.๖ ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ทราบถึงการบูรณาการความร่วมมือในการเผยแพร่พระราชกรณียกิจในโครงการเยาวชนจิตอาสาเพื่อเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ (รุ่นที่ ๓)

บทที่ ๒

แนวคิด และทฤษฎี

การศึกษาเรื่อง “การบูรณาการความร่วมมือในการเผยแพร่พระราชกรณียกิจสู่เยาวชนในโครงการเยาวชนจิตอาสาเพื่อเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ” (รุ่นที่ ๓) ผู้ศึกษาได้ทำการค้นคว้าข้อมูลเอกสารแนวคิด ทฤษฎี ที่สามารถนำมาสนับสนุนการดำเนินการศึกษา ดังนี้

- ๒.๑ ทฤษฎีการสื่อสาร
- ๒.๒ ทฤษฎีการบูรณาการ
- ๒.๓ แนวคิดทฤษฎีความร่วมมือ
- ๒.๔ แนวคิดด้านการบริหารจัดการ

๒.๑ ทฤษฎีการสื่อสาร

การสื่อสาร หรือ Communication ในภาษาอังกฤษหมายถึงกิจกรรมที่มุ่งสร้างความร่วมกัน หรือความคล้ายคลึงกันให้เกิดขึ้นระหว่างบุคคลที่เกี่ยวข้อง โดยปทานุกรมโคลัมเบีย ได้ให้นิยามว่า การสื่อสารหมายถึงการถ่ายทอดความคิดและสาร เป็นความหมายที่ตรงกันข้ามกับการขนส่ง ซึ่งหมายถึงการขนส่งสินค้าและบุคคล นอกจากนี้ ยังมีผู้ให้นิยามการสื่อสารไว้อย่างหลากหลาย อาทิ

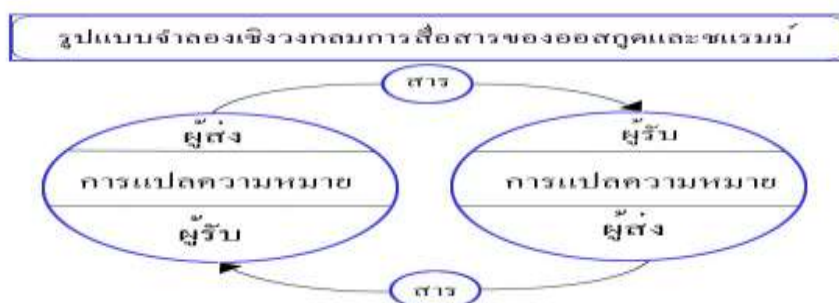
ชาร์ลส อี ออสกู๊ด (Charles E. Osgood, ๑๙๕๔) กล่าวว่า ในความหมายโดยทั่วไปแล้ว การสื่อสารเกิดขึ้นเมื่อฝ่ายหนึ่ง คือผู้ส่งสาร มีอิทธิพลต่ออีกฝ่ายหนึ่งคือผู้รับสาร โดยใช้สัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ถูกส่งผ่านสื่อที่เชื่อมระหว่างทั้งสองฝ่าย (ปรเม สตะเวทิน, ขวรัตน์ เชิดชัย, ระวีวรรณ ประกอบผล. ๒๕๔๖:๖)

วอร์เรน วีเวอร์ (Warren Weaver, ๑๙๔๙) พูดถึงการสื่อสารว่ามีความหมายกว้าง ครอบคลุมถึงกระบวนการทุกอย่างที่ความรู้สึกลึกซึ้งจิตใจของบุคคลหนึ่งมีผลกระทบต่อจิตใจของอีกบุคคลหนึ่งด้วย ซึ่งทั้งนี้ไม่เพียงแต่จะสื่อความหมายกันด้วยการเขียนและการพูดเท่านั้น แต่ยังหมายรวมไปถึง ดนตรี ศิลปะ การวาดภาพ การแสดง และพฤติกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์ (๒๕๔๖:๕)

ซึ่งเป็นการให้ความสำคัญของการสื่อสารที่ผล หรืออิทธิพลของการสื่อสาร นั่นคือความเข้าใจร่วมกัน โดยที่การสื่อสารนั้นเป็นผลของการติดต่อระหว่างจิตใจในการส่งทอดความหมาย

การสื่อสารเชิงวงกลมของออสกู๊ดและชแรมม์ (Two-way communication)

วิลเบอร์ ชแรมม์ และซี.อี. ออสกู๊ด (Wilbur Schramm & C.E. Osgood, ๑๙๕๔) ได้สร้าง Model รูปแบบจำลองการสื่อสารเชิงวงกลมที่ไม่เน้นเพียงองค์ประกอบการสื่อสารเท่านั้น หากรวมถึงพฤติกรรมของผู้ส่งและผู้รับด้วย เป็นรูปแบบของการสื่อสารสองทาง (Two-way Communication) ที่ผู้ส่งสารจะต้องเป็นทั้งผู้ส่งและผู้รับ และผู้รับสารก็ต้องเป็นทั้งผู้รับและผู้ส่งในทำนองเดียวกันโดยผู้ส่งและผู้รับมีการแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจกันด้วยปฏิริยาสะท้อนกลับ (Feedback) การสื่อสารลักษณะนี้พบว่าใช้ได้ผลดีในการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของผู้รับสารที่มีความเห็นไม่ตรงกับสารที่ส่งไป และมีการศึกษาในระดับสูง (กิดานันท์ มลิทอง, ๒๕๔๘ : ๔๔)

ภาพที่ ๒.๑ แสดง รูปแบบจำลองเชิงวงกลมการสื่อสารของ

Charles E. Osgood & Wilbur L. Schramm (ที่มา : กิดานันท์ มลิทอง, ๒๕๔๘ : ๔๔)

ขอบข่ายประสบการณ์ (Field of Experience) หรือ กรอบแห่งการอ้างอิง (Frame of Reference) ในทฤษฎีการสื่อสารของวิลเบอร์ ชแรมม์

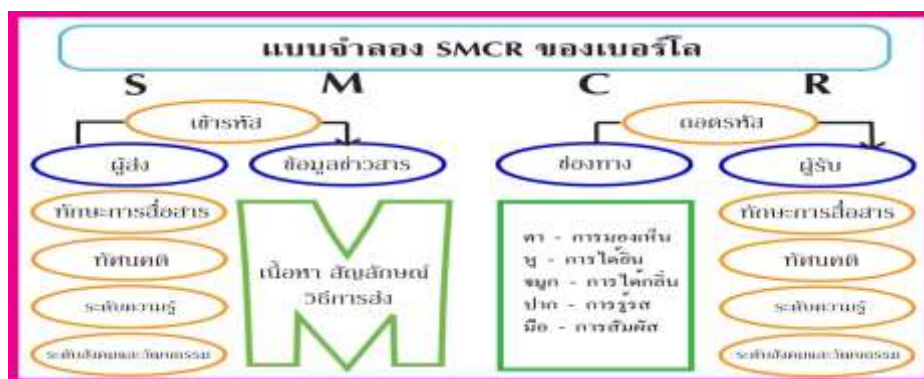
ในปี ๑๙๕๔ เช่นเดียวกัน วิลเบอร์ ชแรมม์ ได้กล่าวถึงกรอบแห่งการอ้างอิง (Frame of Reference) หรือพื้นฐานประสบการณ์ร่วม (Field of Experience) ระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสารว่าทั้งคู่จะต้องมีประสบการณ์ร่วมกันในเรื่องที่สื่อสารเพื่อการสื่อสารที่มีความเข้าใจตรงกัน โดยที่ผู้สื่อสารทำหน้าที่เป็นผู้ส่ง (encoder) และผู้รับ (decoder) ในขณะเดียวกัน

ภาพที่ ๒.๒ แสดง รูปแบบจำลองการสื่อสารของชแรมม์ (ที่มา : กิดานันท์ มลิทอง, ๒๕๔๘ : ๔๕)

แบบจำลองการสื่อสารของเบอร์โล (A model of ingredient in communication)

ปี ๑๙๖๐ แบบจำลอง SMCR ของเดวิด เค. เบอร์โล (David K. Berlo) ได้แสดงให้เห็นถึงโครงสร้างหรือองค์ประกอบ ๔ ประการ ของการสื่อสาร ไม่ว่าจะเป็นผู้ส่งสาร (Source) ข่าวสาร (Message) ช่องทางการสื่อสาร หรือสื่อ (Channel) และผู้รับสาร (Receiver) โดยให้ความสำคัญเพิ่มเติมแก่ปัจจัยต่าง ๆ ที่ประกอบอยู่ในผู้ส่งสารในฐานะผู้เข้ารหัส ผู้รับสารในฐานะผู้ถอดรหัสสาร และการเลือกใช้สื่อ ซึ่งมีผลต่อการสื่อสารนั้น ๆ ว่าจะประสบผลสำเร็จ หรือมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากน้อยเพียงใด

ภาพที่ ๒.๓ แสดง รูปแบบจำลอง SMCR ของเบอร์โล

(ที่มา : กิดานันท์ มลิทอง, ๒๕๔๘ : ๔๑)

ในแต่ละองค์ประกอบของการสื่อสารมีปัจจัยต่าง ๆ ที่จะส่งเสริม หรือลดทอนประสิทธิภาพของการสื่อสาร ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

ปัจจัยของผู้ส่งสาร

ผู้ส่งสาร (Source) ต้องเป็นผู้ที่มีทักษะทางการสื่อสาร คือมีความสามารถในการเข้ารหัส (Encode) เนื้อหาข่าวสาร โดยการพูด หรือการเขียน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับทัศนคติ ความรู้ ระบบทางสังคม และวัฒนธรรมของผู้ส่งสาร เช่น เป็นผู้ที่มีทัศนคติและความรู้ที่ดีในข้อมูลที่จะส่ง และสามารถปรับระดับให้เหมาะสมสอดคล้องกับผู้รับ

ปัจจัยของผู้รับสาร

ผู้รับสาร (Receiver) ต้องเป็นผู้ที่มีทักษะทางการสื่อสารที่มีความสามารถในการถอดรหัส (Decode) โดยการอ่าน หรือการฟังสารที่รับมาได้อย่างถูกต้อง ซึ่งขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอยู่ในตัวผู้รับสาร เช่น ทัศนคติ ความรู้ ระบบทางสังคม และวัฒนธรรมเช่นเดียวกัน

ประเภทของสื่อ

ประเภทของสื่อจำแนกโดยความสามารถในการนำสารไปสู่ผู้รับสารของสื่อ นั้น ๆ โดยแบ่งออกเป็น ๒ ประเภท คือ

๑. สื่อบุคคล เป็นสื่อใกล้ชิดตัวที่สามารถสร้างความเข้าใจและให้ข้อมูลที่ถูกต้องแก่ผู้รับสารในลักษณะเจาะจงได้ดี เป็นการสื่อสารแบบสองทาง (two ways communication) ที่สามารถจัดการเลือกรับสาร การจดจำสาร และสามารถเปลี่ยนทัศนคติของผู้รับสารได้มาก มีค่าใช้จ่ายถูก แต่เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้เป็นจำนวนน้อย

๒. สื่อมวลชน เป็นการสื่อสารแบบทางเดียวที่สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายจำนวนมากได้อย่างรวดเร็วในลักษณะที่เป็นสาธารณะ ความถูกต้องของสารที่ส่งไปยังคนจำนวนมากมีสูง ผลที่ได้คือการเพิ่มพูนข้อมูลความรู้แก่ผู้รับสาร แต่มีค่าใช้จ่ายสูง

ทั้งนี้ ในการสื่อสารหนึ่ง ๆ อาจมีการเลือกใช้การสื่อสารทั้งสองประเภทร่วมกัน หรือที่เรียกว่าการสื่อสารสองจังหวะ ซึ่งเป็นการใช้สื่อบุคคลควบคู่ไปกับสื่อมวลชน

การสื่อสารที่มีประสิทธิผล (Effective Communication)

การสื่อสารที่มีประสิทธิผล คือการสื่อสารที่สามารถสื่อความหมายของข้อมูลที่ส่งไปได้ตรงกับ ความหมายของข้อมูลที่ได้รับ หรือข่าวสารที่ผู้รับข่าวแปลความหมายตรงกันกับข่าวสารที่ผู้ส่งข่าวตั้งใจจะส่ง ถ้าผู้รับข่าวสารสามารถปฏิบัติหรือรับรู้ได้ตรงกับ ความหมายของผู้ส่งสารแสดงว่าการสื่อสารนั้นเป็นการสื่อสารที่ได้ผลตรงกับความต้องการของผู้ส่งสาร ทั้งนี้ ความเข้าใจ (understanding) หรือการสนองตอบ (response) การรับรู้ เป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญอย่างหนึ่งของการสื่อสาร เพราะความเข้าใจนี้จะเป็นตัวชี้วัดว่าการสื่อสารนั้นๆ ประสบผลสำเร็จหรือไม่ หากผู้รับสารไม่มีความเข้าใจในเรื่องที่กำลังทำการสื่อสารกัน ก็ไม่สามารถจะกล่าวได้ว่าเกิดการสื่อสารขึ้น

การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ (Efficient Communication)

การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ คือการสื่อสารที่ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์มากที่สุด ทั้งนี้ เวลาที่ใช้ในการสื่อสารก็ถือได้ว่าเป็นทรัพยากรอย่างหนึ่ง ตัวอย่างการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ เช่น การสื่อสารโดยการเรียกประชุมเป็นกลุ่มแทนที่จะพบปะกันเป็นการส่วนตัว หรือการใช้โทรศัพท์แทนการเดินทางมาพบเป็นต้น

การบูรณาการ หมายถึงการทำให้ ☐ หน ☐ วยย ☐ อย ๆ ทั้งหลายที่สัมพันธ์ ☐ อิงอาศัยซึ่งกันและกันเข้ามารวม ☐ ทำหน ☐ าที่ประสานกลมกลืนเป ☐ นองค ☐ รวมหนึ่งเดียว ที่มีความครบถ ☐ วนสมบูรณ์ ☐ ในตัว การบูรณการนั้น เราจะเอาหน ☐ วยย ☐ อยหน ☐ วยหนึ่งมารวมเข ☐ ำในองค ☐ รวมที่มีหน ☐ วยย ☐ อยอื่นอยู่ ☐ แล ☐ วกได้ ☐ หรือจะเอาหน ☐ วยย ☐ อยทั้งหลายที่ต ☐ างแยกๆกันอยู่ ☐ มารวมเข ☐ าด ☐ วยกันเป ☐ นองค ☐ รวมก็ได้ ☐ ซึ่งเรียกว่าบูรณาการ ทั้งสิ้น แต่ ☐ ข ☐ ่อสำคัญจะต ☐ ้องมีตัวยีนที่เป็นหลักอย ☐ ๓ อย ☐ างในเรื่องบูรณาการ คือ

๒. หน^๑ว^๒ย^๓ย^๔อ^๕ย^๖เป^๗น^๘ต^๙น^{๑๐}นั้นมีความสัมพันธ์^{๑๑}เชื่อมโยงอิงอาศัยซึ่งกันและกัน อันนี้
อาจจะเลยไปถึง ลักษณะที่ว^{๑๒}าย^{๑๓}ด^{๑๔}ห^{๑๕}ย^{๑๖}น^{๑๗}ปรับ^{๑๘}ตัว^{๑๙}ได้^{๒๐} มีความเคลื่อนไหวตลอดเวลา^{๒๑}ว^{๒๒}ย^{๒๓}

๓. เมื่อรวมเข □ ด □ วยกันแล □ วก็ จะเกิด ความครบ □ วนเต็มบริบูรณ์ □ โดยมีความ
ประสาน กลมกลืน เกิดภาวะใด □ ที่ พอดี หรือสมดุล พอ □ ใด □ ที่ หรือพอดี สมดุล แ □ วน ครบ นั้น ก็มี
ชีวิตชีวา ดำรงอยู่ □ และดำเนินไป □ วยดี อันเป □ นภาวะของบูรณาการ ๓ □ ครอบ ๓ □ อย □ างนี้ ก็เป □
นบูรณาการสาม □ อย □ างนี้ เป □ นตัวยืนที่จำเป □ นตามสภาวะ ส □ วนในทาง ปฏิบัติจะมีหลักและ
กระบวนการวิธี □ อย □ างไร ก็พิจารณา □ ากันอีกส □ วนหนึ่ง แต่ □ ึ่งที่ จะต □ องเน □ น ก็คือ □ ำ ความพอดี
หรือ □ ใด □ ที่ หรือสมดุล ซึ่งเป □ นภาวะที่ต □ ้องการของบูรณการนั้น เราจะแสดงลักษณะ ออกมาให้ □ เห็น
เป □ นข □ ่อสำคัญ □ ใด □ ๒ □ อย □ างคือ เมื่อเป □ นองค □ วมแล □ ว องค □ วม นั้นมีชีวิตชีวาหรือดำเนิน
ไป □ วยดี องค □ วม นั้นเกิดมีภาวะและคุณสมบัติของมันเองที่ต □ ้องหากจากภาวะและคุณสมบัติของ
องค □ วม □ วม □ วม ทั้งหลาย (http://www.seameo.org/vl/th_education/educate/integrate.htm) หรือที่
เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (๒๕๕๖) ใด □ ใ □ ความหมายว □ ากการบูรณาการ ก็คือการผนวกการประสาน
การ เติมเต็มการเชื่อมโยงการรวมกัน ร □ วมกัน เป □ นต □ น ทฤษฎีการบูรณาการในทางการเมือง มุ □ ึ่งที่
จะ □ ำให้ □ วม องค □ วมการระหว □ างประเทศ เป □ น เสมือนครอบครัวใหญ่ □ ครอบครัวย่อย □ วม □ วมหนึ่ง โดยมีประเทศ
สมาชิก เปรียบเสมือนสมาชิกในครอบครัวเดียวกัน แนวความคิดของทฤษฎีบูรณาการนี้ อาจจะเทียบได้ □

กับ แนวความคิดเกไกเไมน □ ชาฟ ของสังคมวิทยา หมายถึงลักษณะสังคมที่ เน □ นความสำคัญของการที่
สมาชิก ในสังคมมีความไกล □ ชิดสนิทสนมเป □ นกันเอง เน □ นความเคร □ งครัดในขนบธรรมเนียม
ประเพณี

Gusztav Names (๒๐๐๕) ได้ □ ใช้ □ แนวคิดของการบูรณาการเพื่อเสนอทางออกของระบบการ
บริหารจัดการของรัฐที่เป □ น Top-Down มาเป □ น Bottom-up ดังที่ปรากฏในงานของเขา คือ Integrated
rural development the concept and its operation เขากล □ วา □ การบูรณาการสามารถกระทำได □
ทั้ง □ การบูรณาการโดยนำสิ่งที่มีอยู่ □ จริงมาบูรณาการ (Factual integration) หรือการบูรณาการ
ความคิด (Conception integration) ขั้นตอนของการบูรณาการ เกรียงคักดี เจริญวงคักดีได □ เสนอในวิธี
คิดแบบ บูรณาการไว □ อย □ างน □ าสนใจคือ ประกอบด □ วย ๓ ขั้นตอน

ขั้นที่ ๑ ถอดกรอบ เพื่อที่จะให้ □ หลุดจากกับดักทางความคิด ทางวัฒนธรรม ทางความรู้ □
ทาง ประสบการณ์ □ เป □ นต □ น

ขั้นที่ ๒ ขยายกรอบ โดยอาศัยฐานแนวคิดในเรื่อง องค์ □ รวม สหวิทยาการคิดโดยวิธีอุปนัย
การมองประสานชีวิตอง □ าม และมองแบบทุกฝ □ ายชนะ

ขั้นที่ ๓ คุมกรอบ ซึ่งเป □ นขั้นกลับมาบูรณาการอีกครั้ง

ผู้ศึกษาจะใช้ทฤษฎีการบูรณาการอธิบายในเรื่องส่วนย่อยของหน่วยงานภายในองค์กรสำนักงาน
เลขาธิการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมารวมกันเพื่อให้เกิดการดำเนินโครงการเยาวชนจิตอาสาเพื่อเรียนรู้
ตามแนวพระราชดำริ (ครั้งที่ ๓)

๒.๓ แนวคิดและทฤษฎีความร่วมมือ

ความหมายของความร่วมมือ (Cooperation) ในการปฏิบัติงาน ความหมายของการร่วมมือ
วุทธิศักดิ์ โกชนกุล (๒๕๕๔, อ้างถึงในอุมาพร บุญเพชร, ๒๕๕๕: ๒๓) ได้ให้ความหมายของคำว่า ความ
ร่วมมือไว้ดังนี้ ความร่วมมือ หมายถึง ความรู้สึกผูกพันในการกระทำงาน และในการทำให้เชื่อถือไว้วางใจ
การประสานงานกับความร่วมมือมีส่วนเกี่ยวข้องกันแต่ความหมายแตกต่างกันมีนักบริหาร และ นักวิชาการ
ให้ความหมายของความร่วมมือไว้ดังนี้ ความร่วมมือ หมายถึง ความเต็มใจของแต่ละคนในการช่วยเหลือ
ซึ่งกันและกัน ความร่วมมือ หมายถึง พฤติกรรมของบุคคลที่ทำร่วมกัน หรือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อไปสู่
เป้าหมายใดเป้าหมายหนึ่ง ความร่วมมือ หมายถึง การทำงานร่วมกับคนอื่นในทางต่างๆ เพื่อให้เป็นไปตาม
เป้าหมายขององค์กรหรือหน่วยงาน ความร่วมมือ หมายถึง บุคคลในหน่วยงานหรือองค์กร ซึ่งทำงาน
ช่วยเหลือซึ่งกันและกันด้วยความเต็มใจเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์อย่างเดียวกัน มีนักวิชาการบางท่านได้ให้

ความร่วมมือไว้ว่า ความร่วมมือ (Cooperation) หมายถึง การทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งของบุคคล ทั้ง ๒ ฝ่าย เพื่อไปสู่จุดมุ่งหมายที่ต่างฝ่ายต่างยอมรับการร่วมมือจะมี ผลให้สมาชิกของทุกฝ่ายเกิดความพึงพอใจ แต่ใน การทำงานโดยทั่วไปจะพบความแตกต่างกันของสมาชิก ในการให้ความร่วมมือมาก บางคนให้ความร่วมมือน้อยจากสาเหตุต่อไปนี้คือ การอบรมเลี้ยงดู การที่เด็กจะมีพฤติกรรมของการร่วมมือ

มากหรือน้อยขึ้นอยู่กับกลไกทาง สังคม ในตอนต้นจะปรับแต่งพฤติกรรมเด็กด้วยการใช้หลักเงื่อนไขการเสริมแรงและเงื่อนไขการลงโทษ เช่น การฝึกเด็กให้ความร่วมมือกันประหยัดการใช้ไฟฟ้า เมื่อเด็กปิดไฟทุกครั้งก็ออกจากห้องด้วย การชมเชยของพ่อแม่ก็เสริมแรงบวกเด็กให้ความร่วมมือปิดไฟ เงื่อนไขของผลการกระทำในปัจจุบัน กล่าวคือ ในการทำงานขึ้นใดขึ้นหนึ่ง เมื่อบุคคลได้รับรู้ว่าถ้าเขาให้ความร่วมมือหลังจากงานเสร็จเรียบร้อยดี เขาจะได้รับรางวัลเพิ่มขึ้น เช่น เจ้าของบริษัทแบ่ง กำไรเป็นเปอร์เซ็นต์ให้กับพนักงานที่ให้ความร่วมมือในการทำงานสูง การร่วมมือกันนั้นมีทั้งผลดีและผลเสีย ในแง่ผลดีของการร่วมมือที่เห็นชัดเจน คือ ช่วยให้การท างานกลุ่มมีประสิทธิภาพสูง สมาชิกมีขวัญและ กำลังใจ และมีสุขภาพจิตดี แต่ผลเสียคือการร่วมมือทำให้สมาชิกขาดความกระตือรือร้นและเกียจคร้าน เพราะเห็นคนอื่นทำเสร็จแล้ว พลสิทธิ สิทธิขมพู (๒๕๔๔ : ๑๑, อ้างถึงในอุมาพร บุญเพชร, ๒๕๕๕ : ๒๔-๒๖) ได้ให้ความหมาย ของคำว่าความร่วมมือไว้ว่า ความร่วมมือ หมายถึง การทำงานจนสามารถบรรลุเป้าหมาย ยอมรับซึ่งกัน และกัน พร้อมทั้งจะก้าวเดินไปด้วยกัน คนที่มาร่วมมือกันมีจุดประสงค์อย่างเดียวกันที่ทำให้พวกเขารู้สึก พึงพอใจ การร่วมมือกัน จึงเป็นความรู้สึกดี ความรู้สึกทางบวกที่เรามีให้กับคน มีให้กับงาน มีให้กับสังคม การมีความร่วมมือกัน ไม่ว่าจะทำอะไรงานก็สำเร็จไปกว่าครึ่ง สังคมใดสามารถทำให้คนมีความร่วมมือ ร่วมใจ ทำกิจกรรมของสังคมให้บรรลุเป้าหมายได้ สังคมนั้นมีความเข้มแข็งอย่างแน่นอน เพราะ ความเข้มแข็งของสังคมในการที่จะทำอะไรๆ ในกลุ่มคณะของตนให้ประสบผลสำเร็จได้ ก็ต้องอาศัย ความร่วมมือ กล่าวโดยสรุป ความร่วมมือ หมายถึง การทำงานร่วมกันของบุคคลตั้งแต่ ๒ คนขึ้นไป ในลักษณะเป็นกลุ่ม เป็นทีม ร่วมรู้ ร่วมคิด มีส่วนร่วมในการทำงาน ร่วมรับผิดชอบงานทั้งที่เป็นทางการ และไม่เป็นทางการ และเป็นความสัมพันธ์ของบุคคลในกลุ่มทำงานร่วมกัน เพื่อให้การทำงานนั้นบรรลุ เป้าหมายตามที่กำหนดไว้ แนวคิดเกี่ยวกับความร่วมมือ แบทเทน (Batten, ๑๙๖๘: ๘๗ อ้างถึงใน สาวิตรี คะลีลวัน, ๒๕๕๑ : ๙) ให้แนวคิดเกี่ยวกับ ความร่วมมือว่า ต้องการให้คนในองค์กรได้มีความร่วมมือในกิจการต่างๆ โดยถือเสมือนว่าเป็นแบบฝึกหัด ในการพัฒนาคน ให้ต้องใช้ความคิด ตัดสินใจ วางแผน และดำเนินการเองอยู่เสมอ ซึ่งจะ เป็นหนทาง ทำให้สมองของคนเกิดการพัฒนา รวมทั้งต้องยึดหลักต่อไปนี้เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ได้แก่ ๑. หลักการช่วยตนเอง ๒. หลักการให้ทีมงานมีส่วนร่วม ๓. หลักประชาธิปไตยในการดำเนินงาน สายหยุด จำปาทอง (๒๕๒๙ : ๑๐ อ้างถึงใน อุมาพร บุญเพชร, ๒๕๕๕ : ๒๕) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับ ความ

ร่วมมือว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการบริหารที่ใช้ อำนาจมาเป็นการบริหารแบบประชาธิปไตย ด้วยวิธีการตัดสินใจร่วมกัน โดยการให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการใช้อำนาจมากที่สุด ด้วยความรับผิดชอบ อันสูงสุดนั้นไม่ควรถึงผลเพื่อส่วนรวมเพียงอย่างเดียว แต่ควรมุ่งถึงความสุขทางกายและใจ ในส่วน บุคคล ด้วย สัญญา สัญญาวิวัฒน์ (๒๕๔๐ : ๑๓ อ้างถึงใน อุมาพร บุญเพชร, ๒๕๕๕: ๒๕) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับความร่วมมือว่าในกิจกรรมทุกอย่าง ควรให้ทีมงานมีความร่วมมือให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ เพื่อให้เขาได้

เป็นผู้ตัดสินใจไปแล้วด้วยตนเอง ซึ่งจะทำให้เขาได้ปฏิบัติตามความสนใจและความต้องการของเขาซึ่งจะทำให้เขาได้มีโอกาสพัฒนาตนเอง ความร่วมมือนั้นจะต้องมีเงื่อนไขที่สำคัญอย่างน้อย ยุพดี โสถิพันธ์ (๒๕๔๙ : ๕ อ้างถึงใน พุฒิพงศ์ มนตรีโพธิ์, ๒๕๕๐) กล่าวไว้ว่า ความร่วมมือใน การปฏิบัติงานเป็นการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างทีมงาน โดยสมาชิกทุกคนในทีมรับรู้ว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของทีม มีเป้าหมาย การพัฒนาการทำงานร่วมกัน สามารถบริหารจัดการ โดยใช้ความรู้ความสามารถ ตามมาตรฐาน มีความไว้วางใจ ยอมรับซึ่งกันและกัน แลกเปลี่ยนความรู้ ข้อมูล วางแผนตัดสินใจ แก้ไข ปัญหา เพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพ ความร่วมมือในการปฏิบัติงาน เป็นกระบวนการที่ไม่หยุดนิ่ง มีองค์ประกอบสำคัญ ๕ ประการ คือ (อุมาพร บุญเพชร, ๒๕๕๕: ๒๕) ๑. การมีผู้นำ ที่สนับสนุนให้เกิดความร่วมมือ ๒. การเตรียมความพร้อมเพื่อเกิดความร่วมมือ ๓. การจัดให้มีทรัพยากรและบุคลากรที่เพียงพอ ๔. การสร้างความมุ่งมั่นที่จะร่วมมือกัน ๕. การกำหนดความสำคัญและขั้นตอนเพื่อสร้างความร่วมมือ วุทธิศักดิ์ โกชนกุล (๒๕๕๔, อ้างถึงในอุมาพร บุญเพชร, ๒๕๕๕ : ๒๖) ได้กล่าวถึง ลักษณะของ ความร่วมมือ คือ ๑. ความร่วมมือเป็นลักษณะของการปฏิบัติงานเพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายเดียวกัน ๒. ความร่วมมือเป็นการช่วยเหลือบุคคลอื่นๆ หรือช่วยเหลือซึ่งกันและกันในทางสร้างเสริม ๓. ความร่วมมือเป็นการยอมรับการกระทำของบุคคลอื่น และของตนเอง ๔. ความร่วมมือเป็นการกระทำที่เห็นพ้องต้องกันและเพิ่มกำลังในทางปฏิบัติ ดังนั้น เมื่อเกิดปัญหาที่เกี่ยวข้องกับความร่วมมือต้องรีบดำเนินการประชุมผู้เกี่ยวข้อง หาวิธีการป้องกันและแก้ไขโดยทันที ไม่ควรให้เรื่องร้องหรือบานปลายเป็นความขัดแย้งลุกลาม สร้างความแตกแยกขึ้นในหน่วยงาน จะต้องร่วมกันพิจารณาหาสาเหตุของปัญหา และสร้างความเข้าใจให้เกิดขึ้นโดยเร็ว ปัญหาที่มักเกิดเสมอในเรื่องของความร่วมมือ ได้แก่ ความไม่เต็มใจในการให้ความช่วยเหลือ เนื่องจากการขาดแรงจูงใจในการให้ความร่วมมือ ทำให้ผลงานไม่เสร็จตามจุดประสงค์ที่วางไว้ การที่ องค์กรไม่ได้รับความร่วมมือจากบุคลากร ส่งผลกระทบต่อการประสานงานในทุกด้าน จึงต้องพยายาม ค้นหาสาเหตุและแนวทางป้องกัน องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของความร่วมมือ (พิสิษฐ์ เทพไกรวัล, ๒๕๕๔: ๒๔) Graham & Wright (๑๙๙๙) ได้ศึกษาความหมายของความร่วมมือจากการสอบถามความ คิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ โดยการศึกษาว่าจะนำความร่วมมือสู่การปฏิบัติได้อย่างไร รวมทั้งได้นำผลที่ได้ จากการสัมภาษณ์มาใช้ในการสร้างตัวบ่งชี้ของความร่วมมือ สร้างแบบวัดความร่วมมือ ผลการวิจัยสรุปได้ ว่า ความร่วมมือ หมายถึงการทำงานร่วมกัน

และการมีส่วนร่วมในกิจกรรม การวางแผน การแบ่งปัน และการบรรลุเป้าหมายของกิจกรรม ส่วนตัว บ่งชี้ของความร่วมมือประกอบด้วย ๑) การวางแผน (Planning) ๒) การแบ่งปัน (Sharing) และ ๓) การ ดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย (Goal Achieving Activities) Weltch and Tulbert (๒๐๐๐) ได้ทำการ วิจัยและสรุปว่า องค์ประกอบของความร่วมมือ มี ๔ องค์ประกอบ ได้แก่ ๑) การประนีประนอมเพื่อให้เกิด การเคารพความคิดใหม่และการเปลี่ยนแปลง ๒) การสื่อสารที่ประกอบด้วยการฟังและการเสนอความคิด

ความรู้สึก ๓) การแก้ปัญหาที่มีการระบุดูความ ต้องการ ความจำเป็น การระดมสมอง การปรับสิ่งที่ได้เพื่อใช้ ในการสร้างแผนปฏิบัติการ และ การประเมิน ๔) การพัฒนาแผนปฏิบัติการและการประเมินการ ปฏิบัติการ Mesa Public School (๒๐๐๓) เสนอว่า ตัวบ่งชี้ของความร่วมมือประกอบด้วย ๑) การค้นคว้า และรวบรวมสารสนเทศ ๒) การตรงต่อเวลา ๓) การปฏิบัติตามหน้าที่ ๔) การมีส่วนร่วมในการประชุม กลุ่ม และ ๕) การร่วมมือกับทีม

ผู้ศึกษาจะใช้แนวคิดการมีส่วนร่วมมาใช้เป็นกรอบแนวคิดการศึกษาในเรื่องการมีส่วนร่วมของทุก ภาคส่วนในการบูรณาการความร่วมมือในการเผยแพร่พระราชกรณียกิจในโครงการเยาวชนจิตอาสาเพื่อ เรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ (รุ่นที่ ๓)

๒.๔ แนวคิดด้านการบริหารจัดการ

การบริหารจัดการ หรือ Management ในภาษาอังกฤษ หมายถึง ศิลปะในการทำให้สิ่ง ต่าง ๆ ได้รับการกระทำจนเป็นผลสำเร็จ กล่าวคือ ผู้บริหารไม่ใช่เป็นผู้ปฏิบัติ แต่เป็นผู้ใช้ศิลปะทำให้ผู้ ปฏิบัติทำงานจนสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่ผู้บริหารตัดสินใจ ซึ่งนักวิชาการ อาทิ เฮอร์เบิร์ต เอ. ซิมมอน (Herbert A. Simon) กล่าวว่า การบริหารคือกิจกรรมที่บุคคลตั้งแต่ ๒ คนขึ้นไป ร่วมมือกันดำเนินการให้ บรรลุวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างร่วมกัน(สุรัตน์ เมธิกุล, ๒๕๔๘ : ๑๓) ส่วน ฮาร์โรลด์ คูนท์ซ์ (Harold Koontz) เห็นว่า การบริหาร คือการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยอาศัย คน เงิน วัสดุสิ่งของเป็นปัจจัยในการบริหาร(๒๕๔๘ : ๑๓) นอกจากนี้ปรมาจารย์ทางการบริหาร ของ สหรัฐอเมริกา ปีเตอร์ เอฟ. ดรักเกอร์ (Peter F. Drucker) แสดงทัศนะว่า การบริหารคือศิลปะในการ ทำงานให้บรรลุเป้าหมายร่วมกับผู้อื่น (๒๕๔๘ : ๑๓) ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่า การบริหารเป็นกระบวนการ ทำงานที่มีคนจำนวนมากกว่า ๒ คน ขึ้นไป ร่วมกันดำเนินการเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายหรือ วัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ

ทั้งนี้ การที่องค์กรจะดำเนินกิจการให้ลุล่วงสัมฤทธิ์ผลได้นั้น ย่อมต้องอาศัยผู้บริหารในการ จัดการทรัพยากรในด้านต่าง ๆ ให้ทำงานประสานร่วมกันได้อย่างไม่ติดขัด การบริหารจัดการจึงเป็น กระบวนการทางสังคมที่สามารถมองเห็นได้ ๓ ทางคือ

๑. **ทางโครงสร้าง** เป็นความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชาตาม ลำดับ
ชั้น ตอนของสายการบังคับบัญชา

๒. **ทางหน้าที่** เป็นขั้นตอนของหน่วยงานที่ระบุหน้าที่ บทบาทความรับผิดชอบ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพื่อให้สำเร็จตามเป้าหมาย

๓. **ทางปฏิบัติ** เป็นกระบวนการที่บุคคลและบุคคลต้องการร่วมทำปฏิกิริยาซึ่งกันและกัน

ทรัพยากรบริหาร (Administrative Resource)

สมพงษ์ เกษมศิลป์ ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับการบริหาร โดยกล่าวถึงทรัพยากรบริหาร ๔ อย่างที่เรียกว่า 4 Ms ได้แก่

๑. คน (Man)
๒. เงิน (Money)
๓. วัสดุสิ่งของ (Materials) และ
๔. การจัดการ (Management)

ทั้งนี้ ผู้บริหารต้องใช้ศาสตร์และศิลป์ในการจัดการ (Management) ให้เกิดกระบวนการนำเข้าทรัพยากรบริหาร ตามกระบวนการบริหาร เช่น การวางแผน การจัดองค์การ การจัดคนเข้าทำงาน การสั่งการ การควบคุม ฯลฯ เพื่อก่อให้เกิดการปฏิบัติอันนำไปสู่ผลลัพธ์หรือวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพ (สมพงษ์ เกษมศิลป์, ๒๕๑๔ : ๑๓-๑๔)

ทฤษฎีการบริหารจัดการของ Henri Fayol

Henri Fayol (๑๘๔๑) วิศวกรชาวฝรั่งเศส ทำหน้าที่เป็นผู้จัดการบริษัทเหมืองแร่ในปี ๑๘๘๘ และประสบผลสำเร็จในการบริหารบริษัทดังกล่าวที่อยู่ในสภาพล้มละลาย เชื่อว่าศาสตร์เกี่ยวกับการบริหาร (Administrative Sciences) สามารถถ่ายทอดและเรียนรู้ได้ ทั้งยังใช้ได้กับการบริหารทุกประเภท ไม่ว่าจะเป็นการบริหารงานอุตสาหกรรม หรืองานราชการ โดย Fayol ได้สรุปสาระสำคัญ ดังนี้ (พยอม วงศ์สารศรี, ๒๕๓๓ : ๓๙)

หน้าที่การจัดการ (management functions)

Fayol กล่าวว่ากระบวนการจัดการงาน ประกอบด้วยหน้าที่ (Functions) ทางการจัดการ ๕ ประการ คือ

๑. การวางแผน (Planning) คือ ภาระหน้าที่ของผู้บริหารที่จะต้องทำการคาดการณ์ล่วงหน้าถึงเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่จะมีผลกระทบต่อธุรกิจ หรือองค์การ และกำหนดขึ้นเป็นแผนการปฏิบัติงาน หรือวิถีทางที่จะดำเนินงาน สำหรับเป็นแนวทางของการปฏิบัติงานในอนาคต

๒. การจัดองค์การ (Organizing) คือ ภาระหน้าที่ที่ผู้บริหารจะต้องจัดให้มีโครงสร้างของงานต่าง ๆ และอำนาจหน้าที่ ทั้งนี้เพื่อให้ปัจจัยทางการบริหาร เช่น เครื่องจักร สิ่งของและบุคคล อยู่ในส่วนประกอบที่เหมาะสม ในอันที่จะช่วยให้งานขององค์การบรรลุผลสำเร็จ

๓. การบังคับบัญชาสั่งการ (Commanding) คือ หน้าที่ในการสั่งงานต่าง ๆ ของผู้ได้บังคับบัญชา ถ้าจะทำให้ประสบผลสำเร็จด้วยดี ผู้บริหารจะต้องกระทำตนเป็นตัวอย่างที่ดี จะต้องเข้าใจคนงานของตน เข้าใจในข้อตกลงระหว่างผู้ได้บังคับบัญชาและองค์การ มีการสื่อสารอย่างใกล้ชิดทั้งจากบนลงล่างและล่างไปยังเบื้องบน

๔. การประสานงาน (Coordinating) คือ ภาระหน้าที่ที่จะต้องเชื่อมโยงงานของทุกคนให้เข้ากันได้ และกำกับให้ไปสู่จุดมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์เดียวกัน

๕. การควบคุม (Controlling) คือภาระหน้าที่ในการกำกับให้สามารถประกันได้ว่ากิจกรรมต่าง ๆ ที่ทำไปแล้วนั้นสามารถเข้ากันได้กับแผนที่ได้วางไว้

ทั้ง ๕ หน้าที่ที่ Fayol ได้วิเคราะห์แยกแยะไว้นี้ ถือได้ว่าเป็นวิถีทางที่จะให้ผู้บริหารทุกคนสามารถบริหารงานของตนให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายได้

หลักจัดการ (Management Principles)

Henri Fayol วางหลักทั่วไปที่ใช้ในการบริหารไว้ ๑๔ ข้อ เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติ(guides) สำหรับผู้บริหาร ดังนี้ (พยอม วงศ์สารศรี, ๒๕๓๓ : ๔๐-๔๑)

๑. หลักที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ (Authority & Responsibility) อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบเป็นสิ่งที่แยกจากกันมิได้ ผู้ที่มีอำนาจหน้าที่ที่จะออกคำสั่งได้นั้น ต้องมีความรับผิดชอบต่อผลงานที่ตนทำไปนั้นด้วย

๒. หลักของการมีผู้บังคับบัญชาเพียงคนเดียว (Unity of Command) ในการกระทำใด ๆ คนงานควรได้รับคำสั่งจากผู้บังคับบัญชาเพียงคนเดียวเท่านั้น ทั้งนี้เพื่อป้องกันมิให้เกิดความสับสนในคำสั่ง ทำให้สามารถขจัดสาเหตุแห่งการเกิดข้อขัดแย้งระหว่างแผนงาน และระหว่างบุคคลในองค์การให้หมดไป

๓. หลักของการมีจุดมุ่งหมายร่วมกัน (Unity of Direction) กิจกรรมของกลุ่มที่มีเป้าหมายเดียวกันควรจะต้องดำเนินไปในทิศทางเดียวกันและสอดคล้องกัน เป็นไปตามแผนงานร่วมกัน

๔. หลักของการอ้างไว้ซึ่งสายงาน (Scalar Chain) สายงานหมายถึงสายการบังคับบัญชาจากระดับสูงมายังระดับต่ำสุด ด้วยสายการบังคับบัญชาจะอำนวยให้การบังคับบัญชาเป็นไปตามหลักของการมีผู้บังคับบัญชาเพียงคนเดียว และช่วยให้เกิดระเบียบในการส่งทอดข่าวสารข้อมูลระหว่างกัน

๕. หลักของการแบ่งงานกันทำ (Division of Work or Specialization) คือ การแบ่งแยกงานกันทำตามความถนัด โดยไม่คำนึงถึงว่าจะเป็นงานด้านบริหารหรือด้านเทคนิค

๖. หลักเกี่ยวกับระเบียบวินัย (Discipline) ถือว่าระเบียบวินัยในการทำงานเกิดจากการปฏิบัติตามข้อตกลงในการทำงาน โดยมุ่งที่จะก่อให้เกิดการเคารพเชื่อฟัง และทำงานตามหน้าที่ด้วยความตั้งใจ ทั้งนี้ ผู้บังคับบัญชาต้องมีความซื่อสัตย์สุจริต และเป็นตัวอย่างที่ดี การดำเนินการตามข้อตกลงระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ปฏิบัติงาน จะต้องเป็นไปอย่างยุติธรรม และจะต้องยึดถือเป็นหลักปฏิบัติอย่างเคร่งครัด

๗. หลักของการถือประโยชน์ส่วนบุคคลเป็นรองประโยชน์ส่วนรวม (Subordination of individual to general interest) หลักข้อนี้ระบุว่า ส่วนรวมย่อมสำคัญกว่าส่วนย่อยต่าง ๆ เพื่อที่จะให้สำเร็จผลตามเป้าหมายของกลุ่ม (องค์การ) นั้น ผลประโยชน์ส่วนตัวเสียของกลุ่มย่อมต้องสำคัญเหนืออื่นใดทั้งหมด

๘. หลักของการให้ผลประโยชน์ตอบแทน (Remuneration) การให้และวิธีการจ่ายผลประโยชน์ตอบแทนควรที่จะยุติธรรม และให้ความพอใจมากที่สุดแก่ทั้งฝ่ายลูกจ้างและนายจ้าง

๙. หลักของการรวมอำนาจไว้ส่วนกลาง (Centralization) หมายถึง ว่าในการบริหารจะมีการรวมอำนาจไว้ที่จุดศูนย์กลาง เพื่อให้ควบคุมส่วนต่าง ๆ ขององค์การไว้ได้เสมอ และการกระจายอำนาจจะมากน้อยเพียงใดก็ย่อมแล้วแต่กรณี

๑๐. หลักของความมีระเบียบเรียบร้อย (Order) ทุกสิ่งทุกอย่างไม่ว่าสิ่งของหรือคนต่างต้องมีระเบียบและรู้ว่าตนอยู่ในที่ใดของส่วนรวม หลักนี้ก็คือหลักมูลฐานที่ใช้ในการจัดสิ่งของและตัวคนในการจัดองค์การนั่นเอง

๑๑. หลักของความเสมอภาค (Equity) ผู้บริหารต้องยึดถือความเอื้ออารีและความยุติธรรมเป็นหลักปฏิบัติต่อผู้ปฏิบัติงานทั้งนี้เพื่อให้ได้มาซึ่งความจงรักภักดี และการอุทิศตนเพื่องาน

๑๒. หลักของความมีเสถียรภาพของการว่าจ้างทำงาน (Stability of tenure) กล่าวว่า ทั้งผู้บริหารและคนงานต้องใช้เวลาระยะหนึ่ง เพื่อเรียนรู้งานจนทำงานได้ดี การที่คนเข้าออกมากย่อมเป็นสาเหตุให้ต้องสิ้นเปลือง และเป็นผลของการบริหารงานที่ไม่มีประสิทธิภาพ

๑๓. หลักของความคิดริเริ่ม (Initiative) เนื่องจากว่าคนฉลาดย่อมต้องการที่จะได้รับความพอใจจากการที่ตนได้ทำอะไรด้วยตัวเอง ดังนั้น ผู้บังคับบัญชาควรจะต้องเปิดโอกาสให้ผู้ผู้น้อยได้ใช้ความริเริ่มของตนบ้าง

๑๔. หลักของความสามัคคี (Esprit de corps) เน้นถึงความจำเป็นที่คนต้องทำงานเป็นกลุ่มที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน (Teamwork) และชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการติดต่อสื่อสาร (Communication) เพื่อให้ได้มาซึ่งกลุ่มทำงานที่ดี

หลักการจัดการของ Fayol ข้างต้นนี้ เป็นหลักเกณฑ์ที่ได้ใช้ปฏิบัติอยู่จนถึงปัจจุบันเพราะไม่ว่าเราจะยกเอากิจการใดก็ตามขึ้นมาแยกแยะดู ก็จะเห็นว่างานบริหารขององค์การเหล่านี้ มีการจัดแบ่งหน้าที่ของผู้บริหารไว้ใกล้เคียงกับหลักเกณฑ์ที่ Fayol ได้แบ่งเอาไว้

กลยุทธ์ หรือ Strategy หมายถึง ศาสตร์และศิลป์ในการบังคับบัญชา หรือการตัดสินใจจากการคาดการณ์การเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม สมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์ (2504) กล่าวไว้ว่า กลยุทธ์หมายถึงการตัดสินใจที่สัมพันธ์กับ การคาดการณ์การเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม เป็นการตัดสินใจบนฐานของสมมติฐานการปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมในอนาคต

พัทตร์ผจ วัฒนสินธ์ (2541) เห็นว่า การจัดการเชิงกลยุทธ์ (Strategic Management) หมายถึง การจัดการที่เน้นถึงความสำคัญของสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการจัดการภายในซึ่งต้องเตรียมแผนการดำเนินการให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไปหรือตอบโต้ภาวะการณ์แข่งขันได้อย่างรวดเร็วโดยมีการจัดสรรทรัพยากรให้เหมาะสม (อ้างถึงใน จินตนา บุญบงการ, ญัฐพันธ์ เขจรันนท์, 2544: 13)

กลยุทธ์การบริหารจัดการ หรือการบริหารเชิงกลยุทธ์ (Strategic Management) จึงหมายถึง การจัดการที่เน้นความสำคัญของสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการจัดการภายใน อันนำไปสู่การวางนโยบาย และแผนในการใช้ทรัพยากรสนับสนุนการแข่งขันขององค์การในระยะยาวเพื่อนำองค์การไปสู่ภาพลักษณ์ใหม่ก้าวสู่วิสัยทัศน์ที่ต้องการในอนาคต ดังนั้น การวางแผนกลยุทธ์จึงเป็นการวางแผนในภาพรวมขององค์การทุกกลยุทธ์ที่กำหนดขึ้นจึงเป็นปัจจัยที่ชี้อนาคตขององค์การนั้น ซึ่งแตกต่างจากการวางแผนทั่วไปที่มีจุดมุ่งหมายเพียงเพื่อต้องการให้ได้แนวทางในการดำเนินงานที่ทำให้งานหรือโครงการขององค์การบรรลุผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์สามารถนำไปสู่ประโยชน์ต่อองค์การ 4 ประการ คือ

๑. ประโยชน์ต่อการกำหนดทิศทางขององค์การ (Set Direction) กระบวนการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ช่วยให้ผู้บริหารเกิดความเข้าใจต่อสภาพแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลง ทำให้เกิดวิสัยทัศน์สามารถกำหนดทิศทางการดำเนินงานขององค์การได้อย่างเป็นรูปธรรม

๒. ประโยชน์ต่อการสร้างความสอดคล้องในการปฏิบัติ (Harmony) การบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์เน้นความสนใจที่การกำหนด การประยุกต์ การตรวจสอบ และการควบคุมกลยุทธ์ขององค์การในทุกระบบที่มีส่วนประกอบสำคัญต่าง ๆ รวมเข้าด้วยกัน ทำให้เกิดวิสัยทัศน์ ความเข้าใจร่วมกันในแนวทางและวัตถุประสงค์ขององค์การ ทำให้การจัดสรรทรัพยากรและการดำเนินงานเป็นเอกภาพก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่องค์การ

\

๓. ประโยชน์ต่อการสร้างความพร้อมให้แก่องค์การ (Provide Readiness) ช่วยให้ผู้บริหารและสมาชิกขององค์การเกิดความเข้าใจในภาพรวมและศักยภาพขององค์การ รวมทั้งอิทธิพลของปัจจัยแวดล้อมที่มีต่อองค์การ ทำให้องค์การมีความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้น

๔. ประโยชน์ต่อการสร้างประสิทธิภาพในการแข่งขัน (Improve Competitive Efficiency) การบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ทำให้เกิดประสิทธิภาพและศักยภาพในการแข่งขันให้แก่ธุรกิจ การแข่งขันหรือการพัฒนาการดำเนินงานขององค์การ เนื่องจากการดำเนินงานเชิงกลยุทธ์ช่วยพัฒนาความสามารถของผู้บริหาร ช่วยเตรียมความพร้อมและพัฒนาศักยภาพแก่มวลสมาชิก สามารถจัดลำดับความสำคัญในการดำเนินงาน รวมทั้งสร้างความเข้าใจและแนวทางรองรับการเปลี่ยนแปลงและคู่แข่ง

กระบวนการจัดการเชิงกลยุทธ์

การตัดสินใจในการดำเนินงานต่าง ๆ ของผู้บริหาร เช่น การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการบริหาร การเพิ่มกำลังผลิต การนำเทคโนโลยีใหม่เข้ามาใช้ในการผลิต ฯลฯ เหล่านี้ล้วนเป็นการตัดสินใจที่มีผลต่อการดำเนินงานขององค์การ ซึ่งเราเรียกการตัดสินใจในลักษณะนี้ว่า การตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ (Strategic Decision) อันเป็นพื้นฐานสำคัญของกระบวนการจัดการเชิงกลยุทธ์ ซึ่งประกอบด้วย

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (Environment Analysis) เป็นการศึกษาวิเคราะห์ปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อการดำเนินงานซึ่งแบ่งได้ดังนี้ ๑. สภาพแวดล้อมภายนอก (External Environment) และ ๒. สภาพแวดล้อมภายใน (Internal Environment) ว่าแต่ละปัจจัยมีผลในเชิงเอื้ออำนวยหรือเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานขององค์การอย่างไร

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในองค์กร (Internal Environment Analysis)

การวิเคราะห์สิ่งแวดล้อมองค์กรใช้การวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์ หรือ SWOT Analysis เป็นเครื่องมือในการประเมินสถานการณ์ สำหรับองค์กร หรือโครงการ ซึ่งช่วยผู้บริหารกำหนดจุดแข็งและจุดอ่อนจากสภาพแวดล้อมภายใน โอกาสและอุปสรรคจากสภาพแวดล้อมภายนอก ตลอดจนผลกระทบที่มีศักยภาพจากปัจจัยเหล่านี้ต่อการทำงานขององค์กร

การวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์ (SWOT Analysis)

การวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์ หรือ SWOT มาจากตัวแรกของภาษาอังกฤษ ๔ ตัว (พินุด ทีปะปาล, ๒๕๔๖ : ๑๒) ได้แก่

-S มาจาก Strengths หมายถึง จุดเด่นหรือจุดแข็ง ซึ่งเป็นผลมาจากปัจจัยภายใน เป็นข้อดีที่เกิดจากสภาพแวดล้อมที่เกิดจากสภาพแวดล้อมภายในองค์กร เช่น จุดแข็งด้านส่วนประสม จุดแข็ง

ด้านการเงิน จุดแข็งด้านการผลิต จุดแข็งด้านทรัพยากรบุคคล องค์กรจะต้องใช้ประโยชน์จากจุดแข็งในการกำหนดกลยุทธ์

-W มาจาก Weaknesses หมายถึง จุดด้อยหรือจุดอ่อน ซึ่งเป็นผลมาจากปัจจัยภายใน เป็นปัญหาหรือข้อบกพร่องที่เกิดจากสภาพแวดล้อมภายในต่าง ๆ ขององค์กร ซึ่งองค์กรจะต้องหาวิธีในการแก้ปัญหาเหล่านั้น

-O มาจาก Opportunities หมายถึง โอกาส ซึ่งเกิดจากปัจจัยภายนอก เป็นผลจากการที่สภาพแวดล้อมภายนอกองค์กรเอื้อประโยชน์หรือส่งเสริมการดำเนินงานขององค์กร โอกาสแตกต่างจากจุดแข็งตรงที่โอกาสนั้นเป็นผลกระทบจากสภาพแวดล้อมภายนอก แต่จุดแข็งนั้นเป็นผลมาจากสภาพแวดล้อมภายใน องค์กรจะต้องเสาะแสวงหาโอกาสอยู่เสมอ และใช้ประโยชน์จากโอกาสนั้น

-T มาจาก Threats หมายถึง ภัยคุกคาม ซึ่งเกิดจากปัจจัยภายนอก เป็นข้อจำกัดที่เกิดจากสภาพแวดล้อมภายนอก ซึ่งองค์กรจำเป็นต้องปรับกลยุทธ์ให้สอดคล้องและพยายามขจัดอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

๑. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกองค์กร (External Environment Analysis)

เป็นการวิเคราะห์ปัจจัยในเรื่องโอกาส และอุปสรรค ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีการเคลื่อนไหวและควบคุมได้ยาก และมีผลต่อการดำเนินงานขององค์กร ได้แก่ปัจจัยที่เกี่ยวกับงาน (task environment) ซึ่งแบ่งการวิเคราะห์ใน 2 เรื่อง คือ สภาพแวดล้อมทางการแข่งขัน และสภาพแวดล้อมทางอุตสาหกรรม และปัจจัยทางสังคม (societal environment)

๒. การกำหนดทิศทางขององค์กร (Set Organization Direction) เป็นการนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์มาทำการประมวลผลเพื่อใช้ในการกำหนดกลยุทธ์ขององค์กร โดยการกำหนดภารกิจและวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายขององค์กร (Mission and Goal Establishment)

ภารกิจ (mission) : ภาระหน้าที่ขององค์กร และบริษัทว่าจะทำอะไรบ้าง ภารกิจหลัก (Manifest Function) และภารกิจรอง (Latent Function) คืออะไร

วิสัยทัศน์ (vision) การมองเห็นว่าอนาคตขององค์กร หรือธุรกิจจะเป็นอย่างไร ซึ่งคือการกำหนดเป้าหมายขององค์กร

๓. การกำหนดกลยุทธ์ (Strategy Formulation) เป็นการนำทิศทางองค์กรที่กำหนดไว้มาพัฒนาเป็นแนวทางในการดำเนินงานในอนาคต โดยกำหนดกลวิธีในการที่จะทำให้ภารกิจและวิสัยทัศน์ของบริษัทหรือองค์กรบรรลุเป้าหมายอย่างรวดเร็ว

๔. การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ (Strategy Implementation) เป็นกระบวนการดำเนินการตามกลยุทธ์ที่วางไว้อย่างเป็นรูปธรรม โดยมีการจัดรูปองค์กร (Organizing) ดำเนินการผ่านโครงสร้าง องค์กร บุคลากร และการประสานงานอย่างเป็นระบบ

๕. การควบคุมและการประเมิน (Strategy Evaluation and Control) เป็นการติดตามการดำเนินงานโดยการตรวจสอบ (Monitoring) และการประเมินผล (Evaluation) เพื่อให้การปฏิบัติงานดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง โดยวิเคราะห์ กำหนดแนวทาง ปรับปรุง และพัฒนาให้การปฏิบัติงานตามกลยุทธ์นั้นสอดคล้องกับสถานการณ์ที่เป็นปัจจุบัน

ในขณะที่โลกอยู่ในสังคมของการสื่อสารไร้พรมแดน (Borderless) ที่การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในโลกอยู่ในภาวะที่มีการแข่งขันสูงเนื่องมาจากการแพร่กระจายของข้อมูลข่าวสารและเทคโนโลยี ดังนั้น การที่องค์กรจะปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงและสามารถดำรงอยู่ ผู้บริหารจะต้องเข้าใจสภาพแวดล้อม ตลอดจนสามารถคาดการณ์แนวโน้มที่จะเกิดขึ้นเพื่อเตรียมความพร้อมต่อการพัฒนาองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ

ผู้ศึกษาจะใช้แนวคิดการบริหารจัดการ และการจัดการเชิงกลยุทธ์ซึ่งนับได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของการวางแผนมาใช้เป็นกรอบแนวคิดการศึกษา การบูรณาการความร่วมมือในการเผยแพร่พระราชกรณียกิจสู่เยาวชนในโครงการเยาวชนจิตอาสาเพื่อเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ (รุ่นที่ ๓)

บทที่ ๓ เนื้อหา และรายละเอียดของเรื่องที่ศึกษา

การสื่อสารพระราชกรณียกิจสู่เยาวชนเป็นเรื่องยากที่เป็นปัญหาทางการสื่อสารประการหนึ่ง การที่เยาวชนขาดความเข้าใจในพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ ก็เนื่องมาจากขาดประสบการณ์ร่วมในช่วงเวลาเดียวกันกับที่ทั้งสองพระองค์เสด็จพระราชดำเนินไปทรงงานเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนในทั่วทุกภูมิภาคของประเทศไทย ดังนั้น วิธีในการสื่อสารข้อมูลพระราชกรณียกิจนอกจากจะเลือกช่องทางการสื่อสารที่เหมาะสมกับความเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีการสื่อสารในยุคโลกาภิวัตน์ และ life style ในการบริโภคข้อมูลข่าวสารของเยาวชนแล้ว ช่องทางการสื่อสารโดยวิธีเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติก็เป็นอีกช่องทางหนึ่งในการรับทราบข้อมูล สำนักราชเลขาธิการจึงได้จัดให้มี “โครงการเยาวชนจิตอาสาเพื่อเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ (รุ่นที่ ๓)” ขึ้น ซึ่งการดำเนินโครงการจะประสบผลสำเร็จได้ก็ด้วยความร่วมมือของหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกองค์กร ดังนั้น การศึกษาเรื่องการบูรณาการความร่วมมือในการเผยแพร่พระราชกรณียกิจสู่เยาวชนในโครงการเยาวชนจิตอาสาเพื่อเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ (รุ่นที่ ๓) จึงถือได้ว่ามีความสำคัญในการเป็นแบบอย่างในการพัฒนาความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภายในและภายนอกองค์กรในการเผยแพร่พระราชกรณียกิจหรือข้อมูลอื่นๆ สู่เยาวชน

๓.๑ ระเบียบวิธีการศึกษา

ผู้ศึกษาใช้การศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และการศึกษาจากเอกสาร

๓.๒ แนวทางในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาจะนำทฤษฎีการสื่อสารอธิบายในเรื่องความจำเป็นของการสื่อสารข้อมูลเพื่อความเข้าใจที่ตรงกันของผู้รับสารและผู้ส่งสารภายในสำนักราชเลขาธิการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และทฤษฎีการบูรณาการ แนวคิดทฤษฎีความร่วมมือ และแนวคิดการบริหารจัดการอธิบายเรื่องการบูรณาการความร่วมมือระหว่างสำนักราชเลขาธิการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกองค์กรในการเผยแพร่พระราชกรณียกิจผ่านโครงการเยาวชนจิตอาสาเพื่อเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ (รุ่นที่ ๓)

๓.๓ ขั้นตอนการดำเนินงาน

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้ศึกษาใช้ระเบียบวิธีศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยนำเสนอผลงานศึกษาเชิงพรรณนา (Descriptive Research) จากวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) แบบไม่อิงโครงสร้าง (Unstructured Interviews) ผู้ที่ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) และผู้ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งศึกษาจากข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ (Documentary Research) ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งปรากฏรายละเอียดดังนี้

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และแหล่งรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่แบ่งออกเป็น ๒ ประเภท คือ

๑. แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ ซึ่งแบ่งเป็นแหล่งข้อมูลประเภทบุคคล ได้แก่ข้อมูลที่ได้มาจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) แบบไม่อิงโครงสร้าง (Unstructured Interviews) ที่มีแนวคำถามที่สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามผู้ให้สัมภาษณ์ โดยใช้คำถามปลายเปิด สัมภาษณ์คณะทำงานโครงการเยาวชนจิตอาสาเพื่อเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ (รุ่นที่ ๓) และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานโครงการ ฯ และแหล่งข้อมูลจากหนังสือ ระเบียบคำสั่งของสำนักราชเลขาธิการ

๒. แหล่งข้อมูลทุติยภูมิเป็นแหล่งข้อมูลจากหนังสือ เอกสาร วิดีทัศน์

-แหล่งข้อมูลประเภทบุคคล

แหล่งข้อมูลประเภทบุคคลที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ คณะทำงานเยาวชนจิตอาสาเพื่อเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ จำนวน ๘ คน และบุคคลที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๓ คน ดังนี้

๑. คณะทำงานเยาวชนจิตอาสาเพื่อเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ รุ่นที่ ๓

-นายปรีชา สังกิตติสุนทร ผู้ช่วยราชเลขาธิการ รองประธานกรรมการโครงการพัฒนาการเรียนรู้แนวพระราชดำริของเยาวชน และประธานคณะทำงานโครงการเยาวชนจิตอาสาเพื่อเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ

-นางสุวรรณา ปิยะพิตร ผู้อำนวยการกลุ่มงานพัฒนาฐานข้อมูล กองข่าว สำนักราชเลขาธิการ คณะทำงานและเลขานุการโครงการเยาวชนจิตอาสาเพื่อเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ

-นายฉัตรสุวรรณ วิทยะวานิชกุล ผู้อำนวยการกลุ่มงานการเจ้าหน้าที่ กองกลาง สำนักราชเลขาธิการ คณะทำงานโครงการเยาวชนจิตอาสาเพื่อเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ

\

-นางสาวชนาพร ทับพร วิทยากรชำนาญการ กองข่าว สำนักราชเลขาธิการ คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการโครงการเยาวชนจิตอาสาเพื่อเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ

-นายปัญญา โชติประภา วิทยากรชำนาญการ กองการในพระองค์ สำนักราชเลขาธิการ คณะทำงานโครงการเยาวชนจิตอาสาเพื่อเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ

-นางสาววันวิสาข์ แซ่ลี วิทยากรชำนาญการ ศูนย์สารสนเทศสำนักราชเลขาธิการ คณะทำงานโครงการเยาวชนจิตอาสาเพื่อเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ

-นายณัฐวุฒิ ทวีธนกิจ นักจัดการงานทั่วไปปฏิบัติการ กลุ่มงานอำนวยการและบริหารทั่วไป กองกลาง สำนักราชเลขาธิการ คณะทำงานโครงการเยาวชนจิตอาสาเพื่อเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ

-นางสาวพิจิตรา คงเจริญ วิทยากรปฏิบัติการ กองการต่างประเทศ สำนักราชเลขาธิการ คณะทำงานโครงการเยาวชนจิตอาสาเพื่อเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ

๒. บุคคลที่เกี่ยวข้อง

บุคคลที่เกี่ยวข้อง หมายถึงผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานเยาวชนจิตอาสาเพื่อเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ (ครั้งที่ ๓) ไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง อาทิ เป็นผู้มีส่วนในเรื่องการจัดการหรือให้การสนับสนุนโครงการ ทั้งนี้ ตำแหน่งของบุคคลต่าง ๆ ที่กล่าวถึงเป็นตำแหน่งที่ดำรงอยู่ในช่วงเวลาที่ให้สัมภาษณ์

บุคคลที่เกี่ยวข้องนี้ สามารถแบ่งออกได้เป็น ๒ กลุ่ม คือ

กลุ่มบุคคลที่มีส่วนในการดำเนินงานโครงการเยาวชนจิตอาสาเพื่อเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ (รุ่นที่ ๓)

-ดร.พิจิตรา พึ่งพานิช ผู้ทรงคุณวุฒิพิเศษ ที่ปรึกษาคณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์การ
จัดการ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสกลนคร

-นางสาวกาญจนา คำปาน นักประสานงานชุมชนงานขยายผล ศูนย์ศึกษาการพัฒนา ภูพาน
อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

กลุ่มบุคคลที่มีส่วนในการสนับสนุนโครงการเยาวชนจิตอาสาเพื่อเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ (รุ่นที่ ๓)

-นางสาวสุวิมล บุนนาค รองกรรมการผู้จัดการ บริษัท ธนชาติประกันภัย จำกัด (มหาชน)

๓.๔ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้ใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูลเพื่อให้ได้รายละเอียดของข้อมูลจากการ
สัมภาษณ์อย่างครบถ้วน ได้แก่

- แนวคำถามในการสัมภาษณ์เป็นแบบไม่อิงโครงสร้างและสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามผู้ให้
สัมภาษณ์ โดยใช้คำถามปลายเปิด

- เครื่องบันทึกเสียง ใช้ในการบันทึกเสียงการให้สัมภาษณ์

๓.๕ การตรวจสอบข้อมูล การวิเคราะห์และสรุปผลข้อมูล

การตรวจสอบข้อมูล ผู้ศึกษารวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโครงการเยาวชน
จิตอาสาเพื่อเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ (รุ่นที่ ๓) ผู้ที่เกี่ยวข้องและมีส่วนในการดำเนินงานโครงการ
เยาวชนจิตอาสาเพื่อเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ (รุ่นที่ ๓) มาพิจารณาถึงความสอดคล้องและความ
แตกต่าง ประกอบกับการศึกษาจากเอกสาร เพื่อเป็นการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล

การวิเคราะห์และสรุปผลข้อมูล

๑. ผู้ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นจากหนังสือ ข้อมูล เอกสาร วิดีทัศน์ ที่เกี่ยวข้องกับ การ
ดำเนินโครงการเยาวชนจิตอาสาเพื่อเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ

๒. ศึกษาทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)

การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) บุคคลระดับผู้บริหารโครงการเยาวชนจิตอาสา เพื่อเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ ขณะทำงานโครงการเยาวชนจิตอาสาเพื่อเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยการวิเคราะห์และสรุปผลข้อมูลจะได้นำแนวคิด ทฤษฎี ดังต่อไปนี้

- ทฤษฎีการสื่อสาร
- ทฤษฎีการบูรณาการ
- แนวคิดทฤษฎีความร่วมมือ
- แนวคิดด้านการบริหารจัดการ

มาเป็นหลักในการวิเคราะห์และสรุปผลอย่างมีหลักการปรากฏกรอบแนวคิดงานศึกษา

แนวคำถามในการสัมภาษณ์

๑. ความคิดเห็นต่อแนวทางในการบูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกองค์การในการดำเนินโครงการเยาวชนจิตอาสาเพื่อเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ (รุ่นที่ ๓)

๒. สิ่งที่คุณคาดว่าจะได้รับจากการมีส่วนร่วมในการบูรณาการความร่วมมือในโครงการเยาวชนจิตอาสาเพื่อเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ (รุ่นที่ ๓)

๓. ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของโครงการเยาวชนจิตอาสาเพื่อเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ (รุ่นที่ ๓)

๓.๖ การนำเสนอข้อมูล

ใช้วิธีการนำเสนอผลงานศึกษาในแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Analytical Description) ในส่วนต่าง ๆ ดังนี้

๑. พระราชประวัติและพระราชกรณียกิจ

- ศูนย์ศึกษาการพัฒนาในทุกภูมิภาค
- ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

๒. ความเป็นมาของโครงการเยาวชนจิตอาสาเพื่อเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ

- แนวทางการดำเนินงาน
- การบูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินโครงการเยาวชนจิตอาสาเพื่อเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ (รุ่นที่ ๓)

การนี้ เพื่อแสดงถึงการบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานในองค์กรของสำนักพระราชเลขาธิการ รวมทั้งหน่วยงานภายนอกองค์การในการดำเนินโครงการเยาวชนจิตอาสาเพื่อเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ (รุ่นที่ ๓) ที่เป็นเสมือนห้องเรียนรู้ที่มีชีวิตในการถ่ายทอดพระราชกรณียกิจในการพัฒนา

คุณภาพชีวิตแก่ราษฎรผ่านการลงมือทำของเยาวชน หรือการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงของเยาวชนโดยมีเกษตรกรที่น้อมนำแนวพระราชดำริไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตจนประสบผลสำเร็จมาเป็นครู เพื่อก่อให้เกิดการเผยแพร่พระราชกรณียกิจและพระมหากรุณาธิคุณอย่างกว้างขวาง

๓.๖.๑. พระราชประวัติและพระราชกรณียกิจ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมีพระปรมาภิไธยตามที่จารึกในพระสุพรรณบัฏในการพระราชพิธีบรมราชาภิเษกว่า พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหาจักรีบรมราชูปถัมภ์ จักรีนฤพดินทร สยามมินทราธิราช บรมนาถบพิตร เสด็จขึ้นครองราชย์ในพุทธศักราช ๒๔๘๙ จนถึงปัจจุบัน (พุทธศักราช ๒๕๕๘) นับเป็นปีที่ ๗๐ ในรัชกาล

ภาพที่ ๓.๖.๑.๑ แสดง ภาพพระราชกรณียกิจในพระราชพิธีบรมราชาภิเษก

ในวันที่ ๒๘ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๙๓ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้จัดการพระราชพิธีราชาภิเษกสมรสกับหม่อมราชวงศ์สิริกิติ์ กิตติยากร ณ พระตำหนักสมเด็จพระศรีสวรินทิราบรมราชเทวี พระพันวัสสาอัยยิกาเจ้า ซึ่งตั้งอยู่ ณ วังสระปทุม ในการพระราชพิธีราชาภิเษกสมรสนี้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้สถาปนาหม่อมราชวงศ์สิริกิติ์ พระอัครมเหสีเป็น สมเด็จพระราชินีสิริกิติ์

ถัดมาอีก ๑ สัปดาห์ ในวันที่ ๕ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๔๙๓ ซึ่งนับเป็นวันสำคัญวันหนึ่งที่ชาวไทยต้องจารึก ด้วยทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ตั้งการพระราชพิธีบรมราชาภิเษก ณ พระที่นั่งไพศาลทักษิณ ในพระบรมมหาราชวัง และในการนี้ ได้พระราชทานพระปฐมบรมราชโองการที่เป็น

๒๓
เสมือนพระราชปณิธานในการเสด็จขึ้นครองราชย์ ว่า “เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์
สุขแห่งมหาชนชาวสยาม” ทั้งนี้ ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้สถาปนาเฉลิมพระ
เกียรติยศสมเด็จพระราชินีสิริกิติ์ ขึ้นเป็น สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินี

วันที่ ๒๒ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๑๙ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้เสด็จออกทรง พระผนวช
พระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม ในพระบรมมหาราชวัง เมื่อขณะทรงพระผนวชนั้น ได้เสด็จพระ
ราชดำเนินไปประทับ ณ พระตำหนักปั้นหย่า วัดบวรนิเวศวิหาร ในการนี้ มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้า
โปรดกระหม่อมให้ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินี เป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ในขณะที่
ทรงพระผนวชอยู่เป็นเวลา ๑๕ วัน ซึ่งการปฏิบัติพระราชภารกิจแทนพระองค์ดังกล่าวเป็นไปอย่าง
เรียบร้อยเป็นที่พอพระราชหฤทัยยิ่ง จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้เฉลิมพระ
อภิไธย สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีว่า สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ จากนั้น ใน

พุทธศักราช ๒๕๐๐ จึงได้ทรงย้ายที่ประทับจากพระที่นั่งอัมพรสถาน พระราชวังดุสิต ไปประทับ ณ พระ
ตำหนักจิตรลดารโหฐาน พระราชวังดุสิต

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ มีพระราชโอรสและ
พระราชธิดา รวม ๔ พระองค์ ตามลำดับดังนี้ คือ

ทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี ประสูติเมื่อวันที่ ๔ เมษายน
พุทธศักราช ๒๕๑๔

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราชสมภพ
เมื่อวันที่ ๒๘ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๑๕

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา เจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณ สยามมกุฎราชกุมารี ประสูติเมื่อวันที่ ๒ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๑๘ และ

สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี ประสูติ เมื่อวันที่ ๑๔ กรกฎาคม
พุทธศักราช ๒๕๐๐

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เป็นพระมหากษัตริย์ที่เสวยราชสมบัติยาวนานที่สุดใน
ประวัติศาสตร์ชาติไทย มากกว่าพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งทรงครองราชย์ยาวนานถึง
๔๒ ปี และมากกว่าในบรรดาพระประมุขของประเทศที่มีการปกครองแบบมีพระมหากษัตริย์เป็น
พระประมุข

ทั้งนี้ ในเดือนมิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๔๙ หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนได้ร่วมแรงร่วมใจ
กันจัดงานฉลองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอย่างยิ่งใหญ่สมพระเกียรติ โดย

ที่ สมเด็จพระราชาธิบดี สมเด็จพระราชินี และพระราชวงศ์ซึ่งเป็นผู้แทนพระองค์พระประมุขประเทศต่าง ๆ จำนวน ๒๕ ประเทศ ได้ถวายพระเกียรติยศโดยการเสด็จพระราชดำเนินมาทรงร่วมงานเฉลิมฉลองในครั้งนี้ อีกทั้งยังมีการจัดงานเฉลิมพระเกียรติ เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา ตลอดปี ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ ตลอดจนการจัดงานเฉลิมพระเกียรติ เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔ อันเป็นการแสดงให้เห็นถึงพระเกียรติคุณที่แผ่ไพศาลไปยังนานาประเทศ ตลอดจนความจงรักภักดีอย่างล้นพ้นของประชากรชาวไทยที่มีต่อพระองค์

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช เป็นพระมหากษัตริย์ผู้ทรงงานหนักเพื่อประชาชนตลอดมา นับตั้งแต่เสด็จขึ้นครองราชย์ ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจนานัปการในการพัฒนาแหล่งน้ำ และพัฒนาดินซึ่งเป็นหัวใจสำคัญในการประกอบอาชีพการเกษตรที่เป็นอาชีพหลักของประชากรส่วนใหญ่ ทรงพัฒนางานด้านสาธารณสุขเพื่อส่งเสริมสุขอนามัยของประชาชนที่อยู่ห่างไกล รวมทั้งทรงสนพระราชหฤทัยในการพัฒนาทางการศึกษาของประชาชน เพราะการศึกษาคือปัจจัยพื้นฐานในการพัฒนาความรู้และความ

คิดที่สามารถต่อยอดไปสู่การเปลี่ยนแปลงในเชิงสร้างสรรค์ เพื่อเป็นการยกระดับความเป็นอยู่ของราษฎรให้มีความอยู่ดีกินดีถ้วนหน้า

ความมุ่งมั่นทรงงานช่วยเหลือชาวชนบทผู้ยากไร้ นำความเจริญมาสู่บ้านเมืองสืบเนื่องมาจากพระราชหฤทัยที่ทรงถือเอาทุกข์ของราษฎรเป็นทุกข์ของแผ่นดินและทุกข์ของแผ่นดินคือทุกข์ของพระองค์ จึงทำให้ทรงได้รับการเทิดทูนจากมหาชนทั้งประเทศและได้รับการยกย่องชื่นชมจากนานาประชาคมโลกว่า ทรงเป็นพระมหากษัตริย์ที่ทรงงานหนักที่สุดในโลก ทั้งนี้ Ms Sylvana Fao ผู้สื่อข่าวต่างประเทศ ได้เขียนไว้ในบทความเรื่อง “King Bhumibol’s Day: Jungle Boots, Leeches and Pouring Rain” เมื่อวันที่ ๗ ตุลาคม คริสต์ศักราช ๑๙๘๐ ในหนังสือชื่อ The King of Thailand in World Focus ของสมาคมผู้สื่อข่าวต่างประเทศในประเทศไทย โดยมีข้อความตอนหนึ่งว่า “...Bhumibol spends at least eight months a year in the remotest, most insurgent – troubled areas of Thailand, traveling an average of ๓๐,๐๐๐ miles a year...” แสดงให้เห็นถึงถึงพระวิริยะอุตสาหะ ในการเสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมราษฎร ทั้งนี้ ระยะทางที่ห่างไกล ภัยอันตราย และความยากลำบากมิใช่อุปสรรคในการเข้าถึงประชาชนของพระองค์

ในแต่ละปีทรงอุทิศเวลาในการเสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมเยียนราษฎรในท้องถิ่นทุรกันดาร หมุนเวียนไปทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ ทรงเป็นพระมหากษัตริย์พระองค์เดียวในโลก ที่ทรงยอมตรากตรำพระวรกายเพื่อปวงประชาด้วยการบำเพ็ญพระราชกรณียกิจน้อยใหญ่ อันยังประโยชน์สุขแก่ประเทศ ซึ่งเป็นที่ประจักษ์แก่สายตาทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศมาโดยตลอด (ในหลวงกับการศึกษาไทย,

๒๕๓๙ : ๕๕) จากการทรงงานอย่างทุ่มเทที่ก่อให้เกิดการพัฒนา ไม่ว่าจะเป็นโครงการพัฒนาแหล่งน้ำ โครงการพัฒนาดิน หรือโครงการพัฒนาด้านการเกษตร รวมทั้งพระปรีชาในด้านต่าง ๆ ที่ปรากฏต่อสาธารณะ ทำให้ประชาชนในหลายสาขาอาชีพต่างถวายพระสมัญญาต่าง ๆ ได้แก่ กษัตริย์นักประดิษฐ์ พระผู้ทรงเป็นนักเทคโนโลยีทางการศึกษา จอมกษัตริย์นักปราชญ์ไอซีที นักวิทยุสื่อสารผู้ยิ่งใหญ่ ครูของแผ่นดิน และกษัตริย์เกษตร ฯลฯ

พระปฐมบรมราชโองการที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้พระราชทานแก่วงพสกนิกรในการพระราชพิธีบรมราชาภิเษก เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๓๓ นั้น “นับตั้งแต่นั้นจนถึงปัจจุบัน พระองค์ท่านได้ทรงปฏิบัติตามพระราชปณิธาน และสัจจวาจา ที่ได้พระราชทานไว้โดยใช้หลักธรรมมาธิปไตยเป็นแกนกลางในการปกครองแผ่นดิน ใช้หลักทศพิธราชธรรม ราชสังคหวัตถุ และจักรวรรดิวัตร โดยไม่บกพร่อง ผิดพลาดคลาดเคลื่อนเลยแม้แต่ข้อเดียว” (สุชาติ เผือกสกนธ์, ๒๕๕๐ : ๑๗๗)

ภาพที่ ๓.๖.๑.๔ แสดงภาพพระราชกรณียกิจในการเสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมราษฎร ณ อำเภอสา จังหวัดน่าน เป็นครั้งแรก

พระปฐมบรมราชโองการดังกล่าว จึงนับได้ว่าเป็นการสื่อสารพระราชปณิธานของพระมหากษัตริย์สู่ประชาชน โดยได้ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจเพื่อประโยชน์เพื่อความสุขแก่ประชาชนชาวไทยในทุกโอกาสอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสามารถเห็นเป็นรูปธรรมได้จากโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริต่าง ๆ ที่มีมากกว่า ๔,๐๐๐ โครงการ การบำเพ็ญพระราชกรณียกิจที่กล่าวแล้วในหลายโอกาส พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงใช้การสื่อสารในการปฏิบัติพระราชกรณียกิจนั้น ๆ ให้ลุล่วง นอกจากนี้ ยังได้พระราชทานพระราชดำริในการพัฒนาประเทศ สังคม และตนเอง อย่างยั่งยืน ทรงปฏิบัติเป็นแบบอย่างในการบูรณาการความร่วมมือของหน่วยงานต่าง ๆ โดยพระราชทานพระราชดำริให้จัดตั้ง

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริขึ้น เพื่อให้เป็นแหล่งรวบรวมสรรพวิชาการ การค้นคว้าทดลอง สาธิตทางด้านการเกษตรในจุดเดียวเพื่อบริการแก่ประชาชนและเกษตรกรในการขยายผลนำความสำเร็จมาสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ซึ่งศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริทั้ง ๖ แห่งเปรียบเสมือนพิพิธภัณฑ์ธรรมชาติที่มีชีวิต เป็นต้นแบบของการประสานการดำเนินงานที่ไม่มีหน่วยงานใดเป็นเจ้าของ ทั้งนี้ พระราชกรณียกิจที่ทรงปฏิบัติด้วยพระวิริยะอุตสาหะตลอดระยะเวลาการครองราชย์

และพระราชดำริที่พระราชทานในการพัฒนาประเทศนั้น ล้วนเป็นไปเพื่อความร่มเย็นผาสุกร่มเย็นของราษฎรโดยถ้วนทั่ว ทั้งสิ้น

- ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำรินอกภูมิภาค

“...วัตถุประสงค์ของการตั้งศูนย์ศึกษาการพัฒนา ก็คือ การพัฒนาที่ทำกินของราษฎรให้มีความอุดมสมบูรณ์ขึ้น โดยการพัฒนาที่ดิน พัฒนาแหล่งน้ำ ตลอดจนฟื้นฟูป่าและใช้หลักวิชาการเกษตรในการวางแผนการเพาะปลูกและเลี้ยงสัตว์ โดยใช้เงินจากการบริจาค จากผู้มีจิตศรัทธาเป็นทุนในการพัฒนา ซึ่งศูนย์ศึกษาการพัฒนาจะเป็นฟาร์มตัวอย่างที่เกษตรกรทั่วไป และเจ้าหน้าที่ฝ่ายพัฒนาสามารถมาเยี่ยมชมการสาธิตเกี่ยวกับการเกษตรกรรม เพื่อเป็นการศึกษาหาความรู้ นอกจากนั้นยังทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางการพัฒนาพื้นที่รอบ ๆ บริเวณโครงการให้มีความเจริญขึ้น เมื่อราษฎรเริ่มมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นก็อาจพิจารณาจัดตั้งโรงเรียนสำหรับหมู่บ้านแต่ละกลุ่ม ตลอดจนจัดตั้งธนาคารข้าวของแต่ละหมู่บ้าน เพื่อฝึกให้รู้จักพึ่งตนเองในที่สุด..”

พระราชดำรัสในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ทรงมุ่งหวังให้ศูนย์ศึกษาการพัฒนา เป็น “ต้นแบบของความสำเร็จ” ให้แก่เกษตรกรและผู้สนใจทั่วไปได้มีความรู้ และช่วยเหลือตนเองได้อย่างยั่งยืน (สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ, ๒๕๕๕ : ๙)

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เกิดจากการเสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมเยียนราษฎรในภูมิภาคต่าง ๆ ในแต่ละปี ทำให้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงทราบถึงอุปสรรคและปัญหาในการทำกินของราษฎรที่ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพด้านการเกษตรกรรม ที่มักประสบกับปัญหาในเรื่องของดิน แหล่งน้ำ และพืชที่ทำการเพาะปลูก ฯลฯ ในแต่ละพื้นที่ซึ่งมีปัญหาค้นคว้ากันอันนำมาซึ่งความขัดสนในการดำรงชีวิต ทั้งนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเล็งเห็นว่าการเรียนรู้ด้วย

ประสบการณ์ตรงนั้นเป็นวิธีการหนึ่งของการสร้างการเรียนรู้ในการพัฒนาชนบท จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ตั้งศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริขึ้น ๖ แห่งในภูมิภาคต่าง ๆ เพื่อทำหน้าที่เป็นแหล่งเรียนรู้ เสมือนเป็นพิพิธภัณฑ์ธรรมชาติที่มีชีวิต เป็นที่รวบรวมของงานศึกษาค้นคว้า วิจัย และทดลองทางด้านการเกษตร อันเป็นแนวทางการพัฒนา ปรับปรุงการทำอาชีพเกษตรกรรมให้เหมาะสมกับพื้นที่ในท้องถิ่นนั้น ๆ โดยศูนย์ศึกษาการพัฒนาได้เปิดโอกาสให้เกษตรกร และราษฎรได้เข้าไปศึกษาการดำเนินงานในสภาพความเป็นจริง ทำให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง อันนำไปสู่การพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน รวมทั้ง ศูนย์ ฯ ยังทำหน้าที่ขยายผลของการพัฒนาไปสู่ประชาชนในพื้นที่ใกล้เคียงเพื่อนำแนวทางการวิจัยไปปรับปรุงพัฒนาการประกอบอาชีพของตนด้วย ศูนย์ศึกษาการพัฒนา ทั้ง ๖ แห่งประกอบด้วย

๑. ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดฉะเชิงเทรา ปัญหาคือดินจืด และกลายเป็นทราย ในหน้าแล้งลมจะพัดชะล้างพื้นดิน ในหน้าฝนก็จะเกิดการชะล้างเนื่องจากน้ำเซาะ ทั้งนี้ ปัญหาเกิดจากการตัดไม้ทำลายป่าแล้วปลูกพืชไร่เช่น ข้าวโพด มันสำปะหลัง

๒. ศูนย์ศึกษาการพัฒนาการพัฒนามอค่าอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดจันทบุรี เป็นปัญหาดินเค็ม เพราะน้ำทะเลขึ้นถึง

๓. ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิภพทออันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดนราธิวาส มีสภาพเป็นป่าพรุเก่า ดินประกอบด้วยพืชทับถมเป็นเวลานานผสมกับน้ำทะเลทำให้มีแร่กำมะถัน เมื่อสัมผัสกับอากาศก็กลายเป็นออกไซด์ ผสมกับน้ำก็กลายเป็นกรดกำมะถัน

๔. ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดสกลนคร การตัดไม้ทำลายป่าทำให้ขาดน้ำในหน้าแล้ง ส่วนฤดูฝนน้ำไหลแรงชะล้างหน้าดิน ทำให้ดินผิวบางลงและเกิดเกลือในดิน

๕. ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเชียงใหม่ การตัดไม้ทำลายป่าทำให้ในฤดูฝนเกิดการชะล้าง น้ำกัดเซาะพื้นดินจนเหลือแต่หินกรวด

๖. ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเพชรบุรี สภาพดินจืดกลายเป็นทรายจากการตัดไม้ทำลายป่าและปลูกพืชไร่ เพราะถูกลมและน้ำชะล้างจนเหลือแต่ดินดานไร้ประโยชน์

-ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดสกลนคร

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ บ้านนาคเค้า อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร มีพื้นที่โครงการประมาณ ๒,๓๐๐ ไร่ พื้นที่เพื่อการพัฒนาป่าไม้ประมาณ ๑๑,๐๐๐ ไร่ รวมพื้นที่ทั้งสิ้น ๑๓,๓๐๐ ไร่ ถือกำเนิดขึ้นเมื่อวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๒๕ โดยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรง

คัดเลือกพื้นที่ในการจัดตั้งศูนย์ฯ ด้วยพระองค์เอง ด้วยพื้นที่มีลักษณะธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและวงจรทางชีวภาพ ที่สามารถเป็นพื้นที่ตัวแทนของภาคอีสานทั้งหมด ในการนำมาพัฒนาเป็นต้นแบบในการนำพาให้ภูมิภาคเกิดความอุดมสมบูรณ์

การดำเนินการในกิจกรรมสำคัญและองค์ความรู้ต่างๆ

๑. การพัฒนาป่าไม้ด้วยระบบชลประทาน สร้างฝายชะลอน้ำ
 ๒. การพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค
 ๓. ข้าว ศึกษาได้ข้าวเมล็ดโต น้ำหนักมากเหมาะสมกับดินภาคอีสานตอนบน
 ๔. พืชไร่ ศึกษาวิธีการเพิ่มผลผลิตพืชให้สูงขึ้น โดยเน้นการใช้ปุ๋ยพืชสดบำรุงดิน
 ๕. พืชสวน ศึกษาได้ไม่ผลพันธุ์ดี เช่น ลิ้นจี่พันธุ์นพ ๑ ลำไยพันธุ์อีโด
 ๖. หม่อนไหม ศึกษาได้หม่อนไหมพันธุ์ดี หม่อนพันธุ์ดี เช่น พันธุ์บุรีรัมย์ ๖๐ นครราชสีมา ๖๐ ไหมพันธุ์ดี เช่น ไหมพันธุ์ไทยลูกผสมสกกลนคร
 ๗. ระบบเกษตรผสมผสาน เน้นการบริหารจัดการดินและน้ำให้เกิดประโยชน์สูงสุด
 ๘. ปศุสัตว์ ศึกษาพันธุ์สัตว์ที่จะเลี้ยงในสภาพแห้งแล้ง ได้แก่ ไก่พื้นเมือง เป็ดเทศ สุกรพันธุ์เหมยซาน โคเนื้อทาจิมะภูพาน พัฒนาสายพันธุ์สุกรภูพาน ไก่ดำภูพาน ไก่เนื้อภูพาน
 ๙. การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร เช่น วุ้นเส้นจากถั่วเขียว ผลิตน้ำตาลแดงจากน้ำอ้อย
 ๑๐. การเพาะเห็ดเศรษฐกิจและเห็ดพื้นเมือง
- เหล่านี้เป็นแค่เพียงตัวอย่างขององค์ความรู้และกิจกรรมทางการเกษตรที่ประชาชน เกษตรกร รวมทั้งเยาวชนจิตอาสา ที่จะได้มีโอกาสเข้าไปเรียนรู้ ศึกษาถึงแนวพระราชดำริในการพัฒนาอาชีพและคุณภาพชีวิตของเกษตรกร

๓.๖.๒ ความเป็นมาของโครงการเยาวชนจิตอาสาเพื่อเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ

ตามที่กล่าวแล้วในบทที่ ๑ ว่า สำนักราชเลขาธิการมีพันธกิจที่สำคัญประการหนึ่งก็คือ การเผยแพร่พระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ และพระบรมวงศ์ ให้ประชาชนได้รับทราบอย่างกว้างขวางทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยการจัดทำข่าวในพระราชสำนักออกเผยแพร่ผ่านทางสถานีวิทยุแห่งประเทศไทย กรมประชาสัมพันธ์ รวมถึงสถานีวิทยุของทางราชการอื่น ๆ และประสานการเผยแพร่ผ่านทางสถานีโทรทัศน์ช่องต่าง ๆ รวมทั้งจัดทำสื่อสิ่งพิมพ์ ดำเนินการเรื่องการขอพระราชทานพระมหากรุณาเพื่อการเผยแพร่ จัดทำเว็บไซต์ www.ohm.go.th ให้เป็นแหล่งในการสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับพระราชกรณียกิจ พระบรมราชาบาทและพระราชดำรัส รวมทั้งจัดทำ InfodivOHM Fanpage ด้วยนั้น อย่างไรก็ตาม ผู้บริหารของสำนักราชเลขาธิการ ยังมีวิสัยทัศน์ในการเผยแพร่พระราชกรณียกิจไปสู่เยาวชนที่มากกว่าการเป็นแหล่งข้อมูลที่ให้เยาวชนเข้ามาสืบค้น แต่กลับให้น่า

เยาวชนลงไปปฏิบัติเพื่อให้เกิดการส่งทอดความรู้จากเกษตรกรที่เฒ่าแก่มาแนวพระราชดำริไปปรับใช้กับ การทำมาหากินที่เปลี่ยนสภาพชีวิตของตนให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ซึ่งการลงมือทำด้วยตนเองนี้จะเป็น ช่องทางที่จะทำให้เยาวชนได้เรียนรู้และรับทราบถึงพระราชกรณียกิจและพระมหากรุณาธิคุณของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ จากข้อเท็จจริงที่เยาวชนได้ลงไป พบเห็น และได้ฝึกลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง พร้อมกันนี้ก็ยังสามารทำให้ตัวเยาวชนเองเป็นแหล่งข้อมูลที่ได้ เรียนรู้จากประสบการณ์จริงและเป็นสื่อในการที่จะสื่อสารส่งทอดความรู้ไปยังญาติสนิท มิตรสหายใน ภาษาและการสื่อสารเฉพาะตน

จากดำริของผู้บริหารสำนักพระราชเลขาธิการนี้ ในปี ๒๕๕๖ สำนักพระราชเลขาธิการจึงได้จัดโครงการ เยาวชนจิตอาสาเพื่อเรียนรู้ตามแนวพระราชดำรินี้ รุ่นที่ ๑ ระหว่างวันที่ ๑๐ – ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๖ และใน ปี ๒๕๕๗ ได้จัดรุ่นที่ ๒ ระหว่างวันที่ ๑๗ มีนาคม – ๖ เมษายน ๒๕๕๗ ณ ศูนย์ศึกษาการพัฒนา

ห้วยฮ่องไคร้อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเชียงใหม่ และบ้านเกษตรกรขยายผลบริเวณโดยรอบ ศูนย์ฯ จำนวน ๘ บ้าน โดยการจัดจ้าง บริษัท เข้ามาดำเนินโครงการ ฯ ทั้งนี้ ในปี ๒๕๕๘ ผู้บริหารสำนักพระราช เลขาธิการ ยังมีวิสัยทัศน์ที่จะให้สำนักพระราชเลขาธิการเป็นผู้ดำเนินโครงการ ฯ ดังกล่าวเองอีกด้วย เพื่อให้ สำนักพระราชเลขาธิการได้เป็นผู้จัดกระบวนการส่งผ่านความรู้ได้อย่างถูกต้องด้วยตนเอง และยังเป็นการเปิด โอกาสให้บุคลากรภายในองค์กรได้มีโอกาสเรียนรู้พระราชกรณียกิจและแนวพระราชดำริจากการได้ลงไป สัมผัสด้วยตนเองด้วย โดยมีหลักการและเหตุผลในการดำเนินโครงการ ฯ ดังต่อไปนี้

หลักการและเหตุผล

ตลอดระยะเวลาการเสด็จขึ้นครองราชย์ ภายใต้ร่มฉัตรแห่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พสกนิกร ชาวไทยได้รับพระมหากรุณาธิคุณ และรู้ซึ่งถึงพระปรีชาสามารถของพระองค์ ผ่านพระราชกรณียกิจ มากมาย ครอบคลุมแก้ไขบรรเทาความเดือดร้อน ตลอดจนทั้งวางรากฐานชีวิตความเป็นอยู่ ส่งเสริมและ พัฒนาอาชีพของราษฎรอย่างยั่งยืนและเกิดความพอเพียง พออยู่ พอกิน ผ่านโครงการอันเนื่องมาจาก พระราชดำริกว่า ๔,๐๐๐ โครงการ ทั่วทุกภูมิภาคของประเทศไทย ดังนั้น เพื่อให้ประโยชน์ของโครงการอัน เนื่องมาจากพระราชดำรินี้ได้รับการเผยแพร่ ถ่ายทอดไปสู่สาธารณชน สำนักพระราชเลขาธิการ จึงดำเนิน โครงการ “โครงการเยาวชนจิตอาสาเพื่อเรียนรู้ตามแนวพระราชดำรินี้” โดยมีกลุ่มเป้าหมายของโครงการคือ เยาวชนจิตอาสา ผู้ที่จะเป็นกำลังสำคัญและสื่อกลางในการเผยแพร่องค์ความรู้และประโยชน์ของโครงการ อันเนื่องมาจากพระราชดำรินี้ ผ่านการเรียนรู้ด้วยประสบการณ์จริง การทำกิจกรรมจิตอาสา ให้เยาวชนได้ ฝึกฝนหล่อหลอมและเสริมสร้างศักยภาพ จากการลงมือทำกิจกรรมต่างๆ อย่างต่อเนื่องผ่านการฝึกอบรม และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างการดำเนินโครงการ ณ โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินี้ และมีส่วน

ร่วมในการผลิตสื่อประชาสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เพื่อขยายผลโครงการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณต่อ พสกนิกรไทยมาตลอดระยะเวลาที่ครองสิริราชสมบัติ
๒. เพื่อคัดเลือกเยาวชนในประเทศและต่างประเทศเข้าร่วมโครงการเยาวชนจิตอาสาเข้าร่วมเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ
๓. เพื่อเผยแพร่พระราชกรณียกิจและพระปรีชาสามารถของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวผ่านกิจกรรมโครงการเยาวชนจิตอาสาเพื่อเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ

๔. เพื่อจัดทำสื่อวีดิทัศน์ และสื่อต่างๆ เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ เรื่องราวการเรียนรู้ของเยาวชนในโครงการเยาวชนจิตอาสาเพื่อเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ

๕. เพื่อเสริมสร้างเครือข่ายเยาวชน ที่มีความรู้เกี่ยวกับประโยชน์ของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ทำหน้าที่เป็นสื่อกลาง และมีบทบาทในการเผยแพร่ไปสู่สาธารณชนและชุมชนไทยในต่างประเทศ

กลุ่มเป้าหมาย

๑. เยาวชนจิตอาสาที่กำลังศึกษาในระดับอุดมศึกษาหรือเทียบเท่าจากสถาบันการศึกษาทั่วประเทศ จำนวน ๓๐ คน ในแต่ละรุ่น
๒. เยาวชนไทยที่อาศัยและศึกษาอยู่ในต่างประเทศ หรือ นักศึกษาชาวต่างชาติที่กำลังศึกษาอยู่ในสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย ที่สามารถสื่อสารภาษาไทยได้ดี จำนวน ๑๐ คน ในแต่ละรุ่น

ระยะเวลาดำเนินการ

รุ่นที่ ๑ ระหว่างวันที่ ๑๐ – ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๖

รุ่นที่ ๒ ระหว่างวันที่ ๑๗ มีนาคม – ๖ เมษายน ๒๕๕๗

รุ่นที่ ๓ ระหว่างวันที่ ๑ – ๒๔ มิถุนายน ๒๕๕๘

สถานที่จัดกิจกรรม

๑. ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเชียงใหม่ สำหรับ
รุ่นที่ ๑ และรุ่นที่ ๒

๒. ศูนย์ศึกษาพัฒนาภูพาน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดสกลนคร
สำหรับรุ่นที่ ๓

ระยะเวลาในการรับสมัครเข้าร่วมกิจกรรม

รุ่นที่ ๑ ระหว่างวันที่ ๗ สิงหาคม – ๑๕ กันยายน ๒๕๕๖

รุ่นที่ ๒ ระหว่างวันที่ ๑๖ ธันวาคม – ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗

รุ่นที่ ๓ ระหว่างวันที่ ๒๐ มกราคม – ๑๕ เมษายน ๒๕๕๘

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. เยาวชนที่เข้าร่วมโครงการฯ เกิดความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับโครงการอันเนื่องมาจาก
พระราชดำริฯ

๒. เยาวชนที่เข้าร่วมโครงการฯ เกิดความสำนึก ในพระมหากรุณาธิคุณและพระปรีชาสามารถ
ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

๓. ประชาชนทั้งในประเทศและต่างประเทศ เห็นคุณค่าและประโยชน์ของโครงการอัน
เนื่องมาจากพระราชดำริฯ

๔. เกิดเครือข่ายเยาวชนจิตอาสา เป็นตัวแทนสำนักพระราชเลขานุการเผยแพร่ความรู้และประโยชน์
ของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ ได้อย่างถูกต้อง

กิจกรรมในโครงการ

- ละลายพฤติกรรม
- เรียนรู้จากวิทยากรและสังเคราะห์กระบวนการเรียนรู้จากกิจกรรมกลุ่ม
- เรียนรู้แนวพระราชดำริที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัด
เชียงใหม่
- เรียนรู้วิถีเกษตรกรที่ได้ปฏิบัติตามแนวพระราชดำริ
- เรียนรู้กิจกรรมจิตอาสาภายในชุมชน
- ทำกิจกรรมจิตอาสา ในแต่ละหมู่บ้านที่เยาวชนพักอาศัย
- รุ่นที่ ๑ และรุ่นที่ ๒ เรียนรู้วิถีชุมชนชายขอบที่ได้รับพระราชทานพระมหากรุณาธิคุณ ณ สถานี
เกษตรหลวงอ่างขาง บ้านขอบด้ง บ้านนอแล โครงการหลวง และพิพิธภัณฑ์โรงงานหลวงที่ ๑ (ฝาง)

-รุ่นที่ ๓ เรียนรู้พระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ ณ พระตำหนัก ภูพานราชนิเวศน์ ฟาร์มตัวอย่างหนองหมากเผ่า ในพระราชดำริสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ โรงงานหลวงอาหารสำเร็จรูปที่ ๓ ต่างอย่ ฯลฯ

รุ่นที่ ๑

เมื่อจบโครงการ ฯ เยาวชนที่เข้าร่วมโครงการ ฯ รุ่นที่ ๑ ได้ทำกิจกรรมขยายผลในภาพของกลุ่ม คือ กิจกรรมจิตอาสาอ่านหนังสือให้คนตาบอด

สำหรับการขยายผลในภาพบุคคล จากการสอบถาม เป็นไปในลักษณะการปรับมุมมองของตน เช่น

- คิดปรับมุมมองการดำเนินชีวิตให้ช้าลง คิดถึงคนอื่น คิดถึงส่วนรวมมากขึ้น
- เข้าใจถึงหลัก “เศรษฐกิจพอเพียง” ว่ามีเป้าหมายสุดท้าย คือ มีความสุข
- มีหลักการและเป้าหมายในการดำเนินชีวิตที่มั่นคง

รุ่นที่ ๒

เมื่อจบโครงการ มีการขยายผลในภาพบุคคล จากการสอบถาม เป็นไปในลักษณะการปรับมุมมองของตน เช่น

- จะนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้กับสังคมเมือง
- คิดว่าการเข้าร่วมโครงการนี้ เต็มเต็ม ชีวิต
- จะนำความรู้เกษตรทฤษฎีใหม่ ไปใช้กับการเกษตรที่บ้านให้สำเร็จ
- เรียนรู้แนวคิดของในหลวง เพื่อไปเผยแพร่ให้กับเพื่อนชาวต่างชาติฟัง ว่าทำไมคนไทยถึงรักในหลวง

-มีในหลวงเป็นต้นแบบ ที่เข้าใจประชาชน เข้าถึงประชาชน และนำการพัฒนาไปสู่ประชาชนเหล่านั้น

แนวทางการดำเนินงาน

การดำเนินงานของคณะทำงานโครงการเยาวชนจิตอาสาเพื่อเรียนรู้พระราชดำริ (รุ่นที่ ๓) เมื่อทราบว่าจะมีการจัดโครงการดังกล่าวใน รุ่นที่ ๓ ก็ได้เริ่มมีการวางแผนทางขั้นตอนการดำเนินงานตั้งแต่วันที่ ๒๕๕๗ โดยมีการวางแผนการดำเนินงานดังต่อไปนี้

วันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๘ เริ่มต้นการประชุมหารือเพื่อดำเนินโครงการ ฯ ในเรื่องต่าง ๆ

-การขอความร่วมมือจากบุคลากรภายในหน่วยงานในการดำเนินโครงการเยาวชนจิตอาสา เพื่อเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ (รุ่นที่ ๓)

-การแบ่งงาน

-ขั้นตอนการรับสมัครเยาวชน วิธีการคัดเลือกโดยให้เยาวชนส่งบทความ หรือคลิปวิดีโอสั้น ๆ ในหัวข้อ “ฉันอยากตามรอยพ่อและแม่ของแผ่นดินในถิ่นภูพาน”

-การประสานสถานศึกษาในการขอความร่วมมือประชาสัมพันธ์ และส่งนักศึกษาเข้าร่วมโครงการ ฯ

-การประสานสื่อมวลชนในการขอความร่วมมือประชาสัมพันธ์โครงการ ฯ

-การจัดหาวิทยากรเพื่อนำกระบวนการเรียนรู้ และละลายพฤติกรรม

-การจัดหาพี่เลี้ยงเยาวชนอยู่ประจำ ณ บ้านเกษตรกรทั้ง ๘ บ้าน และการจัดการอบรมพี่เลี้ยง

-การเดินทางไปสำรวจพื้นที่ในการจัดโครงการ

-การจัดหาและคัดเลือกบ้านเกษตรกรขยายผล

-พาหนะและการเดินทางของเยาวชน และคณะทำงาน

-ที่พักทั้งในกรุงเทพมหานคร และจังหวัดสกลนคร ของเยาวชน และคณะทำงาน

-การประกันความปลอดภัยในเรื่องอุบัติเหตุและสุขภาพ

-การจัดหาอุปกรณ์สนับสนุนกิจกรรมการเรียนรู้

-การจัดหาบริษัทในการทำสื่อวีดิทัศน์เพื่อเผยแพร่

-การประชุมหารือ และการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ทั้งที่เป็นหน่วยงานพันธมิตรหลัก เช่น สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (กปร.) กระทรวงการต่างประเทศ กรมชลประทาน และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง หลังจากนั้น ยังมีการประชุมรอบเพื่อหารือในรายละเอียดการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ

วันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๕๘ เปิดพื้นที่ประชาสัมพันธ์โครงการเยาวชนจิตอาสาเพื่อเรียนรู้แนวพระราชดำริ (รุ่นที่ ๓) ระหว่างวันที่ ๑ – ๒๔ มิถุนายน ๒๕๕๘ เพื่อเรียนรู้แนวพระราชดำริในการบำบัดทุกข์ บำรุงสุขให้แก่ราษฎรในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ณ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ รวมทั้งการศึกษาดูงาน ณ พระตำหนัก ภูพานราชนิเวศน์ และร่วมตามรอยเส้นทางเสด็จพระราชดำเนินในอดีต ในเว็บไซต์ www.ohm.go.th ซึ่งมีกำหนดรับสมัครตั้งแต่วันที่ ๒๐ มกราคม – ๑๕ เมษายน ๒๕๕๘ โดยคุณสมบัติของผู้สมัคร ต้องเป็นเยาวชนระดับอุดมศึกษา เป็นผู้มีจิตอาสา มีความคิดสร้างสรรค์ รักและสนุกกับการเรียนรู้ เปิดใจรับประสบการณ์ใหม่ มุ่งมั่นอยากเรียนรู้ ตั้งใจลงมือทำกิจกรรมต่าง ๆ ให้สำเร็จ สามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้ตลอดระยะเวลา ๒๔ วัน และมีสุขภาพแข็งแรงสมบูรณ์

วันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๕๘ ส่งหนังสือถึงสถานศึกษาต่าง ๆ เพื่อขอความร่วมมือในการ
ประชาสัมพันธ์โครงการ

วันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๕๘ ส่งหนังสือถึงสถานเอกอัครราชทูตไทยในประเทศต่าง ๆ จำนวน
๑๓ ประเทศ เพื่อขอความร่วมมือในการประชาสัมพันธ์โครงการ ฯ แก่เยาวชนไทยในประเทศนั้น ๆ

วันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ ประชุมหารือร่วมกับผู้แทนกระทรวงการต่างประเทศในการ
ประสานความร่วมมือในการประชาสัมพันธ์โครงการในต่างประเทศ ส่งเจ้าหน้าที่เข้าร่วม โครงการ ฯ ใน
การคัดเลือกเยาวชนต่างประเทศเข้าร่วมโครงการ ฯ และร่วมสังเกตการณ์โครงการ ฯ ณ จังหวัดสกลนคร

วันที่ ๑๖ – ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ ประชุมหารือร่วมกับตัวแทนสำนักงาน กปร. ศูนย์ศึกษาการ
พัฒนาคุณภาพอันเนื่องมาจากพระราชดำริ กรมชลประทาน และพระตำหนัก ภูพานราชนิเวศน์ ในเรื่อง
บ้านพักเกษตรกร การจัดกิจกรรม และที่พักของเยาวชนและคณะทำงาน ในการดำเนินโครงการ

วันที่ ๕ – ๑๐ เมษายน ๒๕๕๘ คณะกรรมการคัดกรองผลงานของเยาวชน รอบที่ ๑

วันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๘ คณะกรรมการคัดกรองผลงานของเยาวชน รอบที่ ๒ นำส่งผล
คะแนน

วันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๕๘ ประชุมคณะกรรมการรอบสุดท้ายเพื่อคัดเลือกเยาวชน
จำนวน ๔๐ คน เข้าร่วมโครงการ ฯ

วันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๕๘ ประกาศผล โดย มีเยาวชนที่ได้รับการคัดเลือกให้เข้าร่วม
โครงการ ฯ ทั้งหมด ๔๑ คน เป็น ชาย ๑๒ คน หญิง ๒๙ คน ภูมิภาคตามสถานศึกษา ภาคกลาง ๑๘ คน
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ๔ คน ภาคใต้ ๘ คน ภาคเหนือ ๗ คน ภูมิภาคตามภูมิลำเนา ภาคกลาง ๑๔ คน
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ๘ คน ภาคใต้ ๑๔ คน ภาคเหนือ ๑ คน ต่างประเทศ ๔ คน ค่าเฉลี่ยอายุทั้งหมด
๔๑ คน ได้ ๒๑ ปี

วันที่ ๑ – ๒๔ มิถุนายน ๒๕๕๘ เริ่มโครงการเยาวชนจิตอาสาเพื่อเรียนรู้ตามแนว
พระราชดำริ

ในการดำเนินโครงการเยาวชนจิตอาสาเพื่อเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ (รุ่นที่ ๓) มีการ
จัดกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้

- ละลายพฤติกรรม

- เรียนรู้จากวิทยากรและสังเคราะห์กระบวนการเรียนรู้จากกิจกรรมกลุ่ม

-เรียนรู้แนวพระราชดำริที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัด

สกลนคร

-เรียนรู้วิถีเกษตรกรที่ได้ปฏิบัติตามแนวพระราชดำริ ณ บ้านเกษตรกรที่เยาวชนจะไปพักอาศัย
จำนวน ๘ บ้าน

-เรียนรู้กิจกรรมจิตอาสาภายในชุมชน

-ทำกิจกรรมจิตอาสา ในแต่ละหมู่บ้านที่เยาวชนพักอาศัย

-เรียนรู้พระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ ณ พระตำหนัก ภูพานราชนิเวศน์ ฟาร์มตัวอย่างหนองหมากเผ่า ในพระราชดำริสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ โรงงานหลวงอาหารสำเร็จรูปที่ ๓ ต่างอย อ่างเก็บน้ำห้วยเดียก ศึกษาเส้นทางเสด็จพระราชดำเนินในอดีต ไปยังอ่างเก็บน้ำห้วยห้วยโท ห้วยยาง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ที่ยังประโยชน์ให้แก่ราษฎร ๒ จังหวัด ได้แก่อำเภอโคกศรีสุพรรณ จังหวัดสกลนคร และอำเภอนาแก จังหวัดนครพนม เรียนรู้วิถีชีวิตชุมชนและร่วมพิธีเปิด พิพิธภัณฑ์บ้านยายไ้ แสงวงศ์ อำเภอโคกศรีสุพรรณ จังหวัดสกลนคร

-การบูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินโครงการเยาวชนจิตอาสาเพื่อเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ (รุ่นที่ ๓)

ทั้งนี้ การดำเนินงานในการบูรณาการความร่วมมือในการเผยแพร่พระราชกรณียกิจสู่เยาวชนในโครงการเยาวชนจิตอาสาเพื่อเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ (รุ่นที่ ๓) ที่ได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วน และสามารถดำเนินการจัดโครงการ ฯ (ขณะนี้ เป็นวันที่ ๒๑) ในการนำเยาวชนจากทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ และเยาวชนไทยในต่างประเทศไปเรียนรู้แนวพระราชดำริด้วยการลงมือทำหรือปฏิบัติด้วยตนเอง ที่เป็นการเรียนรู้โดยการระเบิดจากข้างในตัวของเยาวชน เป็นการเรียนรู้ด้วยการเข้าถึงความเป็นอยู่ของเกษตรกรพ่อแม่ที่ไปพักอาศัย และมีจิตอาสาไปช่วยพัฒนาชุมชนที่ตนอาศัยอยู่ นั้น มีแนวทางในการบริหารที่สามารถวิเคราะห์จากการศึกษา จุดแข็ง จุดอ่อน ซึ่งเป็นปัจจัยภายใน และภัยคุกคาม กับโอกาส ซึ่งเป็นปัจจัยภายนอก ที่ได้จากการสัมภาษณ์ ซึ่งนำไปสู่ลักษณะการบริหารจัดการดังนี้

จุดแข็ง จากการศึกษาพบว่าสิ่งที่เป็นจุดแข็งในการบูรณาการความร่วมมือในการเผยแพร่พระราชกรณียกิจในโครงการเยาวชนจิตอาสาเพื่อเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ (รุ่นที่ ๓) คือ

๑. ความเป็นประโยชน์ในการกิจ

โครงการเยาวชนจิตอาสาเพื่อเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริสู่เยาวชน เป็นโครงการที่มีวัตถุประสงค์หลักในการเผยแพร่พระราชกรณียกิจและพระปรีชาสามารถของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ผ่านกิจกรรมโครงการเยาวชนจิตอาสาเพื่อเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ ด้วยวิธีการให้เด็กได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริงและเกิดการเรียนรู้ สัมผัสและได้รับความรู้ที่ได้รับด้วยตนเอง ซึ่งจะเป็นรากฐานในการเผยแพร่พระราชกรณียกิจในฐานะสื่อบุคคลต่อไป ทั้งนี้ ด้วยความเป็นประโยชน์ของภารกิจในการเผยแพร่พระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ ที่พระมหากษัตริย์คุณในการพัฒนาคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของพสกนิกรเป็นที่ประจักษ์อย่างกว้างขวาง อีกทั้งพระราชกรณียกิจในการบูรณาการความร่วมมือเพื่อการพัฒนาที่ทรงปฏิบัติเป็นแบบอย่าง จึงเป็นแรงบันดาลใจ และมีส่วนทำให้หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุนการดำเนินงาน

“...สืบเนื่องจากการที่เราได้เรียนรู้ได้เห็นถึงงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ถึงโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริต่างๆ และแนวพระราชดำริ แนวพระบรมราชาบายต่าง ๆ ในการทรงงานของพระองค์ จุดหนึ่ง ที่เรามองข้ามไม่ได้เลยก็คือว่างานของพระองค์ทุกโครงการ จะเป็นลักษณะของการ

ที่มีการบูรณาการความร่วมมือ ความร่วมมืออย่างเดียวยังไม่พอ ยังเป็นความร่วมมือร่วมใจของทั้งภาคเอกชนและภาครัฐของทุกหน่วยงานที่มาเกี่ยวข้องด้วยกัน...”

(ปรีชา ส่งกิตติสุนทร, ผู้ช่วยราชเลขาธิการ รองประธานกรรมการโครงการพัฒนาการเรียนรู้แนวพระราชดำริของเยาวชน และประธานคณะทำงานโครงการเยาวชนจิตอาสาเพื่อเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ, สัมภาษณ์, ๒ มิถุนายน ๒๕๕๘)

“...ถ้าจะให้ยกตัวอย่าง ก็อย่างเช่นถ้าเป็นโครงการเรื่องน้ำ การบูรณาการความร่วมมือตั้งแต่เริ่มต้น ต้นทาง ที่เป็นเรื่องของน้ำตั้งแต่ น้ำหยดแรกจนถึงน้ำหยดสุดท้าย เราจะสามารถสังเกตได้เลยว่า ทุกโครงการของพระองค์ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องฝนหลวง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการทำฝาย ไม่ว่าจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับการสร้างอ่างเก็บน้ำ สร้างแก้มลิงอะไรต่างๆ นี่ จะเป็นโครงการที่ทุกโครงการเน้นความร่วมมือร่วมใจกันของประชาชนในพื้นที่และหน่วยงานราชการ รัฐและเอกชนต่าง ๆ ลองคิดว่าแต่ละอ่างแต่ละโครงการของพระองค์ท่านจะเกิดขึ้นมาได้จะต้องมีทั้งส่วนที่เกี่ยวข้องกับนักการเกษตร นักการชลประทาน และนักสำรวจพื้นที่ในการสร้างอ่างเก็บน้ำ ในขณะเดียวกันเมื่อทางวิชาการสร้างสรรค์เรื่องเกี่ยวกับแนวทางหลักการในการสร้างอ่างเก็บน้ำแล้ว ก็ต้องมีประชาชนที่เป็นเจ้าของพื้นที่ที่น้ำท่วมถึง หรือว่ามีส่วนที่เกี่ยวข้องกับการที่ต้องเวนคืนที่ หรือต้องขอให้โยกย้ายถิ่นฐานไปต่างๆ เหล่านี้ ก็

ต้องอาศัยความร่วมมือจากของประชาชนเช่นเดียวกัน เมื่ออ่างเก็บน้ำเสร็จ หลังจากที่ทำอ่างเก็บน้ำเสร็จได้นำขึ้นมาเป็นน้ำใช้แล้ว การใช้น้ำต่างๆก็ต้องอาศัยความร่วมมือในการรู้จักตั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำ รู้จักในการที่จะดูแลบำรุงรักษาท่อส่งน้ำต่างๆ และรู้จักในการจัดสรรการใช้น้ำให้เกิดประโยชน์สูงสุด น้ำของพระองค์ท่านในอ่างเก็บน้ำต่างๆนี้ ก็สังเกตได้ว่ายันตั้งแต่ต้นน้ำจนกระทั่งถึงปลายน้ำหรือทุกโครงการก็ต้องมีความร่วมมือร่วมใจกันของการทำงานเช่นเดียวกัน...”

(ปรีชา ส่งกิตติสุนทร, ผู้ช่วยราชเลขาธิการ รองประธานกรรมการโครงการพัฒนาการเรียนรู้นวนพระราชดำริของเยาวชน และประธานคณะทำงานโครงการเยาวชนจิตอาสาเพื่อเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ, สัมภาษณ์, ๒ มิถุนายน ๒๕๕๘)

“...คราวนี้ถ้ามาเปรียบเทียบถึงโครงการเยาวชนจิตอาสาเพื่อเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริที่สำนักราชเลขาธิการจัดทำ ก็ปฏิเสธไม่ได้เลยว่าโครงการนี้เป็นโครงการที่ต้องการให้เด็กได้เรียนรู้ได้หาประสบการณ์ถึงประโยชน์สุขที่ประชาชนจะได้รับจากแนวพระราชดำริของพระองค์ ให้เด็กได้ไปศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเองว่าทำไมคนไทยถึงรักในหลวง และทำไมในหลวงถึงเป็นพระมหากษัตริย์ในดวงใจของชาวต่างชาติหลายชาติด้วยกัน ในจุดนี้การจัดโครงการนี้ขึ้นมาเราไม่สามารถจะจัดขึ้นได้จากสำนักราชเลขาธิการสำนักงานเดียว เพราะว่าโครงการนี้เป็นโครงการที่ต้องอาศัยความร่วมมือของทุกหน่วยงานต่างๆช่วยกันมากมาย

(ปรีชา ส่งกิตติสุนทร, ผู้ช่วยราชเลขาธิการ รองประธานกรรมการโครงการพัฒนาการเรียนรู้นวนพระราชดำริของเยาวชน และประธานคณะทำงานโครงการเยาวชนจิตอาสาเพื่อเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ, สัมภาษณ์, ๒ มิถุนายน ๒๕๕๘)

“...เราพยายามบอกกับน้องๆ หรือทุกคนที่ทำงานร่วมกัน หรือหน่วยงานต่าง ๆ ที่เข้ามา เราไม่ถือว่างานนี้เป็นงานของสำนักราชเลขาธิการ แต่เราให้ทุกคนยึดถือประโยชน์ว่างานนี้ทุกคนทำเพื่อเผยแพร่งานของในหลวง และให้ทุกคนรู้สึกที่ทุกคนมีส่วนร่วมในโครงการนี้เหมือนกัน เราจะไม่ใช้ลักษณะที่ว่าเราเป็นคนสั่งหรือเราเป็นคนบังคับเราเป็นคนกำกับการทำงานอะไรต่าง ๆ แต่ใช้ความร่วมมือกัน โดยให้เกิดจากการพร้อมใจที่เขาสามารถที่จะใช้ประโยชน์ในสิ่งที่มี ในศักยภาพที่เขา มี เพิ่มพูนให้โครงการประสบความสำเร็จยิ่งขึ้นได้ ...”

(ปรีชา ส่งกิตติสุนทร, ผู้ช่วยราชเลขาธิการ รองประธานกรรมการโครงการพัฒนาการเรียนรู้นวนพระราชดำริของเยาวชน และประธานคณะทำงานโครงการเยาวชนจิตอาสาเพื่อเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ, สัมภาษณ์, ๒ มิถุนายน ๒๕๕๘)

“... ความร่วมมืออย่างนี้ ก็คือเหมือนกับว่าเป็นการที่ทุกคนมาจัดโครงการนี้เพื่อให้^{๔๒} เด็กเยาวชนได้เรียนรู้ ด้วยความว่าอยากให้เด็กได้ทราบถึงพระมหากรุณาธิคุณ ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถที่มีต่อพสกนิกรชาวไทย ทุกคนถึงได้มาร่วมไม้ร่วมมือกันคนละไม้คนละมือ โดยไม่คิดว่าเราหรือหน่วยงานใดที่จะเป็นเจ้าภาพ มันคือความร่วมมือกันจริงๆ นะคะ ...”

(สุวรรณา ปิยบพิตร, ผู้อำนวยการกลุ่มงานพัฒนาฐานข้อมูล กองข่าว สำนักราชเลขาธิการ คณะทำงานและเลขานุการโครงการเยาวชนจิตอาสาเพื่อเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ, สัมภาษณ์, ๑ มิถุนายน ๒๕๕๘)

“... ส่วนการบูรณาการความร่วมมือของโครงการนี้กับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกองค์กร ก็เป็นการทำงานที่ได้รับความร่วมมือจากหลายๆ ส่วน ก็มาเติมเต็มกัน เห็นว่าหลายๆ หน่วยงานก็มีความยินดีที่มาช่วยเหลือให้โครงการประสบผลสำเร็จ เพราะเป็นโครงการของในหลวง การได้เผยแพร่ให้เยาวชนได้รับรู้ได้ซึมซับแนวพระราชดำริก็เป็นการปลูกฝังให้เยาวชนของเรารู้สึกภาคภูมิใจในความเป็นคนไทยด้วยวิธีหนึ่ง...”

(วันวิสาข์ แซ่ลี, วิทยากรชำนาญการ ศูนย์สารสนเทศสำนักราชเลขาธิการ คณะทำงานโครงการเยาวชนจิตอาสาเพื่อเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ, สัมภาษณ์, ๑ มิถุนายน ๒๕๕๘)

“...แนวความคิดของพระองค์ จริงๆถือว่าเป็นทฤษฎี คือเราเป็นชาวมหาวิทยาลัย ทฤษฎีต่างๆที่เป็นทฤษฎีที่ดีที่จะเป็นการเสริมการพัฒนาเยาวชนเราต้องหยิบเอาทฤษฎีเหล่านั้นมาขยายอยู่แล้ว มาจัดการสอนอยู่แล้วนะค่ะ โดยหลักการเป็นเช่นนั้น โดยเฉพาะทฤษฎีของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่สร้างไว้เป็นทฤษฎีที่เป็นวิทยาศาสตร์ตอบได้ ตอบทุกคำถามได้ มีเหตุผล มีหลักที่คิดที่มาและก็เป็นประโยชน์กับสังคมไทย โดยไม่อยากจะพูดว่าเฉพาะกับสังคมไทยเพราะจริงๆ เราศึกษาแล้วหลายชาติที่เข้ามาศึกษามาขอเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริมีมาก ดังนั้นมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์จึงตั้งใจอย่างยิ่งที่จะเอาทีมงานเข้ามาช่วยเหลือโครงการพัฒนาเยาวชนฯ ที่สำนักราชเลขาธิการจัดขึ้น เห็นว่าเป็นโครงการที่ดีมาก ทุนะคะ แล้วก็เห็นว่าเป็นโครงการที่ต้องเรียกว่าทางสำนักราชเลขาธิการเองก็ต้องทุ่มเทเพราะว่าการจัดโครงการที่ใช้ระยะเวลา ๒๔ วัน มันยากมากในการบริหารจัดการ มันก็เหมือนกับค่ายที่เราเคยทำสองสามวัน เด็กผ่านมาก็ผ่านไป นิดๆหน่อยๆ พาไปดูงาน อย่างนั้นก็คิดว่ามันก็แค่เป็นอะไรที่ฉาบฉวย แต่พอเห็นว่าทางสำนักราชเลขาธิการตั้งใจที่จะทำ ๒๔ วันเพื่อให้เกิดการเรียนรู้จริงๆ เราก็พยายามที่จะเข้ามาช่วยเหลือ และก็ทำให้กระบวนการการเรียนรู้มัน ให้เยาวชนได้

เข้าใจหลักการที่เข้าถึงแก่นแท้ ประกอบกับเราเป็นมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ คือเรามีความรู้เชิง
ทฤษฎีเกี่ยวกับเรื่องทางการเกษตรอยู่ด้วย ดังนั้นเราก็จะสามารถให้ความรู้ควบคู่ไปตรงนี้ได้ด้วย **จริงๆก็
ไม่ได้หมายความว่าเด็กทุกคนเยาวชนทุกคนที่เข้ามาแล้วจะต้องไปเป็นเกษตรกรนะคะ แต่
เนื่องจากเกษตรมันเป็นอาชีพหลักของประเทศ การที่เรามีความรู้เกี่ยวกับเรื่องนี้เราเห็นมันเป็น
สิ่งที่ดี** ดังนั้นเราก็พยายามจะให้ **จริงแล้วๆ** ชาวมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ก็ซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณ
แล้วก็เห็นสิ่งที่พระองค์ท่านสอน **หลักการของพระองค์ท่านมันเป็นยิ่งกว่าทฤษฎี** ไม่ได้เหมือนกับที่เรา
ไปเรียนนะคะ แต่มันเป็นยิ่งกว่าทฤษฎี เพราะเป็นทฤษฎีที่สามารถประยุกต์ใช้กับสังคมไทยได้อย่าง
แท้จริง อันนี้ก็เป็นสิ่งที่พวกเราตั้งใจนะคะ พวกเราตั้งใจแบบนี้จริงๆเลย ก็คือทำได้อย่างที่เรตั้งใจหรือ
เปล่าไม่ทราบ แต่ในหัวใจเราเกินร้อยที่อยากจะทำเรื่องนี้...”

(พิจิตรา พึ่งพานิช, ดร., ผู้ทรงคุณวุฒิพิเศษ ที่ปรึกษาคณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์การ
จัดการ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสกลนคร, สัมภาษณ์ ๑ มิถุนายน
๒๕๕๘)

“...รู้สึกยินดีที่ได้มีโอกาสเข้าร่วมโครงการดีๆ เช่นโครงการเยาวชนจิตอาสาเพื่อเรียนรู้
ตามแนวพระราชดำริ **รุ่นที่ ๓** ที่เปิดโอกาสให้เยาวชนไทยทั้งในประเทศและต่างประเทศได้มีโอกาส
เรียนรู้แนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว...”

(สุวิมล นูนาค, รองกรรมการผู้จัดการ บริษัท ธนชาติประกันภัย จำกัด (มหาชน), สัมภาษณ์, ๒
มิถุนายน ๒๕๕๘)

๒. ความเป็นประโยชน์ต่อผู้เข้าร่วมโครงการ ฯ

-ความเป็นประโยชน์ต่อบุคลากรภายนอกองค์กรผู้เข้าร่วมโครงการ ฯ

การเข้าร่วมโครงการ ฯ สามารถตอบสนององวัตถุประสงค์ขององค์กรของผู้ที่เข้าร่วมโครงการ ฯ และเกิด
การเรียนรู้ร่วมกันระหว่างเยาวชน เจ้าของโครงการ ฯ และผู้เข้าร่วมโครงการ

“...หลังจากที่ได้รับการติดต่อจากสำนักงานเลขาธิการว่าอยากให้มหาวิทยาลัยหรือ
สถาบันการศึกษาในพื้นที่เข้ามาช่วยในเรื่องการพัฒนาเยาวชนเพื่อเรียนรู้ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ก็เรียนว่าทางมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์วิทยาเขตแห่งที่ ๔ ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เรามีวัตถุประสงค์ข้อหนึ่งเลย เป็นข้อแรกเลยในการจัดตั้งวิทยาเขต คือ **สนองงานตามพระราชดำริ** ดังนั้น โครงการ ฯ พอได้รับการติดต่อ ความตั้งใจของเรา คือเราไม่มีคำปฏิเสธอยู่ในใจเลย เราเต็มร้อยกับเรื่องนี้ แม้ว่าโครงการนี้เรายังไม่เคยทำมาก่อนนะค่ะ การเรียนรู้ต่าง ๆ บางทีเราก็กังไม่แน่ใจ แต่ว่าในหัวใจเราเห็นว่าวัตถุประสงค์ของวิทยาเขตเรา ข้อ ๑ เลย เป็นข้อแรกเลยของการจัดตั้งวิทยาเขต และเราได้รับพระราชทานพระมหากรุณาธิคุณที่ได้พระราชทานชื่อให้แก่วิทยาเขต เป็นวิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติ ดังนั้น โอกาสครั้งหนึ่งในชีวิตของเราชาวมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ที่จะ **ได้สนองงานตามพระราชดำรินี้ในฐานะที่เราเป็นสถาบันการศึกษา เราจำเป็นที่ต้องช่วยการสืบสานแนวความคิดของพระองค์...**

(พิจิตรา พึ่งพานิช, ดร., ผู้ทรงคุณวุฒิพิเศษ ที่ปรึกษาคณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์การ
จัดการ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสกลนคร, สัมภาษณ์ ๑ มิถุนายน
๒๕๕๘)

“...จะเห็นว่าทีมงานทางมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มาก็คือมาช่วยกันทุก ๆ ภาคส่วน ก็มี
ส่วนที่เป็น ไอที เราอยากให้ออก ไอที มาดู เลยว่าจะประยุกต์เรื่องนี้ให้เผยแพร่ออกไปเข้าไปสู่สังคม

ออนไลน์ได้อย่างไร เพราะมันจะได้เผยแพร่กับกลุ่มเยาวชน เพราะเป้าหมายเราเป็นเยาวชน เราจะมี
อาจารย์ที่จบทางด้านเกษตรมาหลายคนเลยเพื่อมาช่วย เป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านเกษตร ทั้ง
ไส้เดือน ทั้งพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ เราไประดมคนมาช่วยในส่วนนี้ เพื่อจะเอาความรู้ตรงนี้ เราเองเราก็ก็นำไป
ด้วยนะค่ะ เราจะได้ช่วยกับเยาวชนด้วย เรามีทั้งในส่วนที่อาจารย์จากคณะศิลปศาสตร์เพื่อมาช่วยให้
กระบวนการการเรียนรู้ที่น่าสนใจเป็นลำดับขั้น ระดมคนก็ดูเหมือนว่าเยอะอยู่ แต่**เราก็คิดว่าทุกคนก็**
เป็นการเรียนรู้ร่วมกันนะค่ะ...

(พิจิตรา พึ่งพานิช, ดร., ผู้ทรงคุณวุฒิพิเศษ ที่ปรึกษาคณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์การ
จัดการ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสกลนคร, สัมภาษณ์ ๑ มิถุนายน
๒๕๕๘)

“...ธนาคารประกันภัยคำนึงถึงความปลอดภัยของเยาวชนที่เข้าร่วมโครงการ ฯ รวมทั้ง
คณะทำงาน จึงร่วมสนับสนุนโครงการฯ โดยมอบความคุ้มครองด้านประกันภัยอุบัติเหตุและสุขภาพกลุ่ม
แก่ผู้เข้าร่วมในโครงการ “เยาวชนจิตอาสาเพื่อเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ รุ่นที่ ๓” เพื่อให้เยาวชนได้มั่นใจ
ว่ามีประกันภัยคุ้มครองดูแล ในการทำกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ และหลักการทรงงานของ
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ตลอดจนการแลกเปลี่ยนประสบการณ์จริงจากการใช้ชีวิต

ร่วมกับชุมชน ณ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดสกลนคร รู้สึกยินดี^{๔๕}
จริง ๆ ที่ได้มาร่วมงานค่ะ...”

(สุวิมล บุนนาค, รองกรรมการผู้จัดการ บริษัท ธนชาติประกันภัย จำกัด (มหาชน), สัมภาษณ์, ๒
มิถุนายน ๒๕๕๘)

-ความเป็นประโยชน์ต่อบุคลากรภายในองค์กรผู้เข้าร่วมโครงการ ฯ

การเข้าร่วมโครงการ ฯ สามารถตอบสนองการดำเนินงานของบุคลากรภายในองค์กรให้สามารถ
ทำงานได้อย่างราบรื่น ง่ายขึ้น ก่อให้เกิดผลสำเร็จในงาน เกิดการสร้างเครือข่ายทั้งภายในและภายนอก
องค์กร เกิดการเรียนรู้ในพระราชกรณียกิจร่วมกับเยาวชน

“...ประโยชน์ของการบูรณาการ คือ โครงการนี้จะสำเร็จไม่ได้ถ้าเราทำแต่กองข้าว หมายถึงว่า
หน่วยงานหลักเพียงหน่วยงานเดียว เพราะว่าหน่วยงานเราหน่วยงานเดียวก็มีภารกิจ ถ้าพูดง่าย ๆ ก็มี
ภารกิจหลักที่เป็นงาน routine อยู่ด้วยและภารกิจโครงการ ฯ เป็นภารกิจสำคัญเพิ่มขึ้นมาจากงานหลัก
เพราะฉะนั้นงานโครงการ ฯ ก็มีความสำคัญมาก เพราะเป็นการ run โครงการครั้งแรกของสำนักราช

เลขาธิการ ลักษณะที่เราทำเอง ไม่ได้จัดจ้างใคร เพราะฉะนั้นการที่มีบุคคลต่าง ๆ ที่มีความชำนาญ
เฉพาะทาง มีความสามารถเฉพาะด้านมารวมกัน และก็ให้เกิดความรู้ขึ้น ให้เกิดการร่วมมือ เกิด
การประสานงานขึ้น งานที่เหมือนเยอะ เหมือนหนัก มีการผ่อนแรงลง มีการแบ่งงานกันทำ put
the right man to the right job ค่ะ ...”

(ชนาพร ทับพร วิทยากรชำนาญการ กองข่าว สำนักราชเลขาธิการคณะทำงานและ
ผู้ช่วยเลขานุการโครงการเยาวชนจิตอาสาเพื่อเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ, สัมภาษณ์, ๑ มิถุนายน ๒๕๕๘)

“...ในส่วนของผมทำหน้าที่ดูแลน้องๆ ร่วมกับพี่ ๆ นะครับ ก็ดูแลและจะไปร่วมในโครงการในส่วน
ที่สามส่วนสุดท้ายที่เป็นส่วนการสร้างเครือข่ายนะครับ ในการที่เรามาบูรณาการกัน คือทำให้เราได้มี
การทำงานที่ร่วมกัน แล้วก็รู้จักเพื่อน ๆ ต่างกองกัน ทำให้เราได้ประสานงานกันได้ดีขึ้น ใน
ส่วนนี้ถ้าสมมุติว่าเรามีการประสานงานกันในส่วนต่าง ๆ มากขึ้น เราก็จะทำงานได้ง่ายขึ้น
ต่อไป...”

(ปัญญา โชติประภา วิทยากรชำนาญการ กองการในพระองค์ สำนักราชเลขาธิการ คณะทำงาน
โครงการเยาวชนจิตอาสาเพื่อเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ, สัมภาษณ์, ๑ มิถุนายน ๒๕๕๘)

“... ส่วนการทำงานกับหน่วยงานภายนอก เป็นการเสริมสร้างให้เราประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น เพราะว่าในหน่วยงานของเราก็คือถนัดในด้านหนึ่ง อีกหน่วยงานก็ถนัดในอีกด้านหนึ่ง เมื่อมันมาบูรณาการร่วมกันแล้วก็ทำให้ผลงานออกมาดียิ่งขึ้น เพราะว่าถ้าเราไม่บูรณาการ ไม่ร่วมกันทำ ถ้าเราทำคนเดียว ในส่วนด้านที่เราไม่ถนัด ก็ทำให้เกิดผลเสียต่อเรา ถ้าเราดึงหน่วยงานในด้านที่เราไม่ถนัดมาร่วมงานก็จะทำให้ผลงานดีขึ้นครับ...”

(ปัญญา โชติประภา วิทยากรชำนาญการ กองการในพระองค์ สำนักราชเลขาธิการ คณะทำงานโครงการเยาวชนจิตอาสาเพื่อเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ, สัมภาษณ์, ๑ มิถุนายน ๒๕๕๘)

“...แนวทางการบูรณาการในรุ่นที่ ๓ เราก็มีคณะทำงานเข้ามาร่วมงานกัน มีการแบ่งงานในการรับผิดชอบเป็นส่วน ๆ ถึงอย่างไร กองข่าวก็ยังเป็นแม่งานในการที่จะประสานขอให้คณะทำงานต่าง ๆ มาช่วยกันทำงาน อีกจุดหนึ่งก็คือน้อง ๆ ที่เป็นคณะทำงาน แล้วจะต้องไปเป็นพี่เลี้ยงด้วย กองต่าง ๆ ที่พิจารณาแล้วว่ามีเหมาะสม มีความสามารถมาเป็นพี่เลี้ยงได้ เราก็ให้น้อง ๆ เข้ามาช่วยงานในจุดนี้ ถือว่าเป็นเป็นส่วนสำคัญที่น้อง ๆ จะได้เข้ามาเรียนรู้งานในโครงการ ฯ นี่อย่างลึกซึ้งด้วย ...”

(ฉัตรสุวรรณ วิทยะวณิชกุล, ผู้อำนวยการกลุ่มงานการเจ้าหน้าที่ กองกลาง สำนักราชเลขาธิการ คณะทำงานโครงการเยาวชนจิตอาสาเพื่อเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ, สัมภาษณ์, ๑ มิถุนายน ๒๕๕๘)

“...ในคราวนี้มาในฐานะพี่เลี้ยง มาดูแลน้อง ๆ ตั้งแต่วันแรกจนถึงวันสุดท้าย รวมทั้งหมดก็ ๒๔ วัน ก็จะดูแลน้องๆ ในเรื่องต่างๆ สำหรับความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในโครงการ ฯ นี้ เห็นว่าเราก็ได้มาเรียนรู้แนวทางพระราชดำริของในหลวง ซึ่งปรกตินั้นใหญ่ก็จะได้จากในหนังสือในตำราบ้าง แต่ครั้งนี้เราก็จะได้มาดูในพื้นที่จริง แล้วก็ได้รับการถ่ายทอดจากเกษตรกรผู้ที่นำแนวพระราชดำริมาปฏิบัติจริงแล้วก็ได้ผล เห็นผล ซึ่งนอกจากจะเป็นพี่เลี้ยงดูแลน้องๆ แล้วผลพลอยได้อีกอย่างเราก็ยังได้ไปเรียนรู้กับน้อง ๆ ด้วย ซึ่งคิดว่าเป็นประโยชน์กับการทำงาน เพราะที่ทำงานอยู่คือศูนย์สารสนเทศ ก็มีภารกิจหนึ่งคือการเผยแพร่พระราชกรณียกิจ การได้ไปลงพื้นที่ก็เป็นการไปได้สัมผัสกับแนวพระราชดำริ แนวพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวโดยตรง...”

(วันวิสาข์ แซ่ลี, วิทยากรชำนาญการ ศูนย์สารสนเทศสำนักราชเลขาธิการ คณะทำงานโครงการเยาวชนจิตอาสาเพื่อเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ, สัมภาษณ์, ๑ มิถุนายน ๒๕๕๘)

“...ได้รับโอกาสในการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ได้ทำความรู้จักเพื่อน ๆ พี่ ๆ น้อง ๆ ในสำนัก
ราช ๖ มากขึ้น การได้มาทำงานที่เป็นการบูรณาการความร่วมมือ ทำให้ดิฉันเข้าใจภาพรวมของ
องค์กร และเข้าใจการทำงานของผู้อื่น ซึ่งดิฉันคิดว่าเป็นสิ่งที่ดี ที่จะช่วยทำให้เกิดความสามัคคี
ความเข้าใจกัน หากสำนักราช ๖ ประสบปัญหาที่จะต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่ายในอนาคต ก็จะสามารถเข้าใจกันได้ง่ายขึ้น ลดการเกิดทัศนคติในแง่ลบต่อกันด้วย...”

(พิจิตรา คงเจริญ, วิทยากรปฏิบัติการ กองการต่างประเทศ สำนักราชเลขาธิการคณะทำงาน
โครงการเยาวชนจิตอาสาเพื่อเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ, สัมภาษณ์, ๑ มิถุนายน ๒๕๕๘)

“...คิดว่าเป็นอะไรที่ดีเพราะว่าเราได้เห็นจริง ๆ ว่าการทำงานครั้งนี้ทุกคนต่างมีจิตอาสาจิต
สาธารณะของตนเองในการที่จะเผยแพร่พระราชกรณียกิจออกไป และได้เรียนรู้ไปด้วย...”

(พิจิตรา คงเจริญ, วิทยากรปฏิบัติการ กองการต่างประเทศ สำนักราชเลขาธิการคณะทำงาน
โครงการเยาวชนจิตอาสาเพื่อเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ, สัมภาษณ์, ๑ มิถุนายน ๒๕๕๘)

-ความเป็นประโยชน์ต่อโครงการ ๖ หรือองค์กร

การบูรณาการความร่วมมือก่อให้เกิดการร่วมแรงร่วมใจของบุคลากรทั้งภายในและภายนอก
องค์กร ช่วยทำให้การดำเนินโครงการเป็นไปตามวัตถุประสงค์ในการจัดโครงการเพื่อส่งผ่านความรู้เกี่ยวกับ

พระราชกรณียกิจ แนวพระราชดำริ และพระมหากรุณาธิคุณสู่เยาวชนอย่างสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และสอดคล้อง
กับยุทธศาสตร์ขององค์กรในการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ อันเป็นการสร้างเครือข่ายในการ
ปฏิบัติราชการให้เกิดสัมฤทธิ์ผล (การได้ผลสำเร็จที่จะเกิดขึ้น ทำให้บุคลากรมีกำลังใจในการทำงาน)

“...ในการบูรณาการความร่วมมือ เหมือนกับว่า คือทุกคนมีหน้าที่ที่จะต้องมาร่วมมือกันทำ มี
การแบ่งงานกัน มีการพูดคุยกันว่าใครทำหน้าที่ตรงไหน แล้วถ้าเราทำงานช่วยกันทุกอย่าง
ช่วยกันทำให้งานสมบูรณ์แบบมากยิ่งขึ้น...”

(ปัญญา โชติประภา วิทยากรชำนาญการ กองการในพระองค์ สำนักราชเลขาธิการ คณะทำงาน
โครงการเยาวชนจิตอาสาเพื่อเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ, สัมภาษณ์, ๑ มิถุนายน ๒๕๕๘)

“... ในลักษณะที่เราจะต้องประสานงาน (กับหน่วยงานภายนอก) เพราะว่าโครงการนี้ โดยสำนัก
ราชเลขาธิการเองถ้าไม่ประสานงานหรือขอความร่วมมือจากส่วนราชการอื่น คงประสบความสำเร็จไม่ได้
สำนักราชเลขาธิการเอง เป็นยุทธศาสตร์ของเราอยู่แล้วที่จะต้องประสานงานกับส่วนราชการต่าง ๆ
จุดนี้เป็นจุดที่ดีที่จะทำให้เรามีการประสานงาน มีความใกล้ชิดในพื้นที่ กับเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติใน
หน่วยงานต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น สำนักงาน กปร กรมชลประทาน กสทช ที่จะดูแลในด้านต่าง ๆ

พวกนี้ มีงานให้เราประสานงานกับเจ้าหน้าที่ ก็ส่งผลดีกับงานอื่น ๆ ด้วยที่เราจะประสานงาน
ในโอกาสต่อไป...”

(ฉัตรสุวรรณ วิทยะวาณิชกุล, ผู้อำนวยการกลุ่มงานการเจ้าหน้าที่ กองกลาง สำนักราชเลขาธิการ
คณะทำงานโครงการเยาวชนจิตอาสาเพื่อเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ, สัมภาษณ์, ๑ มิถุนายน ๒๕๕๘)

“...ลักษณะที่บูรณาการเช่นวันที่ ๓ นี้ สิ่งที่ดีก็คือ เราจะได้บูรณาการร่วมกัน และทุกส่วนราชการ
ในสำนักราชเลขาธิการ เราจะมองโครงการนี้เป็นโครงการของสำนักราชเลขาธิการ จะได้ทำงาน
ร่วมกัน การประสานงานต่าง ๆ ในอนาคต เมื่อเป็นนโยบายที่ให้มองว่าโครงการนี้เป็นโครงการของสำนัก ฯ
แล้ว เราจะได้ร่วมไม้ร่วมมือกันมากขึ้น ผมมองว่าในส่วนที่เราทำงานร่วมกันในลักษณะนี้ มันมีจุดดีก็คือ
ทุกคนทุกหน่วยงานเราจะไม่ได้มองแล้วว่างานนี้เป็นงานของกองข่าวเท่านั้น เรามองว่างานนี้เป็น
งานของสำนัก ฯ มีจุดไหนที่เราจะเข้าไปช่วยเหลือช่วยดำเนินการได้ มันก็ดี ภาพที่ออกมาก็ดี ทุก
หน่วยงานก็จะประสานงานร่วมกันเป็นอย่างดี...”

(ฉัตรสุวรรณ วิทยะวาณิชกุล, ผู้อำนวยการกลุ่มงานการเจ้าหน้าที่ กองกลาง สำนักราชเลขาธิการ
คณะทำงานโครงการเยาวชนจิตอาสาเพื่อเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ, สัมภาษณ์, ๑ มิถุนายน ๒๕๕๘)

๒. บุคลากร หรือทรัพยากรมนุษย์

ผู้บริหาร

ผู้อำนวยการเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ มีภาวะผู้นำ และทำงานเชิงรุกอย่างต่อเนื่องมีมุมมองในเชิงการพัฒนา
การเรียนรู้สู่เยาวชนด้วยการลงมือทำ ในระยะเวลาถึง ๒๔ วัน ซึ่งแตกต่างจากการเรียนรู้อื่น ๆ ของเยาวชน
ที่เคยจัดขึ้นในศูนย์ศึกษาการพัฒนาต่าง ๆ ซึ่งขอบเขตของงานในโครงการฯ จะต้องอาศัยการประสาน
ความร่วมมือจากหลายหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกองค์กร

“...หลังจากที่ท่านราชเลขาธิการ มีนโยบายให้สำนักราชเลขาธิการ ดำเนินการจัด
โครงการในวันที่ ๓ (โครงการเยาวชนจิตอาสาเพื่อเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ วันที่ ๓) ด้วย
ตนเอง ก็เปลี่ยนแบบจากรุ่นที่ ๑ กับวันที่ ๒ มา (กลุ่มงานการเจ้าหน้าที่) ก็มีโอกาสดูเตรียมตัวโดยเข้าไป
ศึกษาดูตั้งแต่กระบวนการจัดการ ตั้งแต่วันที่ ๒ ก็มาเพื่อวันที่ ๓ นี้ได้ดำเนินการ(เอง) หน่วยงานต่าง ๆ ของ
สำนักราชเลขาธิการก็ได้มาบูรณาการร่วมกันในการทำ ก็โดยหลัก ก็คือ ในส่วนของภารกิจหลักของ
หน่วยงานเกี่ยวข้องกับด้านใดนะครับ ก็จะทำให้รับผิดชอบงานในส่วนนั้น ๆ ไม่ใช่เป็นงานที่กองข่าวจะ

ดำเนินการแต่เพียงหน่วยงานเดียวแล้ว เราก็จะทำงานร่วมกันในส่วนของการเจ้าหน้าที่ ก็อาจจะเป็นที่^{๔๕}
ทำในส่วนของการติดต่อประสานกับมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ให้คนเข้ามาสมัครรับราชการที่สำนักงาน
เลขาธิการ แล้ว

ก็ ท่านราชเลขาธิการอาจจะมองเห็นว่ามีความชำนาญทางด้านนี้ ก็ให้รับหน้าที่ในส่วนของการที่
จะประชาสัมพันธ์โครงการ ฯ ไปตามมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ...”

(ฉัตรสุวรรณ ,ผู้อำนวยการกลุ่มงานการเจ้าหน้าที่ กองกลาง คณะทำงานโครงการเยาวชนจิต
อาสาเพื่อเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ, สัมภาษณ์, ๑ มิถุนายน ๒๕๕๘)

“...โครงการนี้เป็นดำริของท่านราชเลขาธิการที่ว่า นอกจากเยาวชนจะได้เรียนรู้แล้ว
ข้าราชการของสำนักงานเลขาธิการก็จะได้เรียนรู้เรื่องแนวพระราชดำริไปพร้อมกับเยาวชน
ด้วย...”

(ชนาทร ทับพร วิทยากรชำนาญการ กองข่าว สำนักงานเลขาธิการคณะทำงานและ
ผู้ช่วยเลขานุการโครงการเยาวชนจิตอาสาเพื่อเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ, สัมภาษณ์, ๑ มิถุนายน ๒๕๕๘)

บุคลากรในการดำเนินงาน

-คณะทำงานโครงการเยาวชนจิตอาสาเพื่อเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ

บุคลากรในการดำเนินงาน ทำงานอย่างทุ่มเทในลักษณะมุ่งถึงผลลัพธ์ของงานเป็นสำคัญในการ
ที่จะเผยแพร่พระราชกฤษฎีกา แนวพระราชดำริ และพระมหากรุณาธิคุณสู่เยาวชน

“...สำนักงานเลขาธิการทำงานนี้คนเดียวไม่ได้ เพราะแม้แต่สำนักงานเลขาธิการเอง ข้างใน
ภายใน เราก็พยายามให้หน่วยงานภายในเรามีส่วนร่วมกันทุกหน่วยงานในสำนักงานเลขาธิการ
นะครับ ทุกหน่วยงานมีส่วนร่วมโดยตั้งเป็นคณะทำงานขึ้นมาและช่วยกันดูแลโครงการนี้ให้ประสบ
ความสำเร็จ...”

(ปรีชา ส่งกิตติสุนทร, ผู้ช่วยราชเลขาธิการ รองประธานกรรมการโครงการพัฒนาการเรียนรู้
แนวพระราชดำริของเยาวชน ประธานคณะทำงานโครงการเยาวชนจิตอาสาเพื่อเรียนรู้ตามแนว
พระราชดำริ, สัมภาษณ์, ๒ มิถุนายน ๒๕๕๘)

“... ในส่วนของอุปสรรค ถ้าเราทำตามแผนที่เราได้วางไว้ ถ้าทำได้มันก็ประสบผลสำเร็จ ถ้าเจอปัญหาเฉพาะหน้าก็ต้องแก้ไขกันไป...”

(ปัญญา โชติประภา วิทยากรชำนาญการ กองการในพระองค์ สำนักราชเลขาธิการ คณะทำงานโครงการเยาวชนจิตอาสาเพื่อเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ, สัมภาษณ์, ๑ มิถุนายน ๒๕๕๘)

การบริหารจัดการ

การบริหารจัดการการบูรณาการความร่วมมือระหว่างองค์กรและภายในองค์กรในโครงการเยาวชนจิตอาสาเพื่อเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ มีการประชุมหารือร่วมระหว่างองค์กร และการประชุมระหว่างหน่วยงานภายในองค์กร เพื่อแบ่งงานตามศักยภาพความสามารถและความถนัด รวมทั้ง สร้างช่องทางสื่อสาร เพื่อให้การดำเนินโครงการ ฯ ประสบผลสัมฤทธิ์

การแบ่งงาน ลำดับขั้นตอนการดำเนินงาน

“...เริ่มได้ตั้งแต่การเริ่มต้นโครงการที่ต้องการ **รับสมัครเยาวชน** เราก็ต้องเริ่ม**ขอความร่วมมือ** จากหน่วยงานทั้งภาครัฐ ทั้งมหาวิทยาลัยรัฐ และมหาวิทยาลัยเอกชน ทั้งสถานศึกษาต่างๆ ทั้งส่วนกลางที่เป็นทางกระทรวงศึกษาธิการ และทางด้านสถานศึกษาต่างๆทั่วประเทศ ยิ่งไปกว่านั้น เรา

ต้องการ**กลุ่มเป้าหมายที่เป็นเยาวชนไทยในต่างประเทศ** เราก็ต้องประสานงานกับทางกระทรวงการต่างประเทศให้ติดต่อประสานงานกับชุมชนไทยต่างๆในต่างประเทศที่มีชุมชนไทยอาศัยอยู่พอสมควรให้เขาคัดเลือกเด็ก เยาวชนไทย เข้ามาร่วมโครงการ หลังจากเราได้เด็กโครงการมาแล้ว ต้องมาคิดว่าเราจะคัดเลือกเด็กอย่างไร **การคัดเลือกเด็ก**ก็ต้องอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานที่มีความรู้เรื่องเกี่ยวกับการใช้องค์ความรู้ต่างๆ เกี่ยวกับเรื่องงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เราก็มาคัดเลือกด้วยกันหลายๆ หน่วยงาน ทั้งกระทรวงการต่างประเทศ สำนักงาน กปร. สำนักราชเลขาธิการ หลังจากที่เราได้ตัวเยาวชนมาแล้วนี้ คราวนี้มาถึงการดำเนินงานในเรื่องที่จะต้องทำให้โครงการประสบความสำเร็จ เราจะให้เด็กได้ไปเรียนรู้ที่ไหน แน่นอนเราต้องให้ไปเรียนรู้ในส่วนที่สามารถที่จะเห็นงานพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวโดยตรง แล้วในงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ถ่ายทอดไปสู่เกษตรกรต่างๆ ในกลุ่มเป้าหมายด้วย เราก็เลย**เลือกที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาต่างๆทั่วประเทศ** ซึ่งตอนนี้ที่เราคัดเลือกมานี้ **ศูนย์ศึกษาการพัฒนาแต่ละที่ก็อยู่ในส่วนของการดูแลของหน่วยงานที่แตกต่างกัน** แต่หน่วยงานหลักที่สำคัญอันหนึ่งก็คือหน่วยงานของ กปร. สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ซึ่งเป็นตัวหลักในการที่จะประสานงานในโครงการต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง

กับศูนย์ศึกษาการพัฒนาทั้ง ๖ ศูนย์ทั่วประเทศ นอกจากศูนย์ศึกษาการพัฒนาแล้ว นอกจาก กปร. แล้วที่สำคัญก็คือว่าหน่วยงานที่รับผิดชอบในศูนย์ศึกษาการพัฒนาจะแตกต่างกัน เช่นที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ฯ กับศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพาน ฯ ก็เป็น**กรมชลประทาน**เราก็ต้องประสานงานกับกรมชลประทานด้วย ในการที่จะให้เด็กได้เรียนรู้งานต่างๆที่กรมชลประทาน เป็นคล้ายๆ กับตัวประสานงานหลักในศูนย์การศึกษาพัฒนานั้นๆ หลังจากนั้น เราก็ต้อง**ประสานงานกับทางท้องถิ่น** เราต้องประสานงานกับทางจังหวัดสกลนคร เราต้องประสานงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต่างๆของจังหวัดสกลนคร รวมถึงผู้ใหญ่บ้าน ถึงชาวบ้าน ถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย ยิ่งไปกว่านั้น ในบางพื้นที่ที่เยาวชนได้ไปเรียนรู้ ได้ไปศึกษาในสถานการณ์ที่เป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถด้วย เช่น**โครงการปาร์กน้ำ** ซึ่งในพื้นที่นี้ ก็ต้องมี**หน่วยงานที่รับผิดชอบ เช่นทหาร เช่นกองพลทหารราบที่ ๓ หรือว่ากองทัพภาคที่ ๒** ต่างๆ เหล่านี้เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการดูแลประชาชนที่มาอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่โครงการปาร์กน้ำด้วย นะครับ นอกจากทหารแล้วนี้ เวลาที่เด็กอยู่ในโครงการ ฯ เราก็ต้องอาศัยความร่วมมือในเรื่องความปลอดภัยในเรื่องของโรงพยาบาล สาธารณสุขจังหวัดต่างๆ นะครับ พอช่วงระหว่างที่อยู่ในโครงการ เราก็ต้องไม่ลืมว่า เด็กทุกคนที่มาที่นี่ เป็นแค่ ๔๐ คนซึ่งเราต้องการให้เผยแพร่ ถ่ายทอดไปยังเพื่อนๆเยาวชนของเขาทั่วประเทศ และไปยังสถานศึกษาของเขาต่างๆ เพราะฉะนั้นการสื่อสารก็มีความสำคัญมาก เราก็เลยต้องประสานงานกับหน่วยงานที่รับผิดชอบทางด้านการ**ติดตั้งระบบไวไฟ**ให้กับเด็ก ที่สามารถจะสื่อสารทางด้านโซเชียล

เน็ตเวิร์คซึ่งเป็นการสื่อสารในปัจจุบันที่เด็กใช้กันอยู่ **เราก็ติดต่อทาง กสทช.** ให้มาร่วมมือในการที่จะประสานงานในการที่นำสื่อมวลชนให้ไปถึงเด็กและสามารถให้เด็กสื่อสารกับเพื่อน ๆ กับพ่อแม่ ชุมชนของเขาในต่างประเทศได้ เพราะฉะนั้น ก็นอกจาก กสทช. แล้ว ก็ยังจะมีหน่วยงานทั้งภาครัฐ ทั้งด้านบริษัท โทรศัพท์มือถือต่างๆทุกค่าย มีทั้ง**หน่วยงานทางด้านที่รับผิดชอบหลักของทางด้านอินเทอร์เน็ต เช่น กสท. แคท เทเลคอม** นะครับ ไม่ว่าจะเป็นบริษัทเอกชน เช่น **เอไอเอส** ไม่ว่าจะเป็น**ทรูมูฟ** หรือว่า**ดีแทค**ก็ตาม ทุกหน่วยงานมาร่วมมือกันในการที่จะทำให้การสื่อสารการถ่ายทอดเรื่องราวของเด็กต่างๆ เหล่านี้ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ...”

(ปรีชา ส่งกิตติสุนทร, ผู้ช่วยราชเลขาธิการ รองประธานกรรมการโครงการพัฒนาการเรียนรู้แนวพระราชดำริของเยาวชน และประธานคณะทำงานโครงการเยาวชนจิตอาสาเพื่อเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ, สัมภาษณ์, ๒ มิถุนายน ๒๕๕๘)

“...สำหรับ**ความร่วมมือภายในองค์กร** สำหรับโครงการนี้เป็นโครงการใหญ่และก็มีหลายๆด้าน ...เราเริ่มตั้งแต่การรับสมัคร เริ่มตั้งแต่การซื้ออุปกรณ์ทุกอย่าง เราดำเนินการเองทั้งหมด ก็ความร่วมมือจาก

ภายในหน่วยงาน กลุ่มงานการคลังดูแลเรื่องการเงิน ฝ่ายการเจ้าหน้าที่ก็จะมาช่วยดูแลเรื่องรับสมัครนะคะ แล้วก็การจะไปเป็นพี่เลี้ยงก็จะมีน้องจากกองต่าง ๆ รวมทั้งคณะทำงานที่เราตั้งขึ้นมาโดยคำสั่งของสำนักราชเลขาธิการก็มีหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งมาร่วมเป็นคณะทำงาน โดยมีการแบ่งหน้าที่กันในการดูกระบวนการเรียนรู้ในด้านวิชาการ หรือการบริหารจัดการในด้านต่าง ๆ อันนี้เป็นคณะทำงานที่ตั้งขึ้นมาโดยเป็นความร่วมมือของทุกหน่วยงานในสำนักราชเลขาธิการ...”

(สุวรรณา ปิยะพิตร, ผู้อำนวยการกลุ่มงานพัฒนาฐานข้อมูล กองข่าว สำนักราชเลขาธิการ คณะทำงานและเลขานุการโครงการเยาวชนจิตอาสาเพื่อเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ, สัมภาษณ์, ๑ มิถุนายน ๒๕๕๘)

“...ส่วนศูนย์ ฯ ภูพานจะเป็นแหล่งที่เราจะให้เยาวชนไปเรียนรู้ โดยภายในศูนย์จะมีฐานการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อให้เด็กได้ทราบถึงแนวพระราชดำริของพระองค์ท่านก่อน หลังจากนั้นศูนย์ ฯ ภูพานก็จะมีบ้านเกษตรกรที่ได้เรียนรู้จากศูนย์แล้วนำไปปฏิบัติแล้วได้เกิดผลในการมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นเป็นเกษตรกรดีเด่นโดยรอบศูนย์เราก็จะคัดเลือกบ้านเกษตรกรที่มีความพร้อมที่จะให้เด็กได้ไปเรียนรู้ทางศูนย์ ฯ ก็จะช่วยหาบ้านเกษตรกรนั้น ลงพื้นที่กับเราดูรวมทั้ง ดูเรื่องกิจกรรมบ้านไหนที่จะมีการทำนา บ้านไหนมีการปลูกยางพารา หรือเลี้ยงกบ กิจกรรมที่จะให้เด็กไปเรียนรู้ ในแต่ละบ้านมีกิจกรรมที่แตกต่างกันเพื่อให้เยาวชนได้มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน...”

(สุวรรณา ปิยะพิตร, ผู้อำนวยการกลุ่มงานพัฒนาฐานข้อมูล กองข่าว สำนักราชเลขาธิการ คณะทำงานและเลขานุการโครงการเยาวชนจิตอาสาเพื่อเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ, สัมภาษณ์, ๑ มิถุนายน ๒๕๕๘)

“... ก่อนที่เราจะไปจัดโครงการ ฯ ที่ศูนย์ ฯ ภูพาน เราได้มีการประชุมโดยประชุมกลุ่มย่อยก่อนประสานไปยังผู้อำนวยการพระตำหนัก (พระตำหนักภูพานราชนิเวศน์) ท่านก็แนะนำว่าเราควรจะมีการประชุมในลักษณะกองอำนาจการร่วม ซึ่งตอนนี้เราก็ได้เชิญผู้แทนจากหน่วยทหารไปยังแม่ทัพภาคกองพันทหารราบที่ ๓ นะคะ รวมทั้งเจ้าหน้าที่ของพระตำหนักเองซึ่งเป็นพี่ที่เด็กจะไปเรียนรู้ในช่วงท้าย แล้วก็กรมชลประทาน เรามีการประชุมร่วมกัน เพื่อมอบหมายหน้าที่ และก็แจ้งกำหนดการว่าเด็กจะมาพักขอความร่วมมือในการอำนวยความสะดวก ขอความร่วมมือในการดูแลเรื่องความปลอดภัย และก็จะมีทางด้านสาธารณสุข โรงพยาบาลต่าง ๆ และหัวหน้าส่วนจังหวัดสกลนครท่านมาแทนผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อที่จะให้ทราบว่าในช่วงวันที่ ๑ – ๒๔ นี้ (มิถุนายน ๒๕๕๘) จะมีเด็กมาเข้าพัก ซึ่งความร่วมมือทุกคนก็ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี มันจะมีประเด็นหลายเรื่องที่ต้องช่วยกันทำ เพราะเด็ก ๔๐ คน ที่มาจกต่างที่ต่างทาง เราก็เป็นห่วงในเรื่องความปลอดภัย

(สุวรรณา ปิยะพิตร, ผู้อำนวยการกลุ่มงานพัฒนาฐานข้อมูล กองข่าว สำนักราชเลขาธิการ คณะทำงานและเลขานุการโครงการเยาวชนจิตอาสาเพื่อเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ, สัมภาษณ์, ๑ มิถุนายน ๒๕๕๘)

“...ได้รับความอนุเคราะห์จาก ปตท. การไฟฟ้าฝ่ายผลิต ในการเอื้อเพื่อสนับสนุนเรื่อง เสื้อผ้าหรืออุปกรณ์ที่จะเพิ่มเติม รวมทั้ง เราได้รับความร่วมมือจากอาจารย์จาก มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติ ที่จะมาเป็นวิทยากรใน กระบวนการเรียนรู้ และรวมทั้งการจัดหาวิทยากรผู้ช่วยพี่เลี้ยงที่จะมาสนับสนุนในด้านวิชาการให้กับเรา คือความร่วมมือนี้มันก็เกิดการประสานความร่วมมือกันนะคะ คือ เหมือนการช่วยกันทำงานมากกว่า ในเรื่อง ต่าง ๆ ที่เขามีความรู้หรือความเกี่ยวข้อง แล้วก็มีพื้นที่ปาร์กน้ำของทางหน่วยทหาร พอในช่วงท้ายซึ่ง เราจะมีการจัดนิทรรศการศิลปะ หรือรวมทั้งบ้านเกษตรกรรมสมาชิกศิลปาชีพที่เราจะให้เด็กเข้าไป เรียนรู้เนี่ย เราก็ไปอาศัยโครงการบ้านปาร์กน้ำอยู่ที่อำเภอสว่างแดนดินซึ่งหน่วยงานทหารดูแล เราก็ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานทหารที่จะช่วยจัดสรรพื้นที่และคัดเลือกบ้านเกษตรกรรมที่เป็นสมาชิกศิลปาชีพให้ และนอกจากนี้ ตรงช่วงที่จัดนิทรรศการที่จะให้เด็กได้เรียนรู้เกี่ยวกับงานด้านศิลปาชีพ หน่วยทหารก็มา อำนวยความสะดวกให้ความร่วมมือ แล้วก็จะมีในเรื่องหนึ่งก็คือเรื่องการประกันอุบัติเหตุให้กับ เยาวชน ก็จะมีบริษัท ธนชาติประกันภัย ที่จะมาสนับสนุนนะคะ โดยไม่คิดค่าใช้จ่าย ที่จะมาประกัน อุบัติเหตุและสุขภาพให้แก่ เด็ก เยาวชน รวมทั้งวิทยากร และรวมทั้งเจ้าหน้าที่ทั้งหมดในโครงการเลย...”

(สุวรรณา ปิยะพิตร, ผู้อำนวยการกลุ่มงานพัฒนาฐานข้อมูล กองข่าว สำนักราชเลขาธิการ คณะทำงานและเลขานุการโครงการเยาวชนจิตอาสาเพื่อเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ, สัมภาษณ์, ๑ มิถุนายน ๒๕๕๘)

“...หน่วยงานภายนอก ก็ได้แก่ กสทช ซึ่งให้ความกรุณาเราในเรื่องของสัญญาณ วิทยุ ใน ศูนย์ศึกษาการพัฒนา ภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ด้วยเราเห็นว่าถ้าน้อง ๆ สามารถที่จะนำ เรื่องราวที่ได้เรียนรู้ในแต่ละวันไปเผยแพร่ต่อได้ทันที ได้อย่างทันท่วงทีในขณะที่เขาได้ความรู้มาใหม่ ๆ นี่ มันก็จะเป็นการเผยแพร่พระราชกรณียกิจไปในแง่บวกได้เป็นอย่างดีคะ แล้วก็รวมถึง สำนักงาน SIPA (สำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติ) ที่ให้ความร่วมมือในส่วนของการซอฟต์แวร์ โดยการให้ งบประมาณที่จะจัดทำแอปพลิเคชัน โครงการเยาวชนจิตอาสา รุ่นที่ ๓ ทำให้น้อง ๆ สามารถที่จะเก็บ รวบรวมข้อมูลสรุปการเรียนรู้ รวมถึงข้อมูลต่าง ๆ ในแง่ของโครงการ ๆ ไว้เป็นเหมือนกับคู่มือที่เป็นเล่ม แต่ว่าต่อไปนี้น้อง ก็ไม่ต้องถือเป็นเล่มแล้ว ก็ทำเป็นแอปพลิเคชัน น้องก็ได้ข้อมูลความรู้เหมือนกัน จัดทำโดย บริษัท เทคที รูท อยู่ในการสนับสนุนของ SIPA ซึ่งเราเรียกการดำเนินการลักษณะนี้ว่า เป็น เอ็มบูค (M

Book) หรือ Multimedia Book เป็นแอปพลิเคชันที่สามารถดาวน์โหลดได้ตั้งแต่วันพรุ่งนี้เลยคะ วันเริ่มโครงการ ฯ โดยที่ข้อมูลจะเป็นลักษณะทยอยเข้า น้องสามารถที่จะเติมข้อมูลเข้าไปได้ พี่ ๆ (พี่เลี้ยง หรือพี่ๆ คณะทำงาน) ก็สามารถที่จะเติมข้อมูลเข้าไปได้ด้วย (การนำเข้าข้อมูล) เป็นลักษณะของ แอดมิน จะเป็นคน add ข้อมูล แต่ว่าเราหมายถึงคณะทำงาน ฯ มีหน้าที่สนับสนุนข้อมูลให้กับแอดมิน ในการนำลง แอดมิน นี่จะเป็นคนของ บริษัท เอท ดี รูท ค่ะ แต่ว่าคณะทำงานคือสำนักราชเลขาธิการจะเป็นคนสนับสนุนข้อมูลให้ทั้งหมด เพราะว่า เบื้องต้นเราอยากจะให้ข้อมูลทุกอย่างถูกต้อง เราก็เลยคิดว่าต้องมีคณะทำงานในการที่จะกลั่นกรองข้อมูลออกมาก่อน ไม่ให้น้องสามารถที่จะ up ข้อมูลขึ้นได้โดยพลการทันทีคะ...”

(ชนาทร ทับพร วิทยากรชำนาญการ กองข่าว สำนักราชเลขาธิการคณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการโครงการเยาวชนจิตอาสาเพื่อเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ, สัมภาษณ์, ๑ มิถุนายน ๒๕๕๘)

“...ในหน่วยงานของสำนักราชเลขาธิการเอง เราก็ไม่ได้ดำเนินงานโดยกองข่าวเพียงกองเดียว เราได้รับการบูรณาการความร่วมมือจากกองต่างๆ ที่ให้การสนับสนุน **ทั้งนี้เราจะเลือกข้าราชการที่มี ความรู้ความสามารถเฉพาะทางที่เล็งเห็นแล้วว่าสามารถที่จะดำเนินโครงการให้เป็นไปในทิศทางดี และมีประสิทธิภาพมากได้** ก็เลยขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการกองให้ส่งเจ้าหน้าที่ให้มาช่วยปฏิบัติงาน...”

(ชนาทร ทับพร วิทยากรชำนาญการ กองข่าว สำนักราชเลขาธิการ คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการโครงการเยาวชนจิตอาสาเพื่อเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ, สัมภาษณ์, ๑ มิถุนายน ๒๕๕๘)

“...ขั้นตอนการทำงานร่วมกัน เราได้มีการดำเนินโครงการ ฯ สำรวจทุกอย่าง ฯ ตั้งแต่ปีที่แล้ว (๒๕๕๗) โดยที่เราก็ต้องหาพื้นที่ก่อน อันนี้คือเราประสานกับหน่วยงานภายนอก เมื่อเลือกพื้นที่ได้แล้ว เราก็ประสานกับหน่วยงานภายในเพื่อที่จะต้อง **คัดเลือกคณะทำงานขึ้นมาให้โครงการ ฯ ไม่ได้ run ไปเฉพาะแต่กองข่าว แต่ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุก ๆ กอง เพื่อให้ข้อมูลนี้มันรอบด้านและก็ครบถ้วน** พอเสร็จแล้วเราก็จะดำเนินการอย่างเต็มที่เลยก็คือช่วงเดือนมกราคม (๒๕๕๘) ที่เริ่มประชาสัมพันธ์ไปยังมหาวิทยาลัยต่าง ๆ โดยทั้งทางโปสเตอร์ (มีหนังสือขอความร่วมมือไปยังมหาวิทยาลัยต่าง ๆ) และทั้งทางเว็บไซต์ โดยได้รับความร่วมมือจากกองต่าง ๆ ให้ความร่วมมือในส่วนที่ช่วยให้การประชาสัมพันธ์ประสบความสำเร็จ...”

(ชนาทร ทับพร วิทยากรชำนาญการ กองข่าว สำนักราชเลขาธิการคณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการโครงการเยาวชนจิตอาสาเพื่อเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ, สัมภาษณ์, ๑ มิถุนายน ๒๕๕๘)

“... เมื่อประชาสัมพันธ์เสร็จแล้ว เราก็ได้มี นื่อง ๆ ก็ส่งใบสมัครเข้ามา ก็ต้อง **ตั้งคณะกรรมการในการคัดเลือก**ซึ่งก็จะมีสองรอบ ในขั้นตอนนี้เราก็ได้มีการเชิญหน่วยงานภายนอกเข้ามาให้การสนับสนุนข้อมูลด้วย **ได้แก่ สำนักงาน กปร.** (สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ) **กระทรวงการต่างประเทศ** ที่ให้ความร่วมมือทั้งดูข้อมูลเด็กเยาวชนไทยในประเทศ และก็ให้ความร่วมมือในส่วนของการประชาสัมพันธ์ให้เยาวชนไทยที่อยู่ในต่างประเทศได้รับทราบข้อมูลว่ามีโครงการนี้อยู่และเป็นโครงการที่น่าสนใจที่เรียนรู้แนวพระราชดำริของในหลวงและพระราชินีในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งก็ช่วยประชาสัมพันธ์ไปยัง ๑๓ ประเทศ ทั่วโลกคะ และก็ได้น้องเยาวชนไทยในต่างประเทศที่สนใจเข้ามา จำนวน ๔ คน ค่ะ ...”

(ชนาพร ทับพร วิทยากรชำนาญการ กองข่าว สำนักราชเลขาธิการคณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการโครงการเยาวชนจิตอาสาเพื่อเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ, สัมภาษณ์, ๑ มิถุนายน ๒๕๕๘)

“...ในรุ่นที่ ๓ นี้ ก็เป็น ๑๐๐ กว่ามหาวิทยาลัย หรือสถาบันการศึกษา เพื่อประชาสัมพันธ์โครงการ ฯ ให้กับเยาวชนนิสิตนักศึกษาตามกลุ่มเป้าหมายที่โครงการฯ กำหนด ให้ทราบถึงโครงการ ฯ แล้ว ก็เขียนใบสมัครเข้ามาโดยตรง ในส่วนของหน่วยงานอื่นๆ ก็ดูที่ว่าภารกิจหลักที่เขาทำเกี่ยวข้องกับงานเรื่องอะไร ก็จะมาทำในเรื่องต่าง ๆ ในโครงการรุ่นที่ ๓ นี้ ยกตัวอย่างเช่นของ**กลุ่มงานการคลัง** จะดูเรื่องการ

เบิกจ่ายต่างๆอยู่แล้ว ก็ให้**มารับผิดชอบในส่วนของการเบิกจ่ายเกี่ยวกับโครงการ ฯ** ในรุ่นที่ ๓ นี้ **กองโครงการสัมพันธ์ประสานงานกับโครงการตามพระราชดำริอยู่แล้วก็รับผิดชอบดูแลในการประสาน (โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ) กองศิลปอาชีพ อยู่ในพื้นที่อยู่แล้วที่จังหวัดสกลนคร ก็ได้ประสานงานกับโครงการ (อันเนื่องมาจากพระราชดำริของสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ) และก็เข้ามารับผิดชอบในส่วนงานในรุ่นที่ ๓ นี้ เป็นต้น...**”

(ฉัตรสุวรรณ ,ผู้อำนวยการกลุ่มงานการเจ้าหน้าที่ กองกลาง และคณะทำงานโครงการเยาวชนจิตอาสาเพื่อเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ รุ่นที่ ๓, สัมภาษณ์, ๑ มิถุนายน ๒๕๕๘)

“...การทำงาน**มีการแบ่งงานกันทำ** บางทีมันเป็นในแง่ของเอ็นเทอร์เทนเนอร์นะคะ ก็สามารถนำมาผนวกเข้ากันได้เป็นอย่างดี คิดว่าเป็นอะไรที่ดีเพราะว่าเราได้เห็นจริง ๆว่าการทำงานครั้งนี้ทุกคนต่างมีจิตอาสาจิตสาธารณะของตนเองในการที่จะเผยแพร่พระราชกรณียกิจออกไป และได้เรียนรู้ไปด้วย...”

(พิจิตรา คงเจริญ, วิทยากรปฏิบัติการ กองการต่างประเทศ สำนักราชเลขาธิการคณะทำงานโครงการเยาวชนจิตอาสาเพื่อเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ, สัมภาษณ์, ๑ มิถุนายน ๒๕๕๘)

การมีส่วนร่วม

บุคลากรทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการดำเนินโครงการฯ

“...ถ้าติดปัญหาอะไรเราก็คือมาคุยกัน ได้ปรึกษากันรับฟังความคิดเห็นของทุก ๆ คน อันนี้เกิดจากการประชุมหารือ เรามีการแบ่งงานกัน คุยกันหลาย ๆ ครั้งในส่วนนี้...”

(ปัญญา ไซติประภา วิทยากรชำนาญการ กองการในพระองค์ สำนักพระราชเลขาธิการ คณะทำงานโครงการเยาวชนจิตอาสาเพื่อเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ, สัมภาษณ์, ๑ มิถุนายน ๒๕๕๘)

“... สำหรับขั้นตอนแนวทางการบูรณาการที่ทำกันอยู่ ก็มีการลงพื้นที่ มีการประชุมเตรียมงาน เพราะสมาชิกบางคนยังไม่เคยลงพื้นที่ บางส่วนที่ไปลงพื้นที่ก็เอามาบอกเล่า รับฟังความคิดเห็นจากส่วนต่าง ๆ รับฟังคำแนะนำเพื่อมาปรับใช้แก้ไขในส่วนที่บกพร่อง งานข้างหน้าคาดว่าจะทุกคนจะฝ่าฟันไปได้ด้วยกัน เราจะช่วยกันทำและช่วยกันแก้ไข...”

(วันวิสาข์ แซ่ลี, วิทยากรชำนาญการ ศูนย์สารสนเทศสำนักพระราชเลขาธิการ คณะทำงานโครงการเยาวชนจิตอาสาเพื่อเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ, สัมภาษณ์, ๑ มิถุนายน ๒๕๕๘)

-การสื่อสาร

“...เข้ามาช่วยด้านการประชาสัมพันธ์ โดยเป็นพิธีกร และสังเกตการณ์ ทำความรู้จัก ตลอดจนร่วมทำกิจกรรมกับเยาวชน เพื่อเก็บข้อมูลด้านพฤติกรรมไปพิจารณาเมื่อจะต้องวางแผนจัดสรรให้เยาวชนไปอยู่ร่วมกันที่บ้านชาวบ้าน และนอกจากนี้ยังช่วยเป็นฝ่ายสวัสดิการด้วย ในช่วงประชาสัมพันธ์โครงการ (ก่อนลงพื้นที่) ดิฉันได้รับการประสานงานเป็นอย่างดี ทางกองข่าวมีการแจ้งข้อมูลการไปสำรวจชุมชนให้ทราบเป็นระยะ ๆ ตลอดจนงานด้านการรับสมัคร และการประชาสัมพันธ์โครงการ ...”

(พิจิตรา คงเจริญ, วิทยากรปฏิบัติการ กองการต่างประเทศ สำนักพระราชเลขาธิการคณะทำงานโครงการเยาวชนจิตอาสาเพื่อเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ, สัมภาษณ์, ๑ มิถุนายน ๒๕๕๘)

“...คิดว่า ระบบไลน์ ที่ใช้อยู่ในปัจจุบันค่อนข้างยากต่อการสืบค้นข้อมูลในระยะยาว และมองว่า facebook ค่อนข้างมีประสิทธิภาพในการจัดเก็บข้อมูลมากกว่าทั้งข้อมูลด้านเอกสาร รูปภาพ และวีดิโอ...”

(พิจิตรา คงเจริญ, วิทยากรปฏิบัติการ กองการต่างประเทศ สำนักราชเลขาธิการคณะทำงาน
โครงการเยาวชนจิตอาสาเพื่อเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ, สัมภาษณ์, ๑ มิถุนายน ๒๕๕๘)

“...ผมปฏิบัติงานในช่วงที่ ๒ สังเกตการณ์การเยาวชนจิตอาสาอาศัยกับบ้านพ่อครูแม่ครู และช่วย
ทำกิจกรรมจิตอาสา ความคิดเห็นต่อการประสานงาน คณะทำงานใช้ช่องทางการสื่อสารผ่านทางไลน์
แอปพลิเคชัน ทำให้คณะทำงานทุกท่านเห็นข้อความเมื่อมีการสนทนาผ่านข้อความ ทำให้ไม่
พลาดการติดต่อสื่อสาร คิดว่าดีอยู่แล้ว เพราะรวดเร็วและประหยัดงบประมาณ...”

(ณัฐวุฒิ ทวีธนกิจ, วิทยากรปฏิบัติการ กลุ่มงานอำนวยการและบริหารทั่วไป กองกลาง สำนัก
ราชเลขาธิการ คณะทำงานโครงการเยาวชนจิตอาสาเพื่อเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ, สัมภาษณ์, ๑๘
มิถุนายน ๒๕๕๘)

จุดอ่อน

สำนักราชเลขาธิการดำเนินงานโครงการเยาวชนจิตอาสาเพื่อเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ (รุ่นที่ ๓)
ด้วยตนเอง เกือบทุกกระบวนการเป็นครั้งแรก ดังนั้น จึงมีข้อขัดข้องบางประการเกี่ยวกับการดำเนินงานใน
เรื่อง การกำหนดระยะเวลาดำเนินการ การกำหนดขอบเขตหน้าที่การดำเนินงานที่ชัดเจน การสื่อสาร
ระหว่างการทำงาน การเลือกสรรองค์ความรู้และจุดการเรียนรู้ รวมทั้ง การที่บุคลากรภายในองค์กรที่
เป็นคณะทำงานบางครั้งติดภารกิจหลักในหน่วยงาน ไม่สามารถมาร่วมดำเนินงานในโครงการ ฯ ได้เต็มที่

“...เท่าที่มองว่า รุ่นที่ ๓ เราทำเองทั้งหมดเป็นครั้งแรก อาจจะมีข้อขัดข้องบ้าง หรือว่ายังไม่
มีความชำนาญในสิ่งที่ทำ ระยะเวลาแผนงานอาจจะกระชั้นชิด ถ้าเราจะต้องทำในรุ่นต่อ ๆ ไป คง
จะทำได้ดีขึ้นนะครับ เราคงจะมีเวลาวางแผนงานเตรียมแผนงานกันได้มากกว่านี้...”

(ฉัตรสุวรรณ วิษยะวาณิชกุล, ผู้อำนวยการกลุ่มงานการเจ้าหน้าที่ กองกลาง สำนักราช
เลขาธิการ คณะทำงานโครงการเยาวชนจิตอาสาเพื่อเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ, สัมภาษณ์, ๑ มิถุนายน
๒๕๕๘)

“... ในส่วนของโครงการนี้ ที่เรา plan งาน เราอาจจะ plan ครั้งแรกอาจมีจุดเล็กจุดน้อยที่เรา
ไม่ได้คำนึงถึง ยกตัวอย่าง...เรื่องการเลือกช่วงเวลา บางจุดเราก็เพิ่งมารู้ว่า มีการเรียนการสอน
ในช่วงเดือนมิถุนายน บางจุดเราก็เพิ่งมารู้ว่า มีช่วงถือศีลของศาสนาอิสลาม เราจะต้องเก็บ
ประเด็นในการเลือกช่วงเวลา และมีการเตรียมงานให้มากกว่านี้...”

(ฉัตรสุวรรณ วิทยะวานิชกุล, ผู้อำนวยการกลุ่มงานการเจ้าหน้าที่ กองกลาง สำนักราชเลขาธิการ คณะทำงานโครงการเยาวชนจิตอาสาเพื่อเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ, สัมภาษณ์, ๑ มิถุนายน ๒๕๕๘)

“...การเตรียมการอย่างครั้งนี้ เราก็เตรียมการนานอยู่เหมือนกัน แต่พอเวลาใกล้เวลามันก็จะมีปัญหาอย่างที่เราอาจจะไม่ได้นึกถึง อย่างเรื่องเด็กหรือเยาวชนบางคนก็อาจจะมีเรื่องการปิดภาคเรียนก่อน เราก็ว่าเดือนมิถุนายนนี้เหมาะสม ผลปรากฏเป็นว่ายังมีอยู่ช่วงที่เด็กบางคนยังสอบอยู่ เราก็อาจจะต้องมาเลื่อนเวลาอาจจะเป็นช่วงเดือนกรกฎาคม อันนี้ต้องพิจารณาดูอีกครั้งหนึ่ง หน้าฝน เดือนนี้ก็ยังคงว่ายังแล้งอยู่ ก็อาจเลื่อนออกไปเป็นกรกฎาคม...”

(สุวรรณา ปิยะพิตร, ผู้อำนวยการกลุ่มงานพัฒนาฐานข้อมูล กองข่าว สำนักราชเลขาธิการ คณะทำงานและเลขานุการโครงการเยาวชนจิตอาสาเพื่อเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ, สัมภาษณ์, ๑ มิถุนายน ๒๕๕๘)

“...นอกจากนี้ในการหารือ มีข้อเสนอแนะจากหลาย ๆ หน่วยงานว่าบ้านนี้มีปัญหาอะไร ควรจะได้เรียนรู้อะไรอย่างนั้นมากกว่า เป็นลักษณะเชิงแนะนำ อย่างตอนแรกบ้านเกษตรกรบ้านปาร์กน้ำ เราเลือกบ้านหนึ่งที่มีปัญหาว่าไม่พร้อม ก็เปลี่ยนเป็นบ้านแม่เกษมณี แล้วเราก็เสริม อันนี้คือการแนะนำและเป็นการหารือร่วมกันว่ากิจกรรมไหนว่าจะให้เด็กได้เรียนรู้...”

(สุวรรณา ปิยะพิตร, ผู้อำนวยการกลุ่มงานพัฒนาฐานข้อมูล กองข่าว สำนักราชเลขาธิการ คณะทำงานและเลขานุการโครงการเยาวชนจิตอาสาเพื่อเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ, สัมภาษณ์, ๑ มิถุนายน ๒๕๕๘)

“...ในช่วงลงพื้นที่ ดิฉันพบว่า มีอุปสรรคในการประสานงานค่อนข้างมาก เนื่องจากไม่มีการกำหนดขอบเขตการทำงานของแต่ละบุคคลให้ชัดเจน ทำให้เกิดการทำงานซ้ำซ้อน และขาดบุคลากรหรือบุคลากรไม่เพียงพอสำหรับการทำงานบางจุด จึงทำให้เกิดปัญหาเฉพาะหน้าขึ้น ซึ่งปัญหาเฉพาะหน้าที่เกิดขึ้นนั้น ส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของสำนักราชเลขาธิการต่อบุคคลภายนอกด้วย ทั้งนี้ปัญหาดังกล่าวอาจจะเกิดจากความไม่มั่นใจ และความเกรงใจ เพราะยังไม่รู้จักกันดีพอของคณะทำงาน ทำให้การทำงานกระจุกตัวอยู่เพียงบุคคลบางกลุ่ม ทั้งที่เรามีคณะทำงานหลายคน ดังนั้นหากมีการวางแผน แบ่งงานให้ชัดเจน ก็จะช่วยให้งานราบรื่นขึ้น และลดอุปสรรคได้...”

(พิจิตรา คงเจริญ, วิทยากรปฏิบัติการ กองการต่างประเทศ สำนักกราชเลขาธิการ คณะทำงานโครงการเยาวชนจิตอาสาเพื่อเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ, สัมภาษณ์, ๑ มิถุนายน ๒๕๕๘)

“... ในการประชุม นอกจากการมุ่งเสนอผลลัพธ์จากการทำงาน **ควรจะนำเสนอการวางแผนงาน การแบ่งหน้าที่ให้ชัดเจนด้วย** เพื่อจะได้ใช้บุคลากรที่มีให้เกิดประโยชน์ ทำให้งานรวดเร็วราบรื่น และมีความเป็นมืออาชีพมากขึ้น...”

(พิจิตรา คงเจริญ, วิทยากรปฏิบัติการ กองการต่างประเทศ สำนักกราชเลขาธิการ คณะทำงานโครงการเยาวชนจิตอาสาเพื่อเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ, สัมภาษณ์, ๑ มิถุนายน ๒๕๕๘)

“... ทำหน้าที่ประสานงานระหว่าง ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ กับเกษตรกรขยายผลรอบศูนย์ ฯ นำองค์ความรู้ด้านต่าง ๆ จากศูนย์ ฯ ไปถ่ายทอดแก่เกษตรกรในพื้นที่รอบศูนย์ และพิจารณาจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงโดยคัดเลือกจากเกษตรกรต้นแบบ ความรับผิดชอบในโครงการเยาวชนจิตอาสาเพื่อเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ รุ่นที่ ๓ ก็คือการประสานงานคัดเลือกบ้านเกษตรกรที่จะให้เยาวชนจิตอาสาไปเรียนรู้ รวมทั้งประสานงานระหว่างสำนักกราชเลขาธิการ กับบ้านเกษตรกรขยายผล มีความคิดเห็นต่อการประสานงานในภาพรวมว่าเป็นไปด้วยดี แต่เนื่องด้วยโครงการมีระยะเวลาดำเนินการหลายวันเมื่อมีกำหนดการเปลี่ยนแปลง ทำให้แจ้งส่วนที่เกี่ยวข้องล่าช้า...”

กาญจนา คำปาน, นักประสานงานชุมชนงานขยายผล ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ, สัมภาษณ์, ๑๘ มิถุนายน ๒๕๕๘)

“... ส่วนที่อยากจะเสนอแนะ เนื่องจาก พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินมาแก้ไข ปัญหาเรื่องแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรของราษฎรในพื้นที่ภาคอีสาน **ควรจะเน้นถึงพระมหากรุณาธิคุณด้านแหล่งน้ำ** ถ่ายทอดแก่เยาวชนจิตอาสา ฯ เพิ่มขึ้น...”

(กาญจนา คำปาน, นักประสานงานชุมชนงานขยายผล ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ, สัมภาษณ์, ๑๘ มิถุนายน ๒๕๕๘)

“... ถึงแม้ว่าเราจะได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานต่าง ๆ ก็อย่าลืมหาข้าราชการจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่มีงานประจำของเขาอยู่ บางครั้งก็เกิดปัญหาที่ว่า เขามีงานหลักอยู่ ทำให้บางคนหรือบางเวลาเขา

ไม่สามารถจะปลื้มตัวมาร่วมโครงการได้ทั้ง ๆ ที่มีความรู้ความสามารถ ไม่สามารถละจากงานหลักมาได้ ก็เป็นปัญหากับโครงการค่ะ...”

(ชนาพร ทับพร วิทยากรชำนาญการ กองข่าว สำนักราชเลขาธิการคณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการโครงการเยาวชนจิตอาสาเพื่อเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ, สัมภาษณ์, ๑ มิถุนายน ๒๕๕๘)

ภัยคุกคาม หรืออุปสรรค

เป็นเรื่องของปัจจัยภายนอกต่อการบูรณาการความร่วมมือในการประชาสัมพันธ์โครงการ ฯ เยาวชนไม่ให้ความสนใจในการอ่านป้ายประกาศมากพอที่จะเข้าใจโครงการ ฯ อย่างลึกซึ้ง ทำให้ขาดความสนใจที่จะเข้าร่วมโครงการ ฯ

“...เรื่องการประชาสัมพันธ์โครงการ ฯ อีกเรื่องหนึ่ง ซึ่งเด็กหลายคนบอกว่ายังไม่รู้ เราอาจจะต้องออกไปประชาสัมพันธ์ในลักษณะว่าออกไปถึงที่มหาวิทยาลัยเลย เพราะบางทีอย่างที่เราทำไปนี่คือเอาโปสเตอร์ไปติดนี้ หรือทำหนังสือถึง (ทำหนังสือถึงมหาวิทยาลัยในการขอความร่วมมือในการประชาสัมพันธ์โครงการ ฯ มหาวิทยาลัยก็นำโปสเตอร์ไปติดประกาศ) บางทีเด็กผ่านไปโดยที่ยังไม่เข้าใจลึกซึ้งถึงโครงการ ฯ ก็อาจจะไม่ได้เข้ามาสมัคร แต่เมื่อเราออกไปประชาสัมพันธ์ที่มหาวิทยาลัยแล้วเด็กก็ค่อนข้างมีความสนใจ อย่างที่เราทำในช่วง ๒-๓ มหาวิทยาลัย เด็กให้ความสนใจมากกว่าที่เราส่งหนังสือไปถึงมหาวิทยาลัยเฉยๆ น่าจะมีการปรับปรุงตรงนี้...”

(สุวรรณา ปิยบพิตร, ผู้อำนวยการกลุ่มงานพัฒนาฐานข้อมูล กองข่าว สำนักราชเลขาธิการคณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการโครงการเยาวชนจิตอาสาเพื่อเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ, สัมภาษณ์, ๑ มิถุนายน ๒๕๕๘)

โอกาส

เนื่องจากยังมีเยาวชนอีกเป็นจำนวนมากทั้งที่สมัครมาเข้าร่วมโครงการ และที่ยังไม่รู้จักรับโครงการเยาวชนจิตอาสาเพื่อเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริที่ไม่ได้มีโอกาสเข้าร่วมโครงการ ฯ รวมทั้งบุคลากรภายนอกก็ยังเห็นความเป็นประโยชน์ของโครงการ ฯ รวมทั้ง ผลสัมฤทธิ์ที่ปรากฏทั้งในรุ่นที่ ๑ และรุ่นที่ ๒ ด้วยวิสัยทัศน์ของผู้บริหาร ในการบูรณาการความร่วมมือของบุคลากรภายในองค์กร กับบุคลากรอื่น ๆ ภายนอกองค์กร ก็ยังคงเป็นแนวทางในการดำเนินโครงการที่เป็นประโยชน์ในการเผยแพร่พระราชกรณียกิจในลักษณะนี้ต่อไป

“...ในโอกาสหน้าถ้ามีการจัดโครงการเยาวชนจิตอาสา ๙ ครั้งที่ ๔ ก็ยังจะใช้แนวทางการบูรณาการความร่วมมือนี้ต่อไป แนวทางนี้ที่จริงแล้วเป็นแนวทางพระราชดำริอยู่แล้วที่ว่าให้เกิดการบูรณาการความร่วมมือของหน่วยงาน ต่าง ๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดซึ่งสิ่งที่เกิดขึ้นมาก็สะท้อนมาถึงรุ่นนี้ (โครงการเยาวชนจิตอาสา รุ่นที่ ๓) ก็เห็นว่ามีหน่วยงานต่างๆ พร้อมใจกันมาร่วมกันให้ความช่วยเหลือ และให้การสนับสนุนเป็นอย่างดีและก็ดียิ่งขึ้นเรื่อย ๆ เพราะฉะนั้นน่าจะเป็นสิ่งยืนยันกับเราได้ว่าการบูรณาการความร่วมมือเป็นสิ่งที่เราเดินทางมาถูกต้องแล้วครับ...”

(ปรีชา ส่งกิตติสุนทร, ผู้ช่วยราชเลขาธิการ รองประธานกรรมการโครงการพัฒนาการเรียนรู้แนวพระราชดำริของเยาวชน และประธานคณะทำงานโครงการเยาวชนจิตอาสาเพื่อเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ, สัมภาษณ์, ๒ มิถุนายน ๒๕๕๘)

“...อยากให้ทุก ๆ มหาวิทยาลัยได้มีสิ่งนี้ แต่การที่เขาจะเข้าถึง สอนสิ่งนี้ได้ดีไปถ่ายทอดให้นิสิตนักศึกษาเราได้ดี ถ้าเขาได้มีโอกาสมาทำงานร่วมกันกับทางสำนักราชเลขาธิการ ทำให้เขาเข้าใจมากขึ้นแล้วก็เอาเรื่องนี้ไปถ่ายทอดได้ดี คิดว่าจุดนี้เป็นจุดที่ดีนะคะ...”

(พิจิตรา พึ่งพานิช, ดร., ผู้ทรงคุณวุฒิพิเศษ ที่ปรึกษาคณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์การ จัดการ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสกลนคร, สัมภาษณ์ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๘)

“...แต่ส่วนที่มองเพิ่มเติม ก็ต้องเรียนว่า ด้วยความที่เราเป็นนักวิชาการ เราก็จะมองที่เป็นหลักการ ชักนิตหนึ่งว่า อยากจะมีข้อเสนอแนะในเชิงว่าโครงการนี้น่าจะมีการติดตามและประเมินผลว่า การที่เราถ่ายทอดให้เขา เราหล่อหลอม เราพัฒนาเขา ๒๔ วัน แล้วความคงอยู่ของแนวความคิดนี้มันคงอยู่กับเขาตลอดไปแค่ไหน เช่น ถ้าเขาเข้าการพัฒนาไปแล้วสองสามปี เขายังสามารถที่จะรักษาสิ่งนี้ไว้ได้ไหม นะคะ ถ้าเขายังรักษาไว้ได้ เราก็ลองมาดูว่าเหตุปัจจัยอะไรที่ทำให้เขารักษาได้ ถ้าเขาเลือนรางไปก็ต้องมาดูว่าตรงไหนมันเลือนราง เราให้อะไรเขาน้อยเกินไปไหม ไม่เพียงพอไหม เราจะต้องให้สิ่งเหล่านั้นให้เพียงพอ เพื่อที่จะทำให้เขาเข้าใจเรื่องนี้อย่างถ่องแท้ เพราะคิดว่าการที่คนจะไปทำเรื่องนี้ต่อได้ เขาจะต้องเข้าใจเรื่องนี้อย่างถ่องแท้ และมันก็ต้องเหมือนมันอยู่ในจิตวิญญาณของเขา เราไม่ได้มาล้างสมอง เราไม่ได้มาหล่อหลอม เราไม่ได้มาตีบล็อคให้ทุกคนคิดเหมือนกัน แต่ว่าเรารู้ว่าเราหยิบยื่นสิ่งที่ดีให้เขา ถ้าเขาคิดในสิ่งที่ดี แล้วเขารักษาความดีไปตลอด ประเทศชาติของเราก็จะเจริญ เพราะว่าหลักการที่พระเจ้าอยู่หัวสอนพวกเรา เรายังซื่อสัตย์ในหน้าที่การงานของเรา เรามีความสามัคคี เรายรักที่จะทำเรื่องนั้น เรียนรู้ เราเข้าใจสิ่งนั้น และเราให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม หลักการเหล่านี้เป็นหลักการที่ทำให้คนในชาติเข้มแข็ง สำหรับตัวเองมองอย่างนั้นนะคะ คือถ้าเราเอาความรู้ใส่เข้าไปในประชาชน ประชาชนจะไม่เข้มแข็ง แต่ถ้าระเบิดจากความคิดของเขาขึ้นมา อันนี้ละเขาจะคิดได้ด้วย

ตัวเอง เราใส่วิชาการหลักเข้าไปช่วยเขาแต่เขาต้องระเบิดมาจากข้างใน แล้วอันนี้มันจะเข้มข้น เราก็เลยรู้สึกชอบ และอยากให้สถาบันการศึกษาอื่นเขาได้มีโอกาสเหมือนเรา ท่านไปใช้ทางใต้ท่านก็ลองไปเลือกมหาวิทยาลัยทางใต้ให้เขาเข้ามามีบทบาทเขาจะได้เอาวิชานี้ไปถ่ายทอดได้ จะเป็นประโยชน์...”

(พิจิตรา พึ่งพานิช, ดร., ผู้ทรงคุณวุฒิพิเศษ ที่ปรึกษาคณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์การ
จัดการ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสกลนคร, สัมภาษณ์ ๑ มิถุนายน
๒๕๕๘)

ผลจากการศึกษาทำให้ทราบว่า การบูรณาการความร่วมมือในการเผยแพร่พระราชกรณียกิจ
สู่เยาวชนในโครงการเยาวชนจิตอาสาเพื่อเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ (รุ่นที่ ๓) มีจุดแข็ง คือ ๑. ความเป็น
ประโยชน์ในภารกิจในการเผยแพร่พระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และ
สมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ และพระมหากษัตริย์คุณในการพัฒนาคุณภาพชีวิต
ความเป็นอยู่ของพสกนิกรเป็นที่ประจักษ์อย่างกว้างขวางทำให้หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนเข้ามา
มีส่วนร่วมในการสนับสนุนการดำเนินงาน ๒. ความเป็นประโยชน์ต่อผู้เข้าร่วมโครงการ ฯ ทั้ง
-บุคลากรภายนอกองค์กรผู้เข้าร่วมโครงการ ฯ โดยที่การเข้าร่วมโครงการ ฯ สามารถตอบสนอง
วัตถุประสงค์องค์กรที่บุคลากรภายนอกผู้เข้าร่วมโครงการ ฯ สังกัดอยู่ และเกิดการเรียนรู้ร่วมกันระหว่าง
เยาวชน เจ้าของโครงการ ฯ และผู้เข้าร่วมโครงการ และ-ความเป็นประโยชน์ต่อบุคลากรภายในองค์กร

ผู้เข้าร่วมโครงการ ฯ โดยสามารถตอบสนองการดำเนินงานของบุคลากรภายในองค์กรให้สามารถทำงาน
ได้อย่างราบรื่น ก่อให้เกิดผลสำเร็จในงาน เกิดการสร้างเครือข่ายทั้งภายในและภายนอกองค์กร เกิดการ
เรียนรู้ในพระราชกรณียกิจร่วมกับเยาวชน ๓. ความเป็นประโยชน์ต่อโครงการ ฯ หรือองค์กร ซึ่งการ
บูรณาการความร่วมมือก่อให้เกิดการร่วมแรงร่วมใจของบุคลากรทั้งภายในและภายนอกองค์กร ช่วยทำให้
การดำเนินโครงการเป็นไปตามวัตถุประสงค์ในการจัดโครงการเพื่อส่งผ่านความรู้เกี่ยวกับพระราชกรณียกิจ
แนวพระราชดำริ และพระมหากษัตริย์คุณสู่เยาวชนอย่างสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของ
องค์กรในการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ อันเป็นการสร้างเครือข่ายในการปฏิบัติราชการให้
เกิดสัมฤทธิ์ผล ซึ่งการถึงผลสำเร็จที่เกิดขึ้นทำให้บุคลากรมีกำลังใจในการปฏิบัติงาน ๔. บุคลากร
ประกอบด้วย -ผู้บริหาร ผู้นำองค์กรเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ มีภาวะผู้นำ และทำงานเชิงรุกอย่างต่อเนื่องมี
มุมมองในเชิงการพัฒนา การเรียนรู้สู่เยาวชนด้วยการลงมือทำ ในระยะเวลาถึง ๒๔ วัน ซึ่งแตกต่างจาก
การเรียนรู้อื่น ๆ ของเยาวชนที่เคยจัดขึ้นในศูนย์ศึกษาการพัฒนาต่าง ๆ ซึ่งขอบเขตของงานในโครงการฯ
จะต้องอาศัยการประสานความร่วมมือจากหลายหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกองค์กร -บุคลากรผู้
ดำเนินงาน หรือคณะทำงานโครงการเยาวชนจิตอาสาเพื่อเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ ที่ทำงาน

อย่างท่วมท้นในลักษณะมุ่งถึงผลลัพธ์ของงานเป็นสำคัญในการที่จะเผยแพร่พระราชกรณียกิจ แนวพระราชดำริ และพระมหากรุณาธิคุณสู่เยาวชน **๕. การบริหารจัดการ** มีการบูรณาการความร่วมมือระหว่างองค์กรและภายในองค์กรในโครงการเยาวชนจิตอาสาเพื่อเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ มีการประชุมหารือร่วมระหว่างองค์กร และการประชุมระหว่างหน่วยงานภายในองค์กร เพื่อแบ่งงานตามศักยภาพความสามารถและความถนัด -**การมีส่วนร่วม** บุคลากรทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการดำเนินโครงการฯ รวมทั้ง -**สร้างช่องทางการสื่อสาร** เพื่อให้การดำเนินโครงการฯ ประสบผลสัมฤทธิ์ **จุดอ่อน** สำนักราชเลขาธิการดำเนินงานโครงการเยาวชนจิตอาสาเพื่อเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ (รุ่นที่ ๓) ด้วยตนเองเกือบทุกกระบวนการเป็นครั้งแรก ดังนั้น จึงมีข้อขัดข้องบางประการเกี่ยวกับการบริหารจัดการ หรือการดำเนินงานในเรื่อง - **การกำหนดระยะเวลาดำเนินการ** การกำหนด-ขอบเขตหน้าที่การดำเนินงานที่ชัดเจน -**การสื่อสารระหว่างการดำเนินงาน** -**การเลือกสรรองค์ความรู้และจุดการเรียนรู้** รวมทั้ง การที่บุคลากรภายในองค์กรที่เป็นคณะทำงานบางครั้งติดภารกิจหลักในหน่วยงาน ไม่สามารถมาร่วมดำเนินงานในโครงการฯ ได้เต็มที่ **ภัยคุกคาม หรืออุปสรรค** เป็นเรื่องของปัจจัยภายนอกต่อการบูรณาการความร่วมมือในการประชาสัมพันธ์โครงการฯ เยาวชนไม่ให้ความสนใจในการอ่านป้ายประกาศมากพอที่จะเข้าใจโครงการฯ อย่างลึกซึ้ง ทำให้ขาดความสนใจที่จะเข้าร่วมโครงการฯ ส่วน **โอกาส** เนื่องจากยังมีเยาวชนอีกเป็นจำนวนมากทั้งที่สมัครมาเข้าร่วมโครงการ และที่ยังไม่รู้จักโครงการ

เยาวชนจิตอาสาเพื่อเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริที่ไม่ได้มีโอกาสเข้าร่วมโครงการฯ การจัดโครงการน่าจะยังคงดำเนินต่อไปด้วยมีผลสัมฤทธิ์ปรากฏทั้งในรุ่นที่ ๑ และรุ่นที่ ๒ ทั้งนี้ ด้วยวิสัยทัศน์ของผู้บริหาร ในการบูรณาการความร่วมมือของบุคลากรภายในองค์กร กับบุคลากรอื่น ๆ ภายนอกองค์กร ก็ยังคงเป็นแนวทางในการดำเนินโครงการที่เป็นประโยชน์ในการเผยแพร่พระราชกรณียกิจในลักษณะนี้ต่อไป ทั้งนี้ การบูรณาการความร่วมมือได้ก่อให้เกิด **ความเป็นประโยชน์ต่อโครงการฯ หรือองค์กร** ซึ่งการบูรณาการความร่วมมือก่อให้เกิดการร่วมแรงร่วมใจของบุคลากรทั้งภายในและภายนอกองค์กร ช่วยทำให้การดำเนินโครงการเป็นไปตามวัตถุประสงค์ในการจัดโครงการเพื่อส่งผ่านความรู้เกี่ยวกับพระราชกรณียกิจแนวพระราชดำริ และพระมหากรุณาธิคุณสู่เยาวชนอย่างสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ขององค์กรในการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ อันเป็นการสร้างเครือข่ายในการปฏิบัติราชการให้เกิดสัมฤทธิ์ผล)

บทที่ ๔

สรุปผลการศึกษา และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง “การบูรณาการความร่วมมือในการเผยแพร่พระราชกรณียกิจสู่เยาวชนในโครงการเยาวชนจิตอาสาเพื่อเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ (รุ่นที่ ๓) ” โดยปรากฏตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา คือ เพื่อศึกษาถึงการบูรณาการความร่วมมือระหว่างสำนักราชเลขาธิการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกองค์กร ในการดำเนินโครงการเยาวชนจิตอาสาเพื่อเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ (รุ่นที่ ๓) อันเป็นหนทางในการเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานโครงการ ฯ ให้สามารถส่งผ่านความรู้เกี่ยวกับพระราชกรณียกิจและพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ ไปสู่เยาวชนได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

จากผลการศึกษาที่กล่าวถึงในบทที่ ๓ สามารถนำมาอภิปรายและวิเคราะห์ด้วยการอ้างอิงจากแนวคิดและทฤษฎี ดังนี้

๔.๑ สรุปผลการศึกษา

๔.๑.๑ การบูรณาการความร่วมมือในการเผยแพร่พระราชกรณียกิจสู่เยาวชนในโครงการเยาวชนจิตอาสาเพื่อเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ (รุ่นที่ ๓)

พระราชกรณียกิจนันทนาการที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงปฏิบัติในการเสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมเยียนราษฎรในทุ่งนาป่าเขา ในท้องถิ่นทุรกันดาร ทรงผ่านน้ำลุยโคลนบุกบันเข้าไปในถิ่นที่เป็นที่พักอาศัยของราษฎรผู้ยากไร้ ก็ด้วยน้ำพระราชหฤทัยที่ทรงเล็งเห็นถึงความทุกข์ยากของราษฎรคือทุกข์ของพระองค์ซึ่งทรงเป็นประมุขของประเทศ ทั้งนี้ ก็เพื่อทรงหาต้นเหตุแห่งความ ไม่รู้ ความเจ็บไข้ และความยากจน รวมทั้งอุปสรรคทางด้านภูมิสังคม เพื่อที่จะทรงหาหนทางในการบรรเทา ช่วยเหลือพลสกนิกรของพระองค์ให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นโดยสามารถที่จะพัฒนาตนเองได้อย่างยั่งยืน พระราชดำรัสที่ได้พระราชทานแก่สาธารณะในหลาย ๆ โอกาส สื่อได้ถึงแนวพระราชดำริในการกระจายความรู้ไปสู่ประชาชนอย่างทั่วถึง เท่าเทียม และต่อเนื่องไม่มีที่สิ้นสุด ซึ่งศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ทั้ง ๖ ศูนย์ อันเป็นเสมือนพิพิธภัณฑ์ธรรมชาติที่มีชีวิต แหล่งเรียนรู้ในการประกอบอาชีพการเกษตร ปศุสัตว์ และประมง ที่จะช่วยส่งเสริมให้ประชาชนสามารถดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพและมีความสุขได้ สิ่งเหล่านี้เป็นที่ประจักษ์แก่บุคคลทั่วไป ดังนั้น การบูรณาการความร่วมมือในการจัดโครงการเยาวชนจิตอาสา จึงได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอกที่เข้ามามีส่วนร่วม ด้วยความพร้อมเพียง เต็มใจ และรู้สึกยินดีที่ได้มีโอกาสทำงานถวายในการให้องค์ความรู้

จากพระราชดำริสืบทอดไปยังเยาวชนซึ่งจะเป็นสื่อบุคคลในการนำพระราชกรณียกิจไปถ่ายทอดต่อจากการเรียนรู้ด้วยประสบการณ์จริง

๔.๑.๒ แนวทางการดำเนินโครงการเยาวชนจิตอาสาเพื่อเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ (รุ่นที่ ๓)

การบริหารจัดการโครงการเยาวชนจิตอาสาเพื่อเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ (รุ่นที่ ๓) เป็นการ **บริหารจัดการในรูปแบบคณะทำงาน** (คณะทำงานโครงการเยาวชนจิตอาสาเพื่อเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ) ที่ก่อให้เกิดความคล่องตัวในการบริหารงาน โดยมี **สิ่งแวดล้อมองค์การที่เป็นจุดแข็ง คือ บุคลากร** โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคลากรที่เป็น **ผู้นำองค์กร** ในการมีวิสัยทัศน์ในการเผยแพร่พระราชกรณียกิจในรูปแบบให้เกิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติที่ใช้ระยะเวลาในการเรียนรู้ค่อนข้างยาวนาน ถึง ๒๔ วัน และการจัดการ ซึ่งทำให้บุคคลโดยทั่วไปได้เห็นถึง **ประโยชน์ของภารกิจ** ในการที่จะนำเยาวชนไปเรียนรู้พระราชกรณียกิจ ทำให้ได้รับรับการยอมรับ และ **ความร่วมมือ**จากหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนด้วยความเต็มใจที่จะช่วยเหลือเพื่อบรรลุเป้าหมายเดียวกัน อันเป็นส่วนสำคัญในการ

บริหารงานให้ไปสู่ความสำเร็จ เป็นการทำให้หน่วยย่อยทั้งหลายทั้งภายในองค์กร และภายนอกองค์กร เข้ามาทำหน้าที่ประสานกลมกลืนเป็นหนึ่งเดียวที่ครบถ้วนสมบูรณ์ในตัว เป็นการประสานเต็มเต็มและเชื่อมโยงซึ่งกันและกัน เป็นแนวคิดการบูรณาการแบบขยายกรอบที่ทุกฝ่ายอยู่ในสถานะ win win situation

ทั้งนี้ คณะทำงาน ดำเนินการประชุมหารือวางนโยบาย ประสานความร่วมมือไปยังหน่วยงานต่าง ๆ โดยแบ่งหน้าที่ ดำเนินการประชาสัมพันธ์โครงการ ฯ และรับสมัครผู้เข้าร่วมโครงการ ติดต่อประสานสื่อมวลชนในการประชาสัมพันธ์โครงการ ติดต่อประสานงานกับกระทรวงการต่างประเทศและสถานเอกอัครราชทูตไทยในต่างประเทศ เรื่องการรับสมัครเยาวชนไทยในต่างประเทศ และการร่วมเป็นคณะกรรมการคัดเลือกเยาวชน ประสานสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ในการเป็นคณะกรรมการคัดเลือกเยาวชน และคัดเลือกศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เพื่อเป็นสถานที่เรียนรู้ ประสานศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และพระตำหนัก ภูพานราชนิเวศน์ เพื่อเดินทางไปสำรวจศึกษาสถานที่จริง และคัดเลือกบ้านเกษตรกร ในการดำเนินการ ประสานสถานศึกษาในการขอความร่วมมือวิทยากรกระบวนการ และพี่เลี้ยงเยาวชน ประสาน กสทช. ในการติดตั้งไวไฟ รวมทั้งการทำประกันอุบัติเหตุและสุขภาพบางโรค แก่เยาวชน และผู้เข้าร่วมโครงการ ฯ รวมทั้งจัดหาบริษัทในการทำวีดิทัศน์เผยแพร่โครงการ ฯ การดำเนินงานทั้งหลายทั้งปวง ใช้หลักหน้าที่การจัดการ (Management Function) ของ Henry Fayol เรื่องการวางแผน

การควบคุม นอกจากนี้จะเห็นได้ว่ายังตรงกับหลักการจัดการ (Management Principles) ในเรื่องของการแบ่งงานกันทำตามความถนัด หลักของความสามัคคี และการมีจุดมุ่งหมายร่วมกัน นั่นคือการเผยแพร่พระราชกรณียกิจสู่เยาวชน ทั้งนี้ในการดำเนินงานเผยแพร่ความรู้สู่เยาวชนไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของการประสานงานระหว่างคณะทำงานในการดำเนินงาน และผู้มีส่วนร่วมที่เกี่ยวข้อง ต้องอาศัยการสื่อสารที่มีคุณภาพ ทั้งในเรื่องของการประชุมหารือร่วมกันทุกภาคส่วน การหารือระหว่างกลุ่ม และการสร้างช่องทางการสื่อสารผ่าน แอปพลิเคชันไลน์ ที่ช่วยให้การดำเนินงานคล่องตัวขึ้น นอกจากนี้การเผยแพร่องค์ความรู้จากเกษตรกรสู่เยาวชนก็ต้องอาศัยสื่อบุคคลคือซึ่งเป็นสื่อใกล้ชิดตัว ที่ให้ข้อมูลได้ตรงและเป็นการสื่อสารในลักษณะสองทางหากเกิดความไม่เข้าใจก็สามารถซักถามสอบถามจนความรู้ได้และสามารถเปลี่ยนทัศนคติผู้รับสารได้ดี

๔.๑.๓ จากการศึกษาการบูรณาการความร่วมมือในโครงการเยาวชนจิตอาสาเพื่อเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ (รุ่นที่ ๓)

จากการศึกษาการบูรณาการความร่วมมือในโครงการเยาวชนจิตอาสาเพื่อเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ (รุ่นที่ ๓) พบว่าแบ่งออกเป็น ๒ แนวทาง

๔.๑.๓.๑ การบูรณาการความร่วมมือภายในองค์กร ก่อให้เกิดการรวมกันของหน่วยย่อย เกิดความผูกพัน การร่วมกันทำงาน ร่วมกันรับผิดชอบ ร่วมกันเรียนรู้ และแก้ไขอุปสรรค เป็นความยืดหยุ่น ประสานกลมกลืน ในการทำงานช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ก่อให้เกิดเครือข่าย เป็นหนึ่งเดียวกันที่จะไปถึงเป้าหมายที่ตั้งไว้

๔.๑.๓.๒ การบูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกองค์กร ก่อให้เกิดการประสานความร่วมมือระหว่างองค์กร เกิดเครือข่ายในการใช้ศักยภาพของแต่ละองค์กรให้เกิดประโยชน์แก่งานอันเป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ เกิดการมองประสานแบบทุกฝ่ายชนะ

๔.๒ ข้อเสนอแนะ

-ควรมีการศึกษาต่อเนื่องถึงผลการเรียนรู้พระราชกรณียกิจของเยาวชนที่ร่วมโครงการเยาวชนจิตอาสาเพื่อเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริว่า ความรู้หรือแนวความคิดต่อแนวพระราชดำริและพระราชกรณียกิจที่ได้เรียนรู้นั้น มีการต่อยอด คงที่ หรือคลี่คลายลง

-การบูรณาการความร่วมมือเป็นแนวทางในการดำเนินโครงการ ฯ หรือกิจกรรมใดๆ ให้ประสบผลสำเร็จได้อย่างสมบูรณ์ เพราะจะเป็นการเติมเต็มในส่วนที่องค์กรเราไม่มีแต่องค์กรอื่นมีความชำนาญ ดังนั้น หากกรุงเทพมหานครซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีโรงเรียนในสังกัดเป็นจำนวนมาก จะจัดโครงการในการ

เผยแพร่พระราชกรณียกิจ หรือองค์ความรู้อื่นใด ก็อาจใช้วิธีการบูรณาการความร่วมมือจากทั้งภายในองค์กรของกรุงเทพมหานคร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ก็จะทำให้กิจกรรมนั้นสมบูรณ์ขึ้นไปได้

- ความเป็นประโยชน์ของภารกิจต่อส่วนรวม เป็นปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดการบูรณาการความร่วมมือในการทำกิจกรรมนั้น ๆ จากทุกภาคส่วน โดยเฉพาะองค์กรภายนอก

- การแบ่งงานนอกจากจะแบ่งตามความถนัดและศักยภาพของบุคลากร และหน่วยงานแล้ว ควรมีการกำหนดบทบาทที่ชัดเจน และมีการกระจายงานโดยใช้การใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า

- การสื่อสารเป็นปัจจัยสำคัญในการดำเนินการบูรณาการความร่วมมือ ดังนั้นต้องให้ความสำคัญกับความถูกต้อง ครบถ้วน ชัดเจน ในเนื้อหาสาระที่จะส่งออกไป และส่งให้ถ้วนทั่วทุกหน่วยย่อย

- หากข้อมูลในการดำเนินงานมีการเปลี่ยนแปลง ต้องรีบดำเนินการแจ้งให้ทุกหน่วยที่เกี่ยวข้องทราบอย่างเร่งด่วน

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

กาญจนา แก้วเทพ. (๒๕๕๓). **สื่อสารมวลชน ทฤษฎีและแนวทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ : บริษัท เอ็ดดิสัน เพรส โปรดักส์ จำกัด.

กิดานันท์ มลิทอง. (๒๕๕๘). **เทคโนโลยีและการสื่อสารเพื่อการศึกษา**. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วน จำกัด อรุณการพิมพ์.

จินตนาบุญบังการ, ภูมิรัฐพันธ์ เขจรนันท์. (๒๕๕๔) **การจัดการเชิงกลยุทธ์ Strategic Management**. กรุงเทพฯ: บริษัท ซีเอ็ดดูเคชั่น จำกัด (มหาชน).

ธงชัย สันติวงษ์.(๒๕๓๖).**องค์การและการบริหาร Organization and Management**. กรุงเทพฯ

: บริษัทโรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด.

พยอม วงศ์สารศรี. (๒๕๓๓). **องค์การและการจัดการ**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สุภา.

สมพงษ์ เกษมศิลป์. (๒๕๑๔), **การบริหาร**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์เกษมสุวรรณ.

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ. (๒๕๕๕), **๓๒**

ปี ผลสำเร็จศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์บริษัท จุฑทอง จำกัด.

สารสนเทศจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ. สืบค้นเมื่อ

วันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๕๔,

จาก <http://www.rdpb.go.th/RDPB/front/king.aspx?p=3>

คุณครูดอกทศอม.(๒๕๕๐).องค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำแผนกลยุทธ์.สืบค้นเมื่อ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๕๐,

จาก www.kunkroo.com/strategy.html - 96k - Cached - Similar pages

วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๔, จาก http://cyberclass.msu.ac.th/cyberclass/cyberclass-uploads/libs/html/30132/2_1.htm.

วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๔,

จาก http://202.143.168.214/uttvc/newweb/2701_1001/home.html

วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๔,

จาก <http://www.idis.ru.ac.th/report/index.php?topic=510.0>

วันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๕๔,

จาก http://www.m-society.go.th/article_attach/8965/11327.pdf

วันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๕๔,

จาก http://61.19.85.180/ulib5//fulltext/fulltext/133758/20130904_102157%E0%B8%9A%E0%B8%97%E0%B8%97%E0%B8%B5%E0%B9%88%202.pdf

ภาษาต่างประเทศ

BOOKS

Foreign Correspondents' Club of Thailand. (2007). The King of Thailand in World Focus.
Didier Millet Pte Ltd. : Singapore.

ภาคผนวก